

LES CLASSIQUES DE LA ROSE

François

Comtesse de Ségur

Chú Bè Gù

Tiểu Thuyết

Thông tin ebook

Tên truyện : Francois - Chú Bé Gù

Tác giả : Comtesse de Ségur

Thể loại : Văn học nước ngoài

Nhà xuất bản : Kim Đồng

Số quyển / 1 bộ : 1

Hình thức bìa : Bìa mềm

Nguồn : <http://vnthuquan.net>

Chuyển sang ebook (TVE) : santseiya

Ngày hoàn thành : 07/11/2007

Nơi hoàn thành : Hà Nội

<http://www.thuvien-ebook.com>

Epub: @lamtam

01/2019

Tve-4u.org

Chương 1

Bắt đầu một tình bạn

Hôm ấy, cô bé Christine đến chơi nhà cô chị họ, cô Gabrielle. Hai cô bé đang chăm chỉ hăng say làm việc để may váy áo cho một con búp bê mà bà de Cémiane, mẹ Gabrielle, và cũng là bác của Christine, vừa cho Christine. Hai cô đã cắt được một chiếc áo sơ mi và một cái váy ngắn, thì người hầu bước vào.

- Thưa hai cô, bà de Cémiane sai tôi vào mời hai cô ra ngoài vườn, chỗ bồn đất có mái che.

Có một ông khách đang nói chuyện với bà.

- Buồn thật! - Christine nói, - thế này thì em không sao may được áo cho búp bê, để rồi nó phải cởi trần và chịu lạnh.

- Thế em muốn gì? Đành phải đi thôi! - Gabrielle nói.

- Một mình em ở nhà, em không thể may được áo cho búp bê. Trời ơi! Khốn nạn thân em chẳng biết làm gì hết. - Christine nói, vẻ buồn rầu.

- Thế sao em không nhờ vú nuôi may cho em một chiếc áo dài cho búp bê?
- Gabrielle nói.

- Bà vú nuôi của em không làm đâu: không bao giờ bà ấy làm một cái gì để cho em chơi, - Christine nói.

-Ồ, thế nếu chị may một chiếc cho em? Chị nghĩ chị sẽ làm được, chị sẽ cố gắng. Nhưng không thể ngay lúc này, mẹ chị đang đợi chị em chúng ta, thôi ta đi thôi.

Christine ôm lấy chị và để Gabrielle kéo ra khỏi phòng. Hai chị em cùng

chạy đến chỗ lối đi có mái che, nơi bà de Cémiane đang đi dạo cùng một ông khách, có một cậu bé đi theo ở sau ông khách một chút.

Christine và Gabrielle nhìn cậu bé, tỏ vẻ ngạc nhiên. Cậu bé lớn hơn hai cô một chút, gương mặt nom xinh xắn, đôi mắt hiền lành, thông minh. Gương mặt cậu ta nom rất dễ ưa, nhưng cậu ta lại tỏ ra rụt rè, sợ hãi và lúng túng.

Christine bước lại gần cậu bé, cầm lấy tay cậu và nói:

- Lại đây, anh bé, lại đây chơi với chúng tôi, anh có ưng không?

Chú bé nín lặng, vẻ nhút nhát; chăm chú nhìn Gabrielle và Christine. Hai cô bé hỏi chú bé tại sao không chịu lại chơi với các cô.

- Vì tôi sợ các cô sẽ chế nhạo tôi như những người khác.

- Chúng tôi chế nhạo anh ư? Tại sao lại chế nhạo anh? Tôi nhìn anh, tôi không hiểu tại sao người ta lại chế nhạo anh. Này Christine, em có thấy gì không?

- Em chẳng thấy gì hết. - Christine đáp lại.

Cậu bé ngạc nhiên khi thấy hai cô bé chấp nhận chơi với mình. Cậu tỏ ra rất sung sướng khiến hai cô bé cũng cảm thấy trong lòng vui vẻ.

Ông de Nancé thốt kêu lên, chan chứa vui mừng:

- Chao ôi! Hai cô bé tốt bụng quá! Hai cô ấy là con gái bà đấy ư? Hai cô đã vui lòng ôm hôn thằng bé nhà tôi. Nó tỏ ra rất sung sướng!

- Tại sao ông lại tỏ ra ngạc nhiên khi thấy hai cháu niềm nở tiếp đón cậu bé Francois nhà ông? Nếu ngược lại, tôi mới thấy ngạc nhiên.

Ông de Nancé cho bà Cémiane biết là con trai ông bị tàn tật một chút khiến nó hóa rụt rè và đã quen bị các em nhỏ khác chế giễu.

Gabrielle và Christine, mỗi người cầm một tay cậu bé Francois, kéo cậu bé

cùng chạy. Tuy bị kéo chạy nhưng cậu bé vẫn cười, trong lòng cảm thấy hết sức vui. Hai cô bé hỏi tại sao lại không có ai chịu chơi với cậu vì các cô thấy cậu rất dễ ưa.

Ông de Nancé cho các cô biết là Francois bị gù sau lần bị ngã, và từ đó có những người độc ác đã chế nhạo em, thực là độc ác!

Hai cô bé liền tìm xem cậu bé gù ở chỗ nào, Christine chợt kêu lên:

- Đây này, ở trên lưng anh ấy, em trông thấy rồi. Chị có trông thấy không, chị Gabrielle?

- Ừ, chị trông thấy rồi, nhưng có sao đâu. Tội nghiệp anh bé! Anh nghĩ chúng tôi cũng sẽ chế nhạo anh ư? Như vậy là quá độc ác! Anh không phải sợ gì, phải không anh? Thế tên anh là gì? Mẹ anh ở đâu?

- Tên tôi là Francois, mẹ tôi đã mất rồi, tôi chưa hề được nhìn thấy mẹ, còn ba tôi đang nói chuyện với mẹ các cô đấy.

Ông de Nancé ôm hôn mấy lần hai cô bé đã tỏ ra tốt quá đối với con trai ông, rồi ông đi tới chỗ bà de Cémiane. Còn ba đứa trẻ, chúng rủ nhau vào khu rừng nhỏ để nhặt những quả dâu tây.

Cùng nhặt dâu tây, chúng làm quen nhau nhiều hơn, hỏi nhau bao nhiêu tuổi, họ của nhau là gì.

Gabrielle nói:

- Mình lên bảy, còn Christine, em họ mình lên sáu. Thế còn cậu?

- Mình đã lên mười. - Francois đáp.

- Thế là cậu bằng tuổi Bernard, anh mình. Anh ấy tốt lắm. Lúc này, anh ấy đang học ở nhà ông mục sư.

- Trước đây, tôi không ở đây, ba tôi ở ý để chữa chạy cho tôi. Các bác sĩ ở đây nói nếu ở ý, tôi sẽ lớn lên và khỏi gù, còn trái lại ở đây tôi sẽ ngày càng gù hơn, vì thế tôi rất buồn.

Hai cô bé ôm hôn Francois, rồi cả ba lại tiếp tục đi nhặt dâu tây. Một lúc sau, ba em quyết định ngồi dưới bóng cây để ăn những quả dâu vừa lượm được. Gabrielle và Christine nhường cho Francois ăn rất nhiều.

Ba em bé ăn xong liền đi ra khỏi khu rừng thì thấy có một anh thanh niên chừng mười tám, hai mươi tuổi tay cầm mũ cứ lia lịa cúi chào các em khi anh ta lại gần. Các em nhìn anh chàng lạ mặt, không nói gì vì các em có biết người ấy là ai đâu. Khi anh thanh niên cúi chào các em, Gabrielle cầm tay Christine ù té chạy miệng kêu to:

- Mẹ ơi! Mẹ ơi! Có một ông khách lạ!

Hai em chẳng mấy đã gặp bà de Cémiane và ông de Nancé. Nghe tiếng Gabrielle kêu, hai người vội chạy lại. Tất cả chạy đến chỗ Francois đang đứng, tươi cười nhìn người khách lạ; anh ta cúi đầu chào mọi người.

Anh thanh niên nói anh đã nhận được thư của ông de Cémiane mời anh đến đây và tên anh là Paolo Perroni. Bà de Cémiane đưa mắt đọc bức thư rồi nói đây không phải là nét chữ của chồng bà, đây chỉ là trò đùa của những ông bạn của ông de Cémiane, nhưng bà nói anh thanh niên có thể ở lại ăn cơm cùng gia đình chúng tôi.

Sau đó, anh thanh niên cho biết anh là người ý, anh vốn là một bác sĩ. Anh vừa thoát chết trong một vụ tàn sát khủng khiếp tại làng Liepo.

Tại đây, anh cùng hai trăm thanh niên thành phố Milan đã chống cự bảo vệ làng. Tất cả các bạn anh đều đã hy sinh, anh đã phải bò rất lâu, sau đến được một khu rừng, anh nhồm dậy chạy sang Pháp, nhưng tại đây không quen biết ai, anh đã được bạn bè đưa cho bức thư này và anh đã đi bộ đến tận đây.

Bà de Cémiane lắng nghe chăm chú, ông de Nancé nhìn anh thanh niên người ý tội nghiệp, vẻ thương hại sâu sắc. Ông hỏi anh bây giờ cha mẹ anh đang ở đâu. Anh thanh niên nói cha mẹ anh cùng các anh, chị em và bè bạn của anh đều đã bị bọn người áo hung dữ giết chết, nhà cửa đã bị đốt cháy.

- Tội nghiệp! Một thanh niên, không còn cha mẹ, không còn tổ quốc, không

tài sản! Nhưng phải là có lòng can đảm. Chúa phù hộ, mọi sự sẽ được thu xếp ổn thỏa, hãy có lòng tin..Anh thấy đấy, ngẫu nhiên anh đã đang được ở tại nhà bà de Cémiane. Vậy là khởi đầu đã được bảo vệ. Mọi việc sẽ tốt đẹp cả thôi.

Anh chàng Paolo tội nghiệp nín lặng không nói gì cho đến lúc về tới lâu đài. Lũ trẻ giữ ý đi lùi sau anh thanh niên người ý một chút, không dám đi gần sát anh, người đã khiến hai cô bé cảm thấy sờ sợ, vì các em không hiểu về những gì anh ta vừa kể với vẻ mặt giận dữ, căm hờn.

- Tôi thì tôi hiểu. - Francois nói. - Chính những người áo đã tàn sát những người ý tội nghiệp, chúng đã đốt cháy hết và đã giết chết bố mẹ và các chị, em con người tội nghiệp này, đốt cháy nhà anh. Christine, cô có hiểu không?

- Em hiểu rồi, - Christine nói, - anh giảng giải giỏi lắm, nhưng em vẫn không hiểu hết.

- Cũng không phải lỗi tại em, nếu em ngu ngốc và không hiểu gì hết, - Gabrielle nói, - em chẳng thấy mẹ em lúc nào cũng bảo em ngốc như con vịt ấy, phải không?

Christine cúi đầu xuống, vẻ mặt buồn bã và nín lặng. Thấy vậy, Francois lại gần, ôm lấy em và nói:

- Em Christine, không phải thế đâu, em không hề ngốc. Em đừng tin vào những gì chị Gabrielle vừa nói.

- Ai cũng bảo em xấu xí và ngu ngốc, em tin là họ nói đúng. - Christine nói.

- Chị xin lỗi, em Christine thân yêu của chị, chị không hề muốn làm em đau buồn, chị rất tiếc đã nói với em như vậy, xin em thứ lỗi cho chị nhé!

Có tiếng chuông báo đã đến bữa ăn trưa, lũ trẻ chạy vào nhà để rửa ráy và chải đầu tóc.

Bữa ăn qua đi vui vẻ, nhờ câu chuyện gian truân của anh thanh niên người ý

mà bà de Cémiane đã giới thiệu với chồng, và cũng còn nhờ cái dáng điệu ăn uống ngon lành của anh chàng Paolo tội nghiệp, con người không ai dễ quên. Trong bữa ăn, Paolo có lúc cười suýt chết nghẹn vì một miếng thịt đùi cừu quá to. Francois nhìn thấy nguy ngập, liền lấy mấy ngón tay lùa vào họng anh chàng móc ra miếng thịt.

- Signorino tốt quá! Chú bé tội nghiệp! Chú đã cứu sống ta, ta sẽ làm cho chú cũng lớn bình thường như ba chú. Chà, cái này là cái gì? - Anh hỏi khi đưa bàn tay xoa cái bươu của Francois.

- Không đẹp, không đẹp. Tôi là bác sĩ, sẽ khỏi. Sẽ thẳng người như ba chú..

Rồi anh tiếp tục ăn, không nói với ai một câu. Anh giữ ý không cười cho đến hết bữa ăn.

Trong bữa ăn, Bernard làm quen với Francois. Anh được biết Francois cũng đã đến học tiếng La tinh ở nhà ông mục sư.

Sau bữa ăn một chút, người nhà vào báo cho Christine biết là có bà vú nuôi đến tìm cô để đưa cô về. Christine định nhờ người nhà xin phép bà vú nuôi cho cô chậm lại mười lăm phút để được mang về cả con búp bê mặc chiếc áo dài mà chị Gabrielle may cho nó: nhưng vốn sợ mẹ vú nghiêm khắc, cô bé đành chuẩn bị ra về ngay.

Cô bé chào từ biệt bà bác và ông bác dưỡng, mà lòng sợ rằng sẽ không còn được đến đây nữa.

Francois và Bernard muốn ôm hôn cô bé, nhưng không kịp: mẹ vú nuôi đã bước vào phòng khách. Christine vội vã nói với Gabrielle hãy giữ lấy búp bê và may cho xong chiếc áo dài cho nó để bận sau cô bé đến thăm. Christine run rẩy, cô bé sợ mẹ vú lắm, một con người bất công và độc ác. Mẹ đẩy cô bé lên chiếc xe vừa đưa đến để mang cô bé về, rồi mẹ bước lên xe và bảo anh đánh xe cho xe đi.

Christine ti ti khóc. Mẹ vú mắng át cô bé và đe dọa bằng tiếng Đức, vì mẹ là người Đức.

Mẹ nói:

- Liệu hồn đây! Ta sẽ nói với bà là mày đã hồn láo. Mày sẽ thấy mày sẽ bị mắng đến thế nào!

- Thưa vú, - Christine mếu máo nói, - con đoán chắc với vú là con đi về ngay. Con xin vú, vú đừng nói với mẹ con là con đã hồn láo, con xin vú tin là con không dám không vâng lời vú. Không phải con không vâng lời vú đâu.

- Có thôi ngay cái lối khóc lóc, than vãn ấy đi không! Mày càng nghịch ngợm, hồn láo, ta càng mách cho mà xem.

Christine lau nước mắt, không dám nức nở thôn thức, không dám thở dài nữa, và sau nửa tiếng đồng hồ đi đường, cô bé được đưa về lâu đài nhà des Ormes, nơi ở của cha mẹ Christine.

Mụ vú dẫn cô bé vào phòng khách. Christine không dám hé miệng nói. Bà des Ormes ngẩng đầu lên gọi:

- Christine, lại đây, tại sao con cứ đứng lì chỗ bậc cửa như kẻ phạm tội vậy? Chị Mina, có phải Christine đã nghịch ngợm phải không?

- Thưa bà, - mụ vú nói - Cứ như mọi ngày vậy, cô Christine không hề nghe lời con. Cô ấy không muốn trở về, cô ấy đã bắt con phải đợi rất lâu, rồi lại còn giãy giụa đòi ở lại với cô chị họ, con phải lôi, kéo cô ấy về đây..

- Christine, - bà des Ormes nói, - con đã hứa với ta là con sẽ ngoan ngoãn cơ mà?

- Thưa mẹ, con đoán chắc... với mẹ... là con vẫn ngoan... mà. - Cô bé nức nở khóc, đáp lại.

- Mày đừng có nói dối như mọi khi nữa! Mày muốn ăn đòn phải không? - Bà des Ormes mắng con gái.

Ông des Ormes từ nãy không nói gì, lúc này lại gần vợ và nói:

- Em yêu, anh xin em tha cho Christine. Nếu con nó đã mắc lỗi không vâng

lời, thì từ mai nó sẽ không dám tái phạm... Với chúng ta, Christine luôn luôn tỏ ra ngoan ngoãn, nó là đứa con rất biết vâng lời mà.

Bà des Ormes hỏi Christine mấy câu, trong lúc mẹ vú Mina mặt tỏ ra giận dữ, gương mặt mẹ, ông des Ormes nhìn kỹ thấy nó giả dối và độc ác.

Cuối cùng, bà des Ormes không tin hẳn là Christine có lỗi, bà sai Mina đưa Christine đi nằm và dặn không được mắng mỏ em. Khi chỉ còn một mình với vợ, ông des Ormes nói:

- Với con gái tội nghiệp, em quá nghiêm khắc đấy, em quá tin vào những lời buộc tội nó của mẹ vú, mẹ ta hơi một chút, hoặc thậm chí không đâu cũng phản nản. Anh không tin mẹ vú Mina chút nào, anh đã nhiều lần bắt gặp mẹ nói dối, và hơn nữa anh tin là mẹ ghét con bé. Christine rất sợ mẹ ta! Em làm ơn hãy chăm nom con gái cẩn thận hơn nữa.

- Với vú Mina, con Christine luôn luôn gắt gỏng và làm vú khó chịu. Thôi, xin anh, ta nói sang chuyện khác đi, chuyện con Christine cứ làm tôi bức cả mình.

Ông des Ormes thở dài bước ra khỏi phòng khách. Tò mò muốn xem mẹ vú Mina lúc này làm gì, và Christine đã nín khóc chưa, ông vào phòng con gái và thấy Christine nằm trên giường, trong phòng có một mình, và con bé đang tí tí khóc. Ông hỏi:

- Christine, thế vú nuôi của con đâu?

- Thừa ba, vú ra ngoài rồi ạ. - Christine đáp lại.

- Thế nào? - ông des Ormes hỏi. - Mẹ để mặc con một mình ư?

Christine sợ hãi nói:

- Thừa ba, hễ con đi nằm là như vậy, nhưng xin ba đừng gọi vú.

- Tại sao con lại sợ mẹ ta? - ông des Ormes hỏi.

Christine nín lặng. Ba cô gắng hỏi, cô bé nói con không biết. Ông đi ra,

nhưng trong lòng ông tự trách mình đã không để ý chăm lo cho con gái, ít quan tâm đến con sống có đầy đủ không, còn bà vợ ông thì chẳng hề hỏi han đến nó. Về đến phòng khách, thấy vợ đang bức tức điều gì, ông không gọi lại chuyện về Christine và cả chuyện về mẹ vú Mina, nhưng ông quyết định sẽ để ý đến mẹ vú và dự tính nếu mẹ hề có hành vi độc ác, xấu xa hoặc vu khống con gái ông, ông sẽ sa thải mẹ luôn.

Chương 2

Hai năm trời tạo nên hai bạn thân

Mấy hôm sau, ông des Ormes có một việc quan trọng cần phải đi Paris, ông muốn chỉ đi một mình, nhưng vợ ông nằng nặc đòi cùng đi, bà nói phải mua sắm mấy thứ cần thiết. Bà vội vã đến nhà bà de Cémiane, chị ông des Ormes, để báo tin vợ chồng bà sắp đi Paris. Bà còn nói bà chỉ mang theo có một cô hầu phòng và một người ở trai vì vậy Christine sẽ ở lại lâu dài với người vú nuôi.

Bà des Ormes nói:

- Chị Mina cứng rắn nhưng rất tốt. Christine cần phải được dạy bảo nghiêm khắc một chút. Con bé hay lý luận, thậm chí còn hỗn xược nữa, và luôn luôn cãi trả.

- Tôi không tin là như vậy, - bà de Cémiane nói, - theo tôi, con bé xem ra rất hiền lành, rất ngoan cơ mà! Trong lúc vợ chồng mợ đi vắng tôi sẽ cho gọi cháu nó thường xuyên đến nhà tôi với các anh, chị nó có được không?.

- Cái đó tha hồ, tùy chị, miễn là Christine cứ ở lại des Ormes với vú nuôi là được. Thôi chào chị, tôi phải về ngay đây, ngày mai tôi đã đi rồi!

Bà des Ormes về nhà lo chuẩn bị hành trang, dặn mụ vú thường xuyên sang chơi bên nhà bà bác, bà de Cémiane, rồi hôm sau bà đi.

Thời gian vắng nhà này dự tính là mười lăm hôm, sau kéo dài lần nữa tháng này qua tháng khác suốt hai năm, vì ông des Ormes còn phải đi Martinique, nơi đây ông có đầu tư một phần lớn tài sản. Trong hai năm kể trên, gia đình bà de Cémiane và ông de Nancé không rời khỏi vùng quê, một dịp may sung sướng cho Christine được luôn luôn gặp Gabrielle, Bernard, hai con của bà de Cémiane, cùng Francois, con trai ông de Nancé. Christine dần dần cảm thấy rất thân với Francois, một cậu bé rất đổi hiền lành, dễ tính và tốt bụng, những đức tính đã khiến cô bé cảm động, chỉ muốn được bắt chước noi theo.

Christine thường ở hàng mấy tháng tại nhà bà bác; bà de Cémiane thương hại cô bé bị bỏ rơi, thiếu sự quan tâm của cha mẹ. Mụ vú Mina độc ác lại sống giả dối, Christine không hề phàn nàn về con người đó bao giờ, vì em sợ nếu phàn nàn hay nói điều đó ra cho các anh chị họ của em, hay cho những người khác biết, em sẽ bị mụ vú trừng phạt khủng khiếp.

Paolo thương Christine và thường tìm cách che chở cô bé, chú cũng thương mến Francois; giờ đây, chú dạy cậu bé học âm nhạc và tiếng Ý; với việc làm này chú được trả mỗi tháng năm mươi phrăng, một món tiền lớn trong hoàn cảnh của chú và cũng đủ để chú sinh sống. Ngoài ra, đôi khi chú còn có một vài người bị bệnh đến nhờ chú khám chữa. Chú thường sống hàng tuần liền ở nhà ông de Nancé. Vậy là hai năm đó qua đi trong nỗi sung sướng vui vẻ của các bạn trẻ của chúng ta.

Cuối cùng, ông bà des Ormes báo tin là sẽ trở về vào tháng bảy. Cuộc gặp gỡ giữa ông bà với cô con gái Christine có phần ít thắm thiết, ông bà ôm hôn con không chút cảm động, hai ông bà chỉ thấy cô bé đã lớn và đẹp thêm nhiều.

Cô bé tám tuổi mà thông minh và hiểu biết ít nhất cũng như đứa trẻ lên mười. Nhưng về học thức ở cô bé lại không được phát triển tương tự.

Mụ vú Mina không dạy gì cho cô bé. Christine hầu như tự học lấy bằng cách đọc sách, ngoài sự giúp đỡ của Gabrielle và Francois, nhưng cô không có một cuốn sách nào khác ngoài những cuốn Gabrielle cho cô mượn. Điều này Francois không hề biết, nếu biết chú bé đã cho Christine mượn cả tủ sách của chú.

Hôm sau ngày đi xa về, ông bà des Ormes nhận được giấy bà de Cémiane mời ông bà hôm nay đến chơi nhà bà, nhớ mang theo Christine.

Bà de Cémiane còn nói bà sẽ giới thiệu với hai người, ông de Nancé, người ở cạnh nhà bà, và một ông thầy thuốc người Ý.

Bà des Ormes nói với chồng:

- Tôi rất mừng là bà chị ông lại đã làm quen được với mấy người hàng xóm.

Chúng ta sẽ nhân dịp này mời họ đến dự tiệc tại nhà mình trong tuần sau. Ông bà des Ormes cho mẹ vú biết ngày mai ông bà sẽ cho Christine cùng đi. Mắt Christine sáng lên, cô bé thực khó kìm hãm được niềm vui, nhưng nhìn mẹ vú Mina, các dấu hiệu tỏ rõ niềm vui ở bên ngoài lập tức biến mất. Ngày hôm đó mới dài làm sao! Sáng hôm sau, cô dậy rất sớm, mẹ vú ngủ muộn, Christine phải mất hai tiếng đồng hồ dài dặc đợi mẹ vú thức dậy.

Chắc chắn sẽ được một ngày rảnh việc, mẹ vú tỏ vẻ vui mừng; mẹ không còn đối xử quá thô bạo với Christine, mẹ không giật tóc cô bé khi chải đầu cho cô, không để xà phòng thấm nhiều vào mắt cô khi mẹ lau rửa cho cô bé. Ngày đã sáng rõ, vẫn không thấy ai đến tìm Christine. Cô bé bắt đầu lo, nhất là khi nghe thấy tiếng nhiều người đi lại báo hiệu sắp đến giờ ra đi, và, cuối cùng, có tiếng xe đến trước thềm nhà. Cô bé rơm rớm nước mắt, chợt cánh cửa mở ra, ông des Ormes bước vào, ông ngạc nhiên khi thấy con gái khóc. Christine nói với ông là cô sợ bị bỏ quên.

Ông des Ormes ôm lấy con, ông định đặt Christine ngồi bên mẹ trên xe. Bà des Ormes nói:

- Ông để nó ngồi trên ghế kia, kéo nó làm nhàu chiếc áo dài đẹp của tôi không thì đôi chân của nó cũng làm bẩn áo tôi.

Ông des Ormes đành đặt Christine ngồi trên chiếc ghế cạnh anh đánh xe và dặn anh ta để ý đến cháu.

Anh đánh xe nói:

- Ông chủ cứ yên tâm, tôi sẽ chăm nom cô chủ, cô bé tội nghiệp rất đáng yêu và hiền lành, nếu xảy ra điều gì với cô chủ thì thật là đáng tiếc.

Trong lúc đó, Christine không nói một lời, cô bé không dám thở mạnh, cô sợ sẽ làm cho mẹ cô bức tức thêm và sẽ để cô ở lại nhà. Khi xe chuyển bánh cô bé mới thở phào sung sướng.

Anh đánh xe nói:

- Tội nghiệp cô chủ quá! Mẹ vú đã cứ làm khổ cô.

- Chú đừng nói thế, tôi xin chú, chú Daniel tốt bụng, kéo vú nuôi nghe thấy. Bây giờ cháu sẽ được gặp chị Gabrielle rất tốt và anh bé.Francois và Bernard, anh họ của cháu mà cháu rất yêu quý! Vậy là cháu sung sướng, rất sung sướng, đúng thế đấy, chú ạ.

Daniel nghĩ bụng: cô chủ ơi, hôm nay thì vậy, nhưng ngày mai sẽ khác đây. Christine nín lặng, cô bé hoan hỉ nghĩ đến ngày hôm nay cô sẽ được sống sung sướng. Chẳng mấy, xe đã đến nhà bà de Cémiane. Gabrielle và Bernard chạy ra mừng đón cô em họ.

- Vào đây mau, - Gabrielle nói, - chị đã may cho búp bê một cái áo cô dâu đấy, em vào mà xem nó đẹp biết mấy! Búp bê là của em đây.

Christine vui mừng khôn xiết, Gabrielle và Bernard dắt Christine vào phòng của hai người.

Christine thấy con búp bê mặc chiếc áo dài trắng bằng vải muxolin, nằm trên một cái giường nhỏ xíu rất đẹp. Christine rồi rít cảm ơn Gabrielle và cả Bernard vì anh đã cùng bác thợ mộc làm ra chiếc giường cho búp bê. Một lát sau, Francois cũng đến với các bạn. Christine tỏ vẻ vui mừng được gặp lại anh. Trong lúc trái tim cô bé nở nang ra và cái lưỡi cô được cởi trói thì bà des Ormes đang làm duyên làm dáng với ông de Nancé mà bà de Cémiane vừa giới thiệu với bà, cùng anh thanh niên người ý. Anh thanh niên người ý cố gắng làm cho bà des Ormes vui lòng để anh hiểu và làm quen với bà hơn.

Người hầu phòng vào báo:

- Thưa bà bá tước, bữa tiệc đã được bày biện xong!

Mọi người đi về phòng ăn. Bà des Ormes luôn luôn nhìn Christine và quở trách cô bé về cử chỉ và lời ăn tiếng nói.

- Christine, con ăn nhiều quá đấy! Đừng có nhồi nhét tham lam thế! Mà gặp những miếng quá to đấy!...

Christine đỏ mặt, cô nín lặng. Francois ngồi gần Christine, thấy đã biết bao nhiêu lần cô bé chực khóc, nên chú bé phải trả lời cho cô:

- Thưa bà, vì em nó đói quá, vả chăng em nó cũng không ăn nhiều, tôi thấy em nó cắt thức ăn ra những miếng hết sức nhỏ để ăn đấy chứ.

Bà des Ormes vốn không biết Francois, bà nhìn cậu bé, vẻ rất ngạc nhiên. Bà hỏi:

- Cậu hiệp sĩ nhỏ của tôi, cậu là ai để chống đỡ mạnh mẽ như vậy cho con Christine nhà tôi?

- Thưa bà, - Francois đáp, - cháu là bạn của Christine, cháu sẽ hết sức mình bảo vệ em Christine, và nếu cần, cháu sẽ có ba cháu giúp đỡ.

-Ồ, ồ, ngẫu nhiên cậu muốn khai chiến với tôi chăng? Thế ba cậu đâu, nhà hiền triết Esope nhỏ bé của tôi?

Ông de Nancé, giọng nghiêm trang nói:

- Thưa bà, người ấy ngồi gần ngay bên bà.

- Thế nào? Cậu bé... cậu bé đáng yêu này?

- Vâng, thưa bà, nhà hiền triết nhỏ bé Esope như bà vừa gọi, đó là con trai của tôi. Tôi xin có hân hạnh được giới thiệu cháu với bà.

Bà des Ormes:

- Tôi rất tiếc... tôi rất lấy làm vui mừng!...Tôi tiếc là không được biết cậu bé sớm hơn.

Ông de Nancé:

- Nếu biết sớm, hẳn bà sẽ không sĩ nhục nó như vừa rồi, phải không thưa bà? Thằng bé tội nghiệp. Nó đã phải chịu đựng biết bao! Nó đã quen chịu đựng hơn tôi nhiều!

- Ba ơi, con xin ba. - Francois nói. - Con đoán chắc với ba là cái đó với con không sao cả! Ở đây, con thấy vui lắm! Con rất yêu mọi người ở đây.

- Và chúng tôi ở đây cũng rất mến anh, anh Francois tốt bụng của tôi. - Christine khe khẽ nói, vừa nắm chặt bàn tay của Francois.

Bernard cũng nói:

- Và bất kỳ ở đâu, bất kỳ lúc nào, chúng ta cũng bảo vệ nhau, có phải không Francois?

Thốt nhiên, Paolo đứng dậy, giơ cánh tay lên và trịnh trọng nói:

- Xin mọi người lắng nghe! Xin mọi người lắng nghe! Tôi xin nói và tôi thề rằng khi cậu bé này hai mươi một tuổi, cậu ta sẽ cũng lớn, cũng đẹp như signor padre của cậu ấy. Chính tôi sẽ làm công việc đó vì cậu bé rất tốt bụng...và tôi rất mến nó.

Ông de Nancé nói:

- Đây là lần thứ hai chú hứa với tôi việc làm quý hóa đó, nhưng nếu chú có thể thực sự làm cho cháu nó thăng người lên được, thì tại sao chú không thực hiện ngay bây giờ?

- Xin hãy kiên nhẫn, signor của tôi, tôi là thầy thuốc. Ngay lúc này thì không thể được, đứa bé còn lớn lên, mười tám, mười chín thì tốt, còn trước tuổi đó thì xấu.

Ông de Nancé thở dài và mỉm cười nhìn con trai, gương mặt cậu bé tràn đầy hạnh phúc và vui vẻ.

Bữa ăn sáng đã khá lâu rồi. Bernard xin phép mẹ để ra với Gabrielle, Christine và Francois. Bà de Cémiane cho phép, bọn trẻ biến ngay ra ngoài vườn.

- Nay anh Francois, - Christine nói, - em xin cảm ơn anh đã nói đỡ cho em!

Em không biết làm thế nào để ăn như mẹ em muốn. Sau nữa, em thấy buồn khi mẹ em có vẻ chế nhạo anh.

Francois nói:

- Tôi thấy rõ là cô không dám ăn và cô muốn khóc, và cô biết đấy, tôi đã quen bị người ta chế nhạo. Tôi quen rồi, nhưng khi có ba tôi ở đấy, tôi thấy bức mình vì hề nghe thấy người khác chế nhạo tôi là ba tôi lại buồn. Ba tôi rất đổi yêu tôi.

- Ô đúng đấy, ba cậu còn tốt hơn bà mợ tôi, bà des Ormes chẳng hề yêu em Christine tội nghiệp. - Bernard nói.

- Anh Bernard, em đoán chắc là anh nhầm đấy. Mẹ em rất yêu em, có điều bà không có thì giờ để chăm sóc em, vì bà còn phải đi thăm hỏi bạn bè, phải lo việc ăn mặc, đi thử váy áo. Rồi lại còn có những khách đến thăm, rồi cùng đi dạo. Và còn biết bao việc khác nữa.

Francois hỏi:

- Thế trong những lúc đó thì cô làm gì?

- Em ở lại với vú nuôi, cái đó mới khủng khiếp! Vú nuôi của em rất độc ác. Nếu em nói ra điều đó cho mẹ em biết thì vú lại nói xấu em đủ điều và thế là em lại bị trừng phạt vì mẹ em bao giờ cũng tin vào lời nói của vú.

- Vậy thì tôi sẽ nói điều đó với ba cô để ông nói lại với bà. - Francois vội vã nói.

- Không, đừng nói, anh Francois! - Christine kêu lên, - em xin anh, anh chớ có nói, vú sẽ mắng em và còn đánh em là đằng khác, và mẹ em sẽ không tin đâu. Em nói việc này với anh là vì em yêu mến anh hơn ai hết trên đời này. Mỗi lần được đến đây là em cảm thấy rất sung sướng.

Francois nói:

- Ba tôi thấy mẹ cô rất thanh lịch trong việc ăn mặc, nhưng ba tôi không

thích kiểu đó. Ba tôi lại nói là cậu mợ cô là những người rất tốt, ông bà không đua ăn mặc, ông bà tiếp khách rất giản dị, không cần quần áo xa hoa.

Vừa lúc đó, Bernard và Gabrielle từ đằng xa trở lại. Bernard đưa ra ý kiến:

- Chúng ta đi thả vó bắt tôm đi.

- Kìa chú Paolo vừa tới, - Francois nói. -Chú ấy có thể giúp chúng ta.

Tất cả mỗi người đi kiếm một thứ cần thiết để đi bắt tôm, rồi kéo nhau ra gần con suối.

Paolo đi đi, lại lại anh lấy những chiếc vó tép, mở ra, đặt xuống nước.

Paolo đưa cho Bernard một cái vó tép, Bernard cầm thêm hai cái nữa, rồi trái với ý kiến của Paolo, anh mang vó đặt xuống nước ở một xó kín, nơi có mấy con tôm đến lẫn trốn.

Trong lúc Bernard xếp đặt mấy cái vó tép, Paolo cứ đứng lặng im, vẻ mặt hơi bức tức.

Francois và Christine thấy vậy lại gần chú.

Francois nói:

- Chú Paolo ơi, ta hãy đem bốn cái vó còn lại đặt gần tảng đá kia, nơi chú định đặt các vó tép, cháu tin là chỗ ấy sẽ bắt được tôm.

- Các cậu tin là có ư? - Paolo hỏi. Rồi anh mỉm cười, cầm những chiếc vó để quên, xếp lại, khéo léo đặt xuống bên tảng đá rồi ngồi đợi.

Đằng kia, Bernard cất vó lên và kêu to, vẻ đắc thắng:

- Tôi bắt được ba con!

Paolo, giọng oang oang, reo:

- Tôi bắt được mười tám con, những con thật to.

- Mười tám con, gần chỗ tảng đá? Không thể có được! - Bernard không tin nói.

Christine nói với Gabrielle:

- Đây, anh Bernard lại sai rồi. Như vậy là anh ấy đã làm chú Paolo, một người trung hậu, tử tế, phải buồn đấy! Cô còn hỏi thêm: - Chị Gabrielle, chị có mến anh Francois không?

- Có mến, nhưng chị không thích như anh ấy.

- Còn em, - Christine nói, - em thấy Francois rất tốt, em mến anh ấy gấp trăm lần Maurice và Adolphe, hai con ông bà de Sibran, mặc dầu hai anh ấy trông rất đẹp trai.

- Chị thì không. Francois tốt bụng thật đấy, nhưng ở chỗ đông người, chị thấy xấu hổ vì anh ta.

- Còn em, không bao giờ em thấy xấu hổ vì Francois, em muốn làm em gái của anh ấy để có thể luôn luôn ở bên anh ấy.

- Chị thì phát tức lên được khi có một anh trai gù lưng.

- Còn em, em sẽ rất sung sướng nếu có được một người anh trai tốt bụng như vậy.

Paolo đến gần hai cô bé nói:

- Signoriha Christine nói đúng đấy, cô bé làm tốt mà suy nghĩ cũng hay.

- Nay ông Paolo, nghe lỏm là xấu đấy! ông làm tôi phát khiếp lên được. - Gabrielle nói.

Paolo, hóm hỉnh đáp:

- Signoriha ơi, người ta thường khiếp sợ khi người ta nói điều không hay.

- Tôi đã chẳng nói điều gì không hay, - Gabrielle nói. - ông đừng kể lại tất cả những điều đó cho Francois nhé, tôi mong như vậy.

Có tiếng Francois gọi:

- Ông Paolo ơi, ông lại đây giúp tôi với, bắt những con tôm và cho nó vào một cái liễn có nắp. Tôi cần ông lắm.

- Có đúng là chỉ vì thế thôi phải không? Nói thật đi, hay còn có lý do khác, nói thật đi, tôi sẽ giữ kín mà... Paolo hỏi Francois khi anh tới chỗ cậu bé..

- Có phải vì Gabrielle lúng túng mà ông nói giỡn cô ấy không? - Francois hỏi lại.

- Thế ra cậu đã nghe hết những gì Gabrielle nói phải không? - Paolo nói.

- Vâng, nhưng xin ông đừng để cho cô ấy biết.

Cuộc bắt tôm tiếp tục một lúc nữa, một chuyến bắt tôm kỳ diệu, nhờ có Paolo và Francois tóm được những con tôm bơi qua. Ngày hôm đó kết thúc vui vẻ cho tất cả mọi người. Bà des Ormes vui mừng được có thêm hai vị khách để mời, bà có phần mê ông de Nancé, bà mời ông cùng Francois hôm sau nữa sẽ đến chơi nhà bà.

Ông de Nancé sắp từ chối thì nhìn thấy cặp mắt con trai, nó có vẻ lo lắng, nài nỉ; ông liền nhận lời khiến Christine và Francois rất đổi vui mừng.

Khi bà des Ormes mời Paolo thì anh cúi rạp đầu chào để tỏ lòng biết ơn. ông bà de Cémiane cũng nhận lời sẽ cùng đến với Bernard và Gabrielle. Christine rất hài lòng, sung sướng vừa được qua một ngày vui vẻ, nên chỉ khi bước xuống xe, cô bé mới nhớ đến mụ vú. Rất may là mụ vú chưa về và Christine, với sự giúp đỡ của chị vợ anh đánh xe, đã có thời gian để cởi váy áo ngoài, đi nằm và ngủ thiếp đi trước khi mụ Mina về.

Chương 3

Công kích và chống đỡ

Ngày hôm sau, cuộc sống đau khổ của cô bé lại bắt đầu. Vốn đã quen chịu đựng đau khổ và nín lặng, cô đành tự an ủi mình bằng những ý nghĩ về bữa cơm khách ngày hôm sau. Ngày chuẩn bị bữa cơm mời khách, bà des Ormes rất bận rộn, nào phải chuẩn bị áo váy lộng lẫy, thử một chiếc mũ mới, nào trông coi người nhà sửa soạn các món ăn; bà chỉ sợ có một cái gì không được chu đáo; bà cứ lên xuống bếp đến hơn mười lần. Ông des Ormes năn nỉ bảo bà cứ bình tĩnh, để cho đầy tớ trong nhà họ làm.

- Để mặc cho chúng nó làm ư? - Bà des Ormes nói, - chúng đều ngu ngốc và khó chịu; chúng chẳng hiểu làm ăn gì hết, tôi mà không có đấy, gọi là mọi thứ sẽ cứ lộn bậy, buồn cười khủng khiếp.

- Có một bữa cơm gia đình mà sao bà cứ phải rối lên như vậy? - ông chồng hỏi.

Bà des Ormes kêu lên:

- Gia đình? Ông gọi là gia đình ông de Nancé và cậu con trai, ông bà de Sibran và hai con trai của họ, ông Paolo, ông bà de Guilbert và hai cô con gái ư?

Ông des Ormes ngạc nhiên:

- Thế nào! Bà mời tất cả những người ấy sao!

- Đúng thế! Tôi không muốn chỉ mời có ông de Nancé đến ăn với chúng ta và vợ chồng bà chị của ông.

Ông des Ormes:

- Tôi nghĩ ông de Nancé sẽ thích chỉ cùng ăn với mấy người như vậy thôi,

hơn là cùng ăn với một lô những người không mấy dễ chịu mà ông ấy chưa từng gặp bao giờ.

Nói xong, ông nhún vai đi vào phòng riêng để, với một giai điệu lạc lõng trên cây đàn viôlông, quên đi những tính cách kỳ cục của bà vợ.

Christine do không bận rộn về quần áo như bà mẹ nên từ sớm đã sẵn sàng và chỉ ít lâu sau, cô đã thấy các khách mẹ cô mời tiếp tục đến.

Bà des Ormes xuất hiện trong phòng khách với bộ váy áo cực kỳ lộng lẫy khiến mọi người phải ngạc nhiên. Ông bà de Cémiane thì cảm thấy buồn trước cảnh lộ bịch mà bà em dâu trưng ra, còn những người khác, họ lấy thể làm trò cười. Trong khi đó, tám cô cậu bé nhỏ, nô đùa và nói chuyện với nhau trong phòng khách bên cạnh. Maurice và Adolphe, hai con trai ông bà de Sibran cứ ngó nhìn, vẻ tò mò chế nhạo Francois mà hai cậu còn chưa quen biết, còn Hélène và Cécile, gia đình nhà Guilbert, thì thầm với nhau và chốc chốc đưa cặp mắt coi thường nhìn Francois.

Maurice hỏi Bernard:

- Thăng bé gù kỳ quặc kia là ai vậy?

- Đây là một người bạn thân, chúng tôi đã quen biết từ hai năm nay và là một cậu bé rất tốt.

Maurice và Adolphe lại gần Francois để làm quen với anh.

- Chào chú bé, nom chú rất dễ thương và bọn mình nghĩ hẳn chú đã biết nói rồi phải không?

Francois nhìn hai người, vẻ ngạc nhiên và không đáp lại.

Maurice nói:

- Mình không biết tên cậu, nhưng cũng dễ đoán ra thôi. Chắc cậu là họ hàng của một con người kỳ thú tên là Esope, con người nổi tiếng vì có một cái bướu trên lưng.

Francois mỉm cười đáp lại:

- Và cả trên ngực nữa, và hai ngài hẳn cũng biết, vì hai ngài là những nhà bác học, là đầu óc thông minh của ông Esope cũng nổi tiếng không kém cái bướu của ông. Về phương diện đó, tôi xin cảm ơn hai vị đã có nhã ý so sánh khiến tôi rất vui thích.

Mọi người đều phá ra cười. Hai anh em Maurice đỏ mặt, tỏ vẻ phật ý và muốn nói gì đấy, nhưng Christine kêu lên:

- Hoan hô Francois! Đôi đáp giỏi lắm! Họ muốn chơi anh một vố, nhưng lại chính họ bị đỏ mặt và lúng túng.

Maurice nói to:

- Tôi ư! Đỏ mặt và lúng túng ư? Một thanh niên (hắn mười hai tuổi) mà lại sợ một đứa bé tội nghiệp mới lên năm, lên sáu là cùng?

Christine:

- Thật thế ư? Năm, sáu tuổi? Vậy anh phải thấy anh ấy khôn trước tuổi đấy. Anh ấy đôi đáp giỏi hơn anh và anh ấy còn hiểu biết ông Esope hơn anh nhiều.

Maurice:

- Trẻ con đôi khi cũng có những ý nghĩ trước tuổi của chúng.

Christine:

- Đúng thế! Cũng có những thanh niên lớn tuổi, đôi khi lại có những lời ăn nói dưới tuổi đấy! Nhưng tôi cũng xin báo trước cho anh biết là Francois đã mười hai tuổi rồi đấy và còn thông minh trước tuổi rất nhiều.

Maurice:

- Francois, mười hai tuổi? Tôi không tin. Tôi đây cũng mười hai tuổi.

Christine:

- Mười hai tuổi! Tôi không thể tin!.

Maurice:

- Thế cô tưởng tôi bao nhiêu tuổi? Mười bốn? Mười lăm?

Christine:

- Không, không, chỉ năm hay sáu tuổi là cùng.

Gabrielle khen ngợi Christine đã đối đáp khá giỏi và Francois cảm ơn Christine đã bảo vệ mình, liền ôm hôn cô bé.

- Và cả tôi nữa, tôi cũng phải ôm hôn signorina, - Paolo kêu lên, vừa nắm lấy tay Christine và hôn vào hai má cô bé.

Christine vừa cười vừa nói:

- Chà! Chú làm tôi sợ đấy! Tôi không đáng được khen ngợi như vậy đâu. Thấy Maurice và Adolphe nói khiến Francois buồn, nên tôi đã đáp lại bừa đi đấy thôi.

Bernard xen vào nói:

- Thôi! Hãy dẹp những chuyện uốn lười đối đáp nhau này đi. Bao giờ chưa đến bữa ăn, chúng ta hãy ra ngoài chơi một lúc? Chúng ta còn những một tiếng đồng hồ nữa cơ mà.

- Chúng ta đi thôi! - Cả bọn reo lên.

Và tất cả kéo nhau ra ngoài khu vườn.

Maurice và Adolphe trong lòng bức bối. Trò chơi nào, hai cậu cũng phá đám. Không dám to tiếng chế giễu Francois, hai cậu chỉ cùng Hélène và Cécile khẽ cười Francois và Christine.

Sau khi đã từ chối không tham gia mấy trò chơi, hai anh em Maurice, cuối cùng, nhận cùng chơi trò ú tim. Họ chia nhau làm hai nhóm, một nhóm đi trốn, một nhóm đi tìm. Maurice và Adolphe chọn Hélène và Cécile vào cùng nhóm, còn Francois và Bernard chọn Gabrielle và Christine. Bắt thăm thì nhóm trên đi trốn, nhóm sau đi tìm. Khi nhóm hai nghe tiếng hiệu liền chạy xô về phía khu rừng để tìm. Nhưng họ đã nhọc công chạy, lục lọi tìm

khắp nơi cũng không thấy ai. Họ liền họp nhau lại để quyết định sẽ làm gì bây giờ.

Bernard:

- Quay về nhà thôi!

Gabrielle:

- Chúng ta cùng nhau đi vòng quanh khu rừng vừa kêu to: Chúng tớ bỏ cuộc không chơi nữa!

Christine:

- Cứ kêu to bảo là chúng đánh lừa bọn mình.

Francois:

- Ta nên theo ý kiến của Bernard, trở lại nhà, đi qua lối có những nhà kính và vườn hoa.

Mọi người tán thành theo ý kiến sau cùng.

Thế là một nhóm thực hiện được một chuyến dạo chơi tốt đẹp và trở về đúng giờ bữa ăn, còn nhóm kia chưa thấy về. Bernard và Francois bắt đầu thấy lo, hai cậu thừa lại với hai ông bố về câu chuyện xảy ra. Hai ông de Cémiane và de Nancé thông tin cho hai ông de Sibran và de.Guilbert biết, và tất cả bốn người vội vã đi tìm nhóm trẻ chưa về, nhưng không có kết quả, họ đành trở về tay không.

Bữa ăn đành chậm lại, nhưng mãi vẫn không thấy mấy đứa trẻ về, mọi người đành ngồi vào ăn, trong lòng ai nấy đều băn khoăn lo lắng. Mọi người ăn qua loa mấy miếng rồi tất cả các ông lại đi tản ra trong khu công viên để tìm lũ trẻ chưa về, các bà thì trở vào phòng khách, chỉ một lúc thì bốn đứa trở về, đầu tóc bù xù, mặt đỏ lựng, mồ hôi nhễ nhại, nước mắt đầm đìa, quần áo rách bươm.

Các bà bỏ nhào ôm lấy các con.

Bà de Sibran:

- Những đứa ngu ngốc này!

Bà de Guilbert:

- Ôi những đứa con dại dột!

- Chúng... chúng con... bị lạc. - Một cô bé gái đáp lại.

- Chúng... chúng con bị hai con chó to... đuổi theo. - Hai cậu con trai nói tiếp.

- Suýt nữa thì chúng con bị mấy con chó vồ cắn chết... Trời tối đen, chẳng nhìn thấy gì. - Một đứa trẻ tiếp tục nói.

Bà de Sibrin:

- Lỗi tại các con đây. Tại sao các con lại chạy...

Bà des Ormes bảo anh hầu phòng:

- Cho rung chuông gọi các ông ấy quay về đi.

Nghe tiếng chuông các ông bố cùng bạn quay về.

Một đứa bé bị lạc trở về lại còn bị mắng.

Bữa ăn lại tiếp tục.

Bernard, Gabrielle, Christine và Francois cố nhin lắm mới không bật cười mỗi lần đưa mắt nhìn mấy anh bạn đau khổ, đầu tóc bù xù, quần áo rách bươm, mặt và tay bị chó cào rách chảy máu, tương phản hẳn với cảnh tượng hau háu của mấy anh chàng diễn ra trước mỗi đĩa thức ăn người hầu dọn ra trước mặt. Khi hai cậu đã bớt thèm khát, Gabrielle hỏi họ tại sao lại bị lạc và lạc ở đâu.

Cécile nói:

- Bọn mình đã đánh lừa các cậu nên đi ra ngoài khu ô vuông mà các cậu đã quy định cho bọn mình trốn, thế là bọn mình quyết định vào khu rừng, sau đó chạy quay về nhà để các cậu không nhìn thấy. Nhưng bọn mình đã đi

nhầm đường, cứ đi mãi, đi mãi chẳng còn biết mình đang ở đâu. Maurice và Adolphe sợ quá phát khóc...

Maurice xen ngang nói:

- Đâu có, mình có sợ đâu, mình cười cơ mà.

- Cậu cười à? ôi đẹp quá! Anh bạn ơi, anh khóc và chính Hélène đã phải dỗ dành, an ủi anh. Thôi, hãy để tôi nói nốt câu chuyện... Bọn mình cứ đi, hay nói cho đúng hơn là bọn mình cứ chạy về phía trước, chợt có hai con chó rất to, rất dữ từ trong một cái nhà kho xô ra, chực lao vào bọn mình. Chúng mình hét lên: Cứu tôi với! Rồi chạy miết, lũ chó cũng chạy đuổi theo, rồi chúng vô được, lao lần lượt vào từng người, cắn rách toạc quần áo, chúng chặn đường, ra sức sữa, buộc bọn mình phải chạy quay trở lại. May quá, có một ông tốt bụng từ trong nhà chạy ra quát to, gọi tên hai con chó: Rustaud! Partavo!

Hai con chó mới chịu buông tha bọn mình và ông kia lại gần nói: Mấy con chó của tôi đã làm các cô, các cậu sợ, phải không? Mấy con chó này mới chồm lên, chúng hay nghịch, tuy vậy chúng cũng chưa cắn các cô, các cậu, phải không? Bọn mình chỉ khóc, chẳng biết trả lời ra sao. Ông ta thấy vậy liền nói: Vậy tôi có thể giúp gì các cô các cậu bây giờ? Maurice vừa nức nở khóc vừa đáp: Chúng cháu bị lạc, chúng cháu ở lâu đài des Ormes. Ông ấy liền nói: Tôi sẽ đưa các cô, các cậu về.

Cécile nói tiếp:

- Ông ấy đưa bọn mình về nhà. Mình đã trách Maurice và Adolphe là tại các cậu nên bọn mình mới bị lạc vì hai cậu ấy muốn chơi xỏ Francois và Christine.

Maurice cãi lại nói:

- Không đúng! Chính cậu cũng đã đánh lừa như hai anh em mình.

Hélène nói:

- Thì tại hai cậu đã xui bọn mình, phải không, Cécile?

Cécile nói:

- Đúng thế, rất đúng, cậu tức Francois vì anh ta đã dối đáp cậu quá hóm hỉnh và cậu tức Christine vì cô ta đã bênh Francois. Minh thấy Christine làm thế là đúng, còn cậu là sai.

Các ông bà lắng nghe các con kể lại câu chuyện và tranh cãi nhau. Bà des Ormes kết thúc, nói:

- Con Christine thì cứ bao giờ cũng xía vào chuyện của người khác. Cứ như là anh Francois cần có nó để bảo vệ mình không bằng. Thôi, Christine ta cấm con không được một lần nữa rồi mồm như vậy. Con còn tái phạm một lần nữa, ta sẽ không cho đến gặp anh Francois nữa... Thôi, đi ngủ đi. Ít ra, nằm trên giường con mới không còn gây chuyện đại dột.

Nhìn vẻ cầu khẩn trên đôi mắt Christine và vẻ đau buồn của Francois, ông de Nancé hiểu ý, ông nói:

- Thưa bà, xin bà tha thứ cho Christine. Nếu bà trừng phạt cô bé vì một hành động can đảm và rộng lượng thì xin bà trừng phạt cả thằng con trai tôi và các bạn của nó. Mong bà rộng lượng chấp nhận lời khẩn cầu của tôi..

Bà des Ormes:

- Thưa ông, tôi không dám từ chối ông điều gì. Christine, con hãy ở lại vì ông de Nancé đã muốn như vậy. Con hãy ra cảm ơn lòng tốt của ông, một ân huệ mà con không đáng được hưởng.

Christine bước lại phía ông de Nancé, ngược nhìn ông, đôi mắt ướt đầm, cô bé nói:

- Cháu xin cảm ơn ông...

Rồi cô bé òa lên khóc. Ông de Nancé ôm lấy cô bé, hôn cô mấy cái lên trán và nói khẽ:

- Cháu bé yêu mến!... Tội nghiệp cháu bé! Cháu rất tốt bụng... Ta rất yêu cháu!...

Mấy câu âu yếm đã an ủi Christine, cô ngừng khóc và lại đến ngồi cạnh Francois, cậu bé cứ bần khoăn từ lúc nãy.

Còn Paolo, từ đầu bữa ăn cho đến giờ không hề nói một câu, nhưng ông đã nghe và quan sát thấy hết.

Đã muộn rồi. Bữa ăn thoát đầu bị chậm lại, sau lại bị ngắt quãng, nay đã kéo dài quá lâu.

Hơn nữa, quần áo của Maurice và Adolphe và váy áo của Cécile và Hélène khiến mọi người không thể ở lại lâu hơn nữa ở nhà bà des Ormes.

Lúc ra về, bà de Guilbert ngỏ lời mời tất cả các vị có mặt tại đây hôm nay, kể cả các cháu bé, tuần sau, đến dự tiệc tại nhà bà.

Chương 4

Việc làm giúp ích đầu tiên của Paolo

Đáp lại lời từ biệt của Maurice và Adolphe, Francois tỏ ra rất lễ phép, còn hai anh chàng nọ có phần lúng túng đối với anh, từ khi họ biết Francois là con trai ông de Nancé, một người nổi tiếng trong vùng là giàu có, một người tuyệt hảo, ngoan đạo, giàu lòng nhân từ và sẵn sàng hy sinh hết thảy vì hạnh phúc của cậu con trai. Ông chỉ phiền muộn một điều, Francois bị tàn tật, một cậu bé cho đến năm lên bảy vẫn lớn mạnh, thẳng người thể mà chỉ vì bị vấp ngã từ cao trên cầu thang xuống nên đã bị gù. Khi bà de Guilbert mời ông dự tiệc, ông đã định từ chối, nhưng khi nghe nói Francois cũng được mời, ông liền nhận lời để con trai ông không mất một ngày vui đùa với các bạn của nó như Bernard, Gabrielle và nhất là với Christine. Sau đó một tiếng đồng hồ, mọi người ra về, Christine hứa với hai anh chị họ Bernard và Gabrielle là cô sẽ xin phép mẹ hôm sau sẽ sang với họ cả ngày.

Christine nói:

- Francois, anh cũng gắng xin phép sang đây nhé, tất cả chúng ta sẽ gặp nhau ở trước cửa nhà máy xay của bác Cémiane tôi nhé.

Francois nói:

- Không được, Christine ạ, vì tôi còn bận cùng Bernard đến nhà mục sư học hai tiếng đồng hồ, rồi về nhà làm bài. Thế Christine, cô không phải học à?

- Không, - Christine đáp, - em chỉ đọc sách một mình.

- Thế cô giáo dạy Christine không ra bài để em về nhà làm ư?

Christine nói:

- Chẳng có ai dạy em cả. Gabrielle và Bernard đã mách cho em một chút để đọc sách thôi, rồi em cứ lần mò một mình để đọc.

Paolo liền xen vào nói:

- Vậy tôi sẽ dạy signorina thực nhiều. - Chả là Paolo từ nãy vẫn lắng nghe những câu chuyện lũ trẻ nói. - Tôi, tôi sẽ ngày nào cũng đến, và signorina sẽ biết cả tiếng ý, tiếng La Tinh, biết âm nhạc, biết vẽ, biết làm toán, biết tiếng Hy Lạp, tiếng Do Thái và nhiều thứ khác nữa.

- Thật thế ư, ông Paolo, ông muốn thế ư? - Christine reo lên. - Cháu rất thích được biết thêm một cái gì đó. Nhưng ông hãy xin phép mẹ cháu đã, cháu không dám học nếu không được mẹ cháu cho phép.

- Được, signorina, - Paolo nói, - tôi sẽ đi xin phép bà, và cô sẽ thấy tôi không phải là một thằng ngốc như người ta tưởng đâu.

Lại gần bà des Ormes đang nói chuyện với ông de Nancé, Paolo xin phép bà cho anh được dạy Christine học.

Bà des Ormes đáp lại:

- Chà! Chà! Một yêu cầu mới kỳ cục làm sao! Tôi rất ưng, nhưng nếu ông dạy cho con Christine học thì sẽ phải cần đến bao nhiêu là sách, vở, giấy má và những gì gì ấy nữa, mà với tôi thì chẳng có gì làm tôi chán ngấy bằng phải bận tâm đến những chuyện đó.

Paolo đứng ngây người ra, anh không lường trước nỗi khó khăn này. Vẻ mặt khiêm tốn, xấu hổ của Paolo, nét mặt đau khổ của Christine khiến ông de Nancé mỉm lòng, ông vội vã nói với bà des Ormes:

- Thưa bà, bà không việc gì phải bận tâm đến những chuyện đó. Hiện tôi có rất nhiều sách vở mà cháu Francois không dùng đến, tôi sẽ đem tặng cho cô Christine để học với ông Paolo..

Bà des Ormes:

- Ô, thế thì hay quá! Vậy, ông Paolo, xin mời ông đến dạy cháu, ông muốn đến vào lúc nào và bao nhiêu lâu là tùy ông, vì được gặp tôi, chắc ông lấy làm sung sướng lắm.

- Xin cảm ơn signora, bà là một phu nhân đẹp và tốt bụng. Xin hẹn ngày mai.

Nói xong, Paolo rút lui, để lại Christine rất đổi vui mừng; Francois vui sướng khi thấy cô bạn nhỏ của mình được thỏa mãn ý nguyện được đi học, còn ông de Nancé sung sướng vì không tốn kém là bao mà đã làm được cho đứa con trai ông hạnh phúc. Khi còn có hai cha con, Francois ôm chầm lấy ông de Nancé, rồi rít cảm ơn ông đã giúp đỡ cho cô bé Christine tội nghiệp và cậu cũng nói để cha cậu rõ hoàn cảnh cô bé không được bà mẹ chăm sóc như thế nào.

Ông de Nancé:

- Ba rất yêu cô bé đó, một cô bé hết sức tốt! Francois yêu quý của ba, con nên đến thăm Christine luôn luôn, con nhé. Trong tất cả những người sống ở gần chúng ta đây, cô bé là người tốt nhất và đáng mến nhất.

Ngày hôm sau bữa tiệc, Christine thức dậy thực sớm vì mẹ vú được mời đi dự đám cưới trong làng và mẹ muốn tổng khứ Christine đi càng sớm càng tốt.

- Cô đi mà lấy thức ăn sáng đi, - vú Mina nói, - tôi hôm nay bận không có thì giờ, tôi còn phải là lại chiếc áo dài. Phải coi chừng đừng để ba cô trông thấy cô đấy.

Christine xuống bếp hỏi lấy bánh và sữa. Mắt cô bé cứ lăm lét nhìn xung quanh. Anh đánh xe lúc ấy cũng đang ăn sáng, thấy vậy, hỏi cô bé sợ gì. Christine bảo vú nuôi dặn cô không được để ba cô nhìn thấy.

Anh đánh xe nói:

- Và mẹ để cô đứng đấy như mớ giẻ lau chứ gì! Tôi mà là cô, tôi sẽ nói hết cho ba cô nghe, ông nhà sẽ tin cô nói đấy!

- Đúng thế, - Christine nói, - nhưng ba tôi lại không muốn làm trái ý mẹ tôi... Thôi, tôi phải đi đây, anh có thể lấy bánh và sữa đưa tôi để tôi ăn sáng được không?

Người đầu bếp nói:

- Được, nhưng cô không thể mang cốc sôcôla đi được, nó sẽ làm cô bỏng tay đó!

- Tôi có sôcôla đâu, tôi chỉ ăn bánh và sữa thôi mà. - Christine nói.

Người đầu bếp:

- Thế nào! Vậy mà ngày nào mẹ vú cũng đến lĩnh sôcôla của cô!

- Vậy là vú uống đây, vú không có đưa cho tôi đâu. - Christine nói.

Người đầu bếp:

- Thực đáng thương! Cô bé tội nghiệp quá! Mẹ ấy ăn cắp cả bữa ăn sáng của cô bé! Đây, cốc sôcôla của cô đây, ngồi ngay đây uống, cô cứ bình tĩnh uống. Cô theo tôi vào trong gian phụ, không có ai vào đây hết, sẽ không ai trông thấy cô đâu.

Anh đầu bếp, một người tốt bụng đưa Christine vào gian phụ ở bên và đặt trước mặt cô một cốc sôcôla rất to cùng hai chiếc bánh ngọt ngon lành. Christine ăn bữa sáng rất vui vẻ, bỗng cô bé sợ run bắn lên khi nghe tiếng mẹ vú.

Mina:

- Ông đầu bếp, ông làm ơn cho tôi lĩnh phần sôcôla của cô Christine.

Anh đầu bếp gắt gỏng nói anh chưa pha sôcôla, rồi anh chỉ đưa bánh và sữa cho mẹ vú.

Mẹ vú tức giận, đợi bà des Ormes thức dậy để kể tội anh đầu bếp, mẹ phải đợi lâu nên càng tức. Christine sợ hãi cứ đứng ở trong cho đến lúc Paolo đến, người mà cô bé coi như thần hộ mệnh, ngay cả đối với mẹ cô. Paolo đến, tay xách một gói rất to. Được Christine vồn vã, thân mật đón tiếp, Paolo càng thấy có thêm thiện cảm đối với cô bé.

Paolo nói:

- Cầm lấy, signorina, đây là một gói to tướng của ông de Nancé gửi cho cô trong có nhiều sách, vở, bút mực, bút chì và cả một cái bàn học, đủ thứ để cô học. Có một điều là cô không được nêu lên tất cả mà chỉ được nói là có sách vở như ông ấy đã hứa với mẹ cô.

Christine:

- Cháu sẽ không nói gì hết, chú nói lại với ông de Nancé như vậy và chú cảm ơn ông ấy và cả Francois hộ cháu.

Trong lúc cô bé Christine vui sướng sắp xếp sách vở cùng mọi thứ vào cái tủ nhỏ bé của cô và bắt đầu học bài với Paolo thì trên nhà, bà des Ormes thức dậy và nghe mụ vú phàn nàn về anh đầu bếp.

Bà des Ormes:

- Trời ơi, bực mình quá! Mina, chị lúc nào cũng có chuyện cãi cọ với một người nào đó. Các người sao không thu xếp với nhau mà cứ bắt tôi phải xen vào. Thế bây giờ chị muốn tôi phải làm gì nào? Bực quá! Cô hãy đi tìm ông nhà tôi, bảo tôi có chuyện muốn nói với ông ấy.

Mụ vú đi ra, nhưng mụ không đi gọi ông des Ormes theo lệnh của bà chủ. Tức vì chậm, không sửa soạn được quần áo đi dự đám cưới, mụ quay ra trút tức giận trả thù lên đầu Christine. Vậy là mụ đi tìm Christine và thấy cô trong phòng khách đang học bài tập viết với Paolo.

Mina quát to:

- Christine, con làm gì ở đây? Về phòng ngay..

Christine đã định đứng lên để vâng theo lời mụ vú thì Paolo kéo cô ngồi xuống và nói:

- Xin lỗi signorina, cô cứ ngồi đây, chúng ta chưa học xong. Còn cô, dona Furiosa, xin cô hãy quay mặt đi và để cho signorina yên tâm ngồi học.

Vú Mina:

- Chính ông hãy để yên cho tôi, ông người ý to xác, ăn chực kia. Tôi có quyền bắt con bé ngu dại này đi, nó không cần những bài học của ông. Tôi sẽ tóm cổ nó bất chấp ông.

Paolo liền kéo Christine đứng dậy, đẩy cô bé đứng ra đằng sau mình. Mina xông vào Paolo, liền nhận được một quả đấm làm bẹp mũi, nhưng mụ càng nổi hung và hăng tiết thêm, mụ lấy cánh tay gạt phắt Paolo sang một bên, chộp lấy Christine kéo mạnh về phía mụ.

- Nếu mày kêu, tao sẽ đánh mày tuốt xác! - Mụ hét lên, vừa giăng co kéo Christine trong tay Paolo.

Thốt nhiên, mụ vú kêu lên một tiếng, rời tay kéo Christine. Một bàn tay sắt đã nắm lấy mụ, đẩy mụ xoay vòng về phía cửa ra vào, với mấy cái đá trời giáng bồi thêm. Ra là ông des Ormes vừa vào phòng theo lối cửa sau. Khi mụ vú bị tống ra khỏi phòng, ông des Ormes bước vào vỗ về Christine lúc ấy hãy còn sợ run bần người, ông lại bắt tay Paolo. Christine mách với ba là vú Mina đã đánh cô bằng một cái gậy.

Ông des Ormes giận quá nói:

- Mụ đó dám đánh con gái của ta! Tôi sẽ nói chuyện này với nhà tôi, ông Paolo, xin ông cứ tiếp tục dạy cháu học. Tôi nghiệp Christine, từ hai năm nay đã bị con mụ ác mớ nó làm khổ.

Ông des Ormes bước vào phòng của vợ. Bà des Ormes tưởng mụ vú đã theo lệnh bà mời ông đến, bà yêu cầu ông nói chuyện với anh đầu bếp đã không đưa thức ăn sáng cho Christine.

- Mina là một kẻ khốn nạn, - ông des Ormes nói. - Tôi vừa phát hiện ra mụ đánh Christine. Tôi đã đuổi mụ ra khỏi phòng khách và tôi sẽ đuổi mụ ra khỏi nhà này.

Bà des Ormes:

- Lại một chuyện bực mình: phải kiếm một vú nuôi khác. Tại sao ông lại cứ xen vào chuyện của những vú nuôi? Ông thì lúc nào cũng buộc tội Mina, ông hãy kiểm nghiệm xem có đúng không. Ông hãy nói chuyện với anh đầu bếp xem sao.

Ông des Ormes:

- Tôi quan tâm đến con gái tôi và vì lẽ đó tôi cũng quan tâm đến mẹ vú. Về chuyện sôcôla, tôi cam đoan đây là một việc làm bậy của Mina. Tôi sẽ hỏi chuyện anh đầu bếp, nhưng hỏi tại đây, trước mặt bà. Khi động chạm đến con gái bà thì không phải chỉ là một chuyện cãi vã giữa những người hầu trong nhà, mà là hơn thế nữa.

Ông cho gọi anh đầu bếp, anh này lên liền.

Anh ta giải thích:

- Thưa ông bà, cô Christine đã uống sôcôla trong gian phụ sáng nay, vì lẽ đó tôi mới không đưa cho cô Mina nữa. Trước đó, cô Christine chưa hề được uống sôcôla, sáng sáng cô chỉ được ăn bánh và sữa mà thôi vì Mina đã uống mất sôcôla. Sáng nay, nhìn cô Christine, tất cả chúng tôi đều thấy thương hại. Vì thế, tôi mới giấu cô trong gian phụ để cô một lần được uống sôcôla, và khi cô Mina đến hỏi lấy sôcôla, tôi đã không đưa. Thưa ông bà, tất cả câu chuyện chỉ có vậy.

Ông des Ormes:

- Rất tốt, tôi cảm ơn anh, anh nói rõ sự việc cho chúng tôi thế là tốt, nhưng đáng lẽ ra anh cho tôi biết từ sớm hơn.

Anh đầu bếp:

- Thưa bá tước, chúng con không dám.

Ông des Ormes:

- Tại sao?

Anh đầu bếp:

- Thưa bá tước, là vì... bà nhà... sẽ không tin... và... bá tước biết đấy... chúng con rất sợ... làm phật ý bà.

Bà des Ormes tỏ vẻ lúng túng, và ngượng, bà cứ yên lặng. Ông des Ormes bảo vợ:

- Caroline, ngay ngày hôm nay, bà phải đuổi con mẹ độc ác đó đi. Bà phải chấm dứt chuyện này để chuộc lỗi lầm đã lơ là việc dạy bảo con gái. Tôi

không thể nén cơn giận khi đứng trước mặt người đàn bà ghê tởm đó, nó đã hai năm trời day đọa con gái mình, để cho những người ăn ở trong nhà phải thương hại, những người đó đối với con bé, thật còn tốt hơn chúng ta đối với nó. Bà hãy đuổi ngay mẹ Mina đi.

- Thế tôi sẽ làm gì đây với con Christine, - bà des Ormes hỏi. - Chà!... Gay đây! Tôi sẽ nhờ ông Paolo trông coi nó nhé.

Ông des Ormes:

- Bà nói thật buồn cười và là một chuyện không thể có được! Nhưng chắc chắn là Christine sẽ được trông nom cẩn thận. Ông Paolo là một người tuyệt vời, cả vùng này ai cũng khen ngợi ông. Trong khi chờ đợi mượn được một người vú khác, bà hãy bảo người hầu của bà lo việc trông nom con Christine.

Ông des Ormes đi ra, bụng nghĩ thầm thực buồn cười cái ý nghĩ để ông Paolo làm vú coi trẻ. Bà des Ormes rung chuông, gọi vú Mina lên phòng, thanh toán tiền công trả cho mẹ và bảo mẹ ra khỏi nhà ngay. Mina bắt đầu cãi cò và đòi phải xử sự cho hợp lý. Bà des Ormes bực mình, sốt ruột, liền nổi cáu, hét to lên và sau hơn một tiếng đồng hồ cãi cò, và để tổng khứ mẹ vú Mina, bà đành trả gấp đôi tiền công, cấp cho mẹ một tờ giấy chứng nhận hạnh kiểm tốt và hứa sẽ giới thiệu việc làm cho mẹ.

Chương 5

Nỗi lúng túng của Paolo

Trong lúc mẹ vú Mina thu xếp khăn gói và tự hứa sẽ bảo thù con bé Christine bằng cách nói hết sức xấu về cô bé, thì Paolo tiếp tục dạy cho Christine học xong bài học. Paolo rất vui thích khi thấy cô bé học trò rất thông minh và chăm chỉ, mới bài học đầu tiên đã đọc được các chữ số, những nốt nhạc và vài tiếng ý. Cô bé đã bắt đầu viết được những chữ a, o, u, v.v. ...

Khi bà des Ormes bước vào phòng khách, bà thấy cô bé cùng Paolo đang sắp xếp sách vở.

Bà des Ormes:

- A, ông Paolo thân mến, đã có ông ở đây rồi! Tôi đến để nhờ ông một việc. Tôi vừa sa thải vú Mina vì ông nhà tôi rất ghét mẹ. Bây giờ tôi chẳng biết làm gì với con Christine. Vậy xin ông làm ơn đến ở tại đây để trông nom và dạy nó học?

Paolo, rất ngạc nhiên về lời đề nghị bất ngờ đó mà chính ông cũng thấy đáng buồn cười. Ông cứ đứng lặng im một lát lâu không nói gì, mồm há hốc, mắt trở ra nhìn. Sau ông mới nói ông còn phải dạy học cả Francois. Nhưng bà des Ormes cứ nhất quyết là ông phải ở lại, ông sẽ được trả mỗi tháng một trăm Francs và ông sẽ có mỗi ngày hai tiếng đồng hồ tự do để có thể cùng Christine đến nhà Francois.

Christine cứ giương mắt nhìn ông, vẻ năn nỉ, khiến ông bất giác đáp lại:

- Thôi được, signora, nhưng...

Không để ông nói hết câu, bà des Ormes nói ngay:

- Vậy là được, bây giờ tôi đi chuẩn bị phòng cho ông. ông ở lại ăn bữa trưa với chúng tôi nhé. Christine, lại đây!

Paolo đi theo, bàng hoàng về việc đã nhận lời, một việc làm rất bất ngờ. Christine thì tỏ ra rất vui mừng, cô bé nắm thật chặt tay ông và khẽ nói:

- Cháu xin cảm ơn chú, chú Paolo yêu quý.

Ngồi vào bàn ăn, bà des Ormes nói với chồng là ông Paolo sẽ ở lại đây và sẽ trông coi Christine.

Nghe nói, ông des Ormes tỏ vẻ ngạc nhiên và tức giận, nhưng ông chỉ trách vợ là đã quá lạm dụng lòng tốt hay chiều người của ông Paolo.

Khi nghe vợ nói sẽ trả tiền công cho ông Paolo, thì vẻ tức giận ở ông càng nổi rõ. Ông quyết định, sau bữa ăn, ông sẽ đưa con gái đi dạo chơi.

Trong lúc đi dạo, ông hỏi con gái về vụ Mina, tự trách mình đã không để ý đến vụ vụ độc ác đó để con gái bị vụ hành hạ trong một thời gian dài.

Còn Paolo, ông đến nhà ông de Nancé.

Francois là người đầu tiên nhìn rõ vẻ hốt hoảng và băn khoăn của ông Paolo tội nghiệp. Ông de Nancé hỏi Paolo có chuyện gì xảy ra.

- Tôi không biết nên làm thế nào, - Paolo nói, vẻ lúng túng. - Thế đấy, thưa signor! ấy là chuyện về signora des Ormes. Tôi đang dạy cô bé Christine học, cô bé rất dễ thương, rất thông minh! Thế là bà des Ormes vào và bà ấy nói...bà ấy yêu cầu... bà ấy buộc tôi... phải làm việc trông coi Christine, đến ở tại lâu đài nhà bà ấy, để đưa cô bé Christine đi dạo chơi, dạy dỗ, trông nom cô bé. Bà ấy đã đuổi vụ Mina đi rồi, làm thế là hay. Ông bố cô bé cũng vui lòng. À, tôi tin là như vậy! Tôi, Paolo, một thằng đàn ông, một bác sĩ, tôi, một ông thầy dạy học, tôi lại làm như một vụ em trông nom một signorina tám tuổi! Không thể được! Vậy mà, tôi như một cái máy, tôi đã nói vâng vì cô bé Christine cứ nhìn tôi với cặp mắt năn nỉ... khiến tôi không thể từ chối được. Vậy, thưa signor, tôi phải làm thế nào đây?

Ông de Nancé:

- Theo tôi, ông bạn thân yêu, ông không trở lại đây, chỉ có cách ấy mới gỡ được cho ông thôi..

Paolo:

- Nhưng cô bé Christine tội nghiệp thì sao? Cô bé bây giờ có một mình, khổ sở quá! Bà mẹ thì không hỏi đến, ông bố cũng không! Thật đáng thương hại! Cô bé rất ngoan, rất tốt.

Francois nói:

- Thưa ba, nếu ba cho phép con thu xếp việc này, mọi người đều sẽ vui vẻ. Ba hẳn biết rõ, giờ đây con đã khôn lớn, con làm việc chăm chỉ, tự con biết thức dậy, mặc quần áo một mình được. Ba thấy đấy, giờ đây con không còn cần đến sự chăm sóc của vú nuôi, người mà con rất đổi quý mến, nhưng sớm hay muộn, một ngày kia vú cũng phải xa con để đi làm chỗ khác. Vậy con sẽ nói với vú nuôi của con để vú ưng sang làm việc ở nhà bà des Ormes, như vậy khiến con thỏa ước thấy Christine được sung sướng, vui vẻ.

Ông de Nancé:

- Ý nghĩ của con trai là tốt và hào hiệp, nhưng vú nuôi của con, bà ấy không đời nào chịu nghe vì bà ấy biết bà des Ormes là người tính khí bất thường, rất khó sống chung. Vả lại, vú đã sống ở nhà chúng ta từ ngày con mới chào đời, vú lại yêu con như con đẻ của vú vậy. Tuy nhiên, ba cũng đồng ý để con đi nói với bà ấy.

Francois cảm ơn ba rồi chạy đi tìm vú nuôi.

Cậu bé kể cho vú nghe những gì ông Paolo vừa cho biết. Cậu nêu rõ hoàn cảnh đáng buồn của Christine, cô bé bị bỏ rơi không ai chăm sóc.

Cậu còn nói Christine rất mến cậu. Cô bé gắn bó với cậu và tỏ ra rất tận tâm, nếu cô bé được vú yêu mến và chăm sóc cẩn thận thì cậu rất sung sướng. Cuối cùng, cậu năn nỉ, van xin vú đến làm việc ở nhà bà des Ormes, để làm bảo mẫu cho Christine.

Vú nuôi:

- Không thể thế được, đến làm việc ở nhà bà des Ormes, vú sẽ khổ sở vì phải sống xa con.

Francois:

- Cô bé Christine rất ngoan và tốt bụng, sống với cô bé, vú sẽ sung sướng, vui vẻ. Vả lại, vú sẽ có thể hàng ngày đến đây với con. Con xin vú, để Christine sống một mình, cô đơn, khổ sở, con rất buồn, vú ạ.

Vú nuôi một hồi lâu cứ nhất mực không nghe, nhưng Francois cứ tha thiết nài xin, nên cuối cùng bà vú đành nghe theo nhất là khi được đoan chắc là sẽ có chị vợ anh hầu phòng chăm sóc Francois. Bà đồng ý cho Francois đến nói với bà des Ormes nhận vú vào làm. Francois, vẻ hân hoan, chạy đến báo cho ba cậu biết cậu đã thuyết phục được vú nuôi; và Paolo được giao việc đi ngay đến nhà bà des Ormes nói với bà ta nhận vú nuôi của Francois vào làm. Đến cổng khu vườn, Paolo gặp ông des Ormes và Christine.

Paolo:

- Signor! Tôi mang đến cho ông một tin vui, bà nhà signora sẽ mừng lắm đây. Thế là tôi đã tìm được cho ông bà một bà bảo mẫu tuyệt vời. Đây là dona Isabelle, bảo mẫu của nhà ông de Nancé. Giờ đây, Francois không còn cần bảo mẫu nữa, vì cậu bé sống bên cạnh ba cậu ta.

Ông des Ormes:

- Thế thì rất tốt, nhưng tôi không muốn con Christine của tôi sẽ lại rơi vào tay một mụ Mina thứ hai, và tôi cũng muốn biết cô Isabelle này là người thế nào.

Paolo:

- Một thiên thần đấy ông ạ, mụ Mina là một con quỷ. Có Isabelle, Christine sẽ sung sướng như một bà hoàng. Bây giờ tôi chạy đi tìm cô ta, chả cần phải nói với bà nhà ông.

Paolo nói xong liền phóng đi như bay, ông des Ormes giữ lại không kịp. Ông hỏi con gái có biết cô bảo mẫu này không.

Christine:

- Con không biết, con chỉ biết là anh Francois rất quý bà ta và bà đối với anh Francois rất tốt.

Hai bố con về đến nhà. Christine đem sách vở ra đọc, viết và làm lại những gì Paolo dạy cô sáng nay. Một tiếng đồng hồ sau bà des Ormes vào phòng.
Bà des Ormes:

- Christine, mày làm gì ở đây thế? Đây là phòng khách đâu phải phòng học của mày? Mang tất cả đi ra chỗ khác mà học, đừng để một cái gì ở lại đây.

Christine bắt đầu dọn xếp sách vở thì cửa ra vào mở, ông Paolo bước vào cùng cô Isabelle.

Paolo:

- Signora, thưa bà, tôi xin giới thiệu với bà, dona Isabelle. Và đây là, thưa signorina, một bức thư của ông de Nancé.

Bà des Ormes ngạc nhiên mở thư, đọc và đưa mắt nhìn cô bảo mẫu, vẻ người nom đoan trang và khiêm tốn, hiền lành và quả quyết, khiến bà des Ormes rất vừa lòng.

Bà des Ormes:

- Cô muốn đến làm ở nhà tôi phải không? Ông de Nancé trả cô sáu trăm Francs tiền công mỗi tháng; ở đây, tôi sẽ trả cô bảy trăm và tất cả những gì cô đòi hỏi, miễn là để cho tôi được yên và không phải nghe những tiếng eo sèo gì hết. Cô vào làm ngay đi, hiện thời tôi chẳng có người nào trông nom con bé. Đây, cô mang ngay con Christine đi cùng những sách vở giấy má của nó, còn ông Paolo, ông lên dạy nó ở trên kia, trong phòng của nó. Thôi, chào ông Paolo, cô Isabelle, cô đi đi, Christine, cút đi, con...

Và thế là bà ta biến mất. Paolo, Christine và Isabelle cùng lên phòng trên gác.

Christine:

- Bà đây ư, bà Isabelle? Anh Francois rất yêu quý bà! Anh ấy đã nhiều lần nói cho cháu biết về bà. Thế bây giờ bà bằng lòng không ở bên nhà với anh Francois để đến đây với cháu ư?

Isabelle:

- Đúng vậy, cô bé ạ. Tôi rất buồn khi phải rời thằng Francois, nhưng em nó cứ năn nỉ cầu xin tôi đến đây và tôi đã không thể từ chối. Tôi không biết má cô khi nào bằng lòng cho tôi đến ở hẳn đây. Cô có thể hỏi bà về điều này được không?

Christine:

- Cháu không dám đâu. Để ông Paolo đi làm việc này thì hơn.

Vậy là Paolo chậm rãi đi đến phòng bà des Ormes, trong khi đó Christine chỉ cho Isabelle căn phòng của cô bé. Paolo gõ cửa phòng bà des Ormes.

Paolo:

- Thưa bà, cô Isabelle muốn hỏi bà khi nào thì cô ấy đến làm việc?

Bà des Ormes:

- Thì ngay bây giờ, cô ấy ở lại đây vì cô ấy đã có mặt tại đây rồi còn gì!

Paolo:

- Không thể được, cô ấy đã mang mọi thứ quần áo, vật dụng của cô ấy đến đâu, lại còn phải chào từ biệt em Francois và ông de Nancé nữa chứ.

Bà des Ormes:

- Ông làm phiền tôi quá, ông Paolo ạ. Thôi, cô ấy muốn làm gì thì làm, lúc

nào đến được thì cô ấy đến, mọi người hãy để cho tôi yên, đừng có làm tôi bức mình về chuyện những vú nuôi, về con Christine, về Francois nữa. Tôi đã khổ vì phải quán xuyến mọi công việc trong nhà này rồi!

Paolo:

- Nhưng thưa signora, Christine là con gái yêu quý của bà, bà cũng phải chăm lo mọi điều như các bà mẹ khác chứ.

Bà des Ormes:

- Ông Paolo yêu quý, ông sắp giảng dạy đạo đức cho tôi đây hử? Tôi đang mệt lử ra đây, có hàng nghìn việc phải làm, ngày mai tôi sẽ lại phải đi dự tiệc bên bà Guilbert. Thế mà bây giờ đã bốn giờ rồi, tôi chưa sửa soạn được thứ gì, áo dài, khăn mũ cũng chưa. Thôi, mọi chuyện cứ tùy ông thu xếp, còn xin ông để cho tôi được yên.

Paolo lên phòng của Christine, kể lại câu chuyện vừa qua. Vậy là quyết định sẽ dạy Christine học, rồi ông đưa Isabelle về nhà ông de Nancé để sáng ngày hôm sau cô đến sớm lo việc ăn mặc cho Christine cho cô bé cùng đi dự tiệc tại nhà bà de Guilbert.

Paolo mệt vì những chuyến đi đi lại lại trong ngày, ông ở lại ăn trưa tại nhà ông de Nancé.

Francois vô cùng sung sướng vì được biết chắc cô bé Christine, bạn thân của cậu sẽ được hạnh phúc. Nhưng khi mọi việc ổn định, cậu mới cảm thấy nặng nề cái cảm giác trống trải do sự vắng mặt của vú Isabelle để lại trong nhà. Cậu càng thấm hiểu việc làm hy sinh mà cậu đã hào hiệp thực hiện vì hạnh phúc của cô bạn thân bé nhỏ của mình.

Ông de Nancé:

- Việc hy sinh của con đã hoàn thành, tuy bây giờ con cũng cảm thấy buồn vì vắng bóng mẹ vú nuôi của con trong nhà; nhưng con lại đã có niềm vui lớn khi nghĩ mình là tác giả tạo nên cuộc sống mới hạnh phúc cho cô bé bạn thân của con. Chắc chắn với Isabelle, Christine sẽ cũng sung sướng như mọi trẻ được cha mẹ chăm sóc, và thế là nhờ con mà cô bé có được hạnh

phúc bây giờ và cả hạnh phúc suốt đời, vì cô bé sẽ được mẹ vú nuôi con chăm sóc dạy dỗ chu đáo để trở thành một người con hiền thảo và thành kính Chúa.

Francois:

- Đúng thế, thưa ba, đây là niềm an ủi và hạnh phúc lớn đối với con, con không hề hối tiếc và rất lấy làm vui sướng...

Tội nghiệp chú bé Francois không nói được hết câu, em đã òa khóc. Ông de Nancé ôm con vào lòng nói với cậu bé là vú nuôi của cậu sẽ luôn luôn ở rất gần cậu, cậu có thể đến thăm vú luôn luôn. Christine sẽ biết ơn sự hy sinh của con và sẽ sống thân mật gấp đôi với con. Sáng hôm sau, Francois theo Isabelle sang tận nhà Christine.

Isabelle:

- Francois, con yêu quý, sao con đã yêu cầu mẹ sang làm bên nhà bà des Ormes? Mẹ còn có thể ở lại với con những hai, ba tháng nữa cơ mà?

Francois:

- Nhưng thưa vú, dù sao thì sau đây mẹ vẫn phải xa con và ở rất xa, còn như bây giờ mẹ làm bên nhà Christine, con sẽ có thể đến thăm mẹ luôn.

Isabelle:

- Con nghĩ phải đấy, Francois, nhưng phải có thời gian để mẹ làm quen với ý nghĩ sống trong một ngôi nhà không phải là nhà của con, không được ôm hôn con mỗi sáng, và biết bao nhiêu thứ vật vãnh khác mà khi phải rời xa, mẹ thấy rất buồn.

Francois cũng nghĩ như mẹ vú nuôi của cậu, cậu cứ nín lặng không đáp lại. Khi đến nhà Christine, cậu nức nở khóc.

Christine:

- Anh Francois, sao anh lại khóc?

Francois:

- Phải chia tay với mẹ vú nuôi của anh nên anh buồn, nhưng anh lại thấy rất vui vì mẹ sẽ đến với em. Mẹ Isabelle sẽ yêu em, và em cũng sẽ sung sướng như anh đã từng sung sướng khi ở với mẹ. Anh rất sợ em sẽ gặp phải một mẹ Mina thứ hai.

Christine ôm lấy Francois và nói:

- Anh Francois yêu quý, anh tốt biết bao! Em yêu quý anh nhất trên đời! Anh tốt hơn hết thầy mọi người. Em thấy khổ tâm khi đã khiến anh phải buồn phiền.

Và Christine cũng òa khóc. Isabelle gắng hết sức để an ủi hai đứa bé và dần dần cô cũng an ủi được. Sau đó, Francois phải về vì cậu còn phải thay quần áo để đến dự tiệc tại nhà bà de Guilbert.

Đến nhà bà de Guilbert, bữa ăn sắp bắt đầu.

Mọi người ngồi vào bàn. Các em nhỏ ăn riêng trong phòng khác ở kề bên. Mấy đứa con nhà de Sibran và nhà de Guilbert nhìn Francois và Christine có đôi mắt đỏ hoe, chúng tỏ vẻ chế giễu váy áo của Christine chưa được diêm dúa.

Maurice hỏi Christine:

- Sao vú Mina lại để cậu mũ áo xộc xệch thế?

Christine đáp:

- Mình bây giờ không có Mina nữa. Ba mình đã đuổi mẹ đi từ sáng hôm qua. Nhưng mình sẽ không kể gì cho các cậu, trừ Bernard và Gabrielle vào sau bữa ăn.

Cécile nói với Maurice:

- Rất bực mình vì cậu cứ nói những câu trêu chọc.

Maurice:

- Mình chả có gì là trêu chọc. Cậu đi mà hỏi chàng Hiệp sĩ mặt buồn rười kia mà xem.

Christine:

- Anh gọi ai vậy?

Maurice:

- Chàng hiệp sĩ của cô chứ ai, con người cũng đầu tóc bù xù, cũng hai mắt sung mọng như cô, khiến mọi người tưởng hai cô cậu vừa bị ăn đòn chắc.

Christine:

- Chỉ những người ác khẩu như cậu mới bị ăn đòn, còn Francois, anh ấy luôn luôn là người tốt, anh ấy sung đỏ mắt chỉ là vì đã có một việc làm tốt bụng đối với tôi và đối với mẹ vú nuôi của anh ấy mà thôi.

Francois:

- Cô Christine, cô cứ để họ nói. Những anh chàng tội nghiệp đó không biết họ nói gì đâu. Họ không khiến được tôi đau khổ đâu, trái lại, chính họ tự làm khổ mình đấy thôi, vì như vậy là họ đã tự vạch trần con người của họ. Tôi chả việc gì phải bào chữa vì tôi thấy mình không hề bị phỉ báng.

Thế là cả bốn người Bernard, Gabrielle và hai cô nhà bà de Guilbert hòa nhau chế giễu Maurice và Adolphe. Hai anh chàng không biết chống đỡ ra sao với Francois và Christine. Tất cả vừa cười vừa nói chuyện cùng nhau đi tới bàn ăn tráng miệng. Maurice và Adolphe, để che giấu vẻ thẹn thùng, lúng túng, cứ hục vào ăn thật lực, ăn đến tức cả ngực. Chúng không nói năng gì hết. Mọi người đi ra. Tất cả xuống khu vườn.

Lũ trẻ bày trò chơi, trừ có Maurice và Adolphe cứ ngồi ỳ trong phòng khách, nằm ườn trong lòng mấy chiếc ghế bành. Hai đứa bảo nhau vơ lấy mấy điều thuốc để trên mặt ống khói để dành khi có một mình sẽ hút. Cha mẹ hai cậu đã cấm chúng không được hút thuốc, nhưng chúng vốn không có thói quen vâng lời, và chúng vờ vịt khiến không ai để ý thấy chúng vắng mặt...

Chương 6

Đám cháy

Ông de Guilbert đề nghị mọi người đi một chuyến dạo chơi bằng thuyền. Chuyến đi phải qua một cái hồ uốn cong như một con sông dài đến một cây số. Địa điểm là ở bên kia bờ sông, đến dự một cuộc khiêu vũ nhân dịp đám cưới một cô gái ở trang trại của ông de Guilbert.

Đoàn đi hai chiếc thuyền. Người ta dặn trẻ em không được động đậy mạnh, các ông nhận việc chèo thuyền. ông de Nancé bảo Francois ngồi bên ông, còn Christine ngồi giữa Francois và cô chị họ Gabrielle. Khi thuyền cập bến, đám cưới đang vui nhộn, người ta khiêu vũ, ca hát, coi vẻ vui đùa nhộn nhịp. Nhiều chàng trai đang khiêu vũ vội chạy ra mời các cô con gái con bà de Guilbert, Gabrielle và Christine. Bernard nhảy với một trong số các cô gái nhỏ dự đám cưới.

Các ông các bà cũng cặp với nhau bước vào cuộc khiêu vũ. Giữa đám nhộn nhịp vui chung, không ai để ý thấy vắng mặt Maurice và Adolphe. Đến chín giờ, ông de Nancé nói đã đến lúc phải trở về.

Bà des Ormes:

- Nhưng hãy còn sớm mà!

Ông de Nancé:

- Thưa bà, đã chín giờ. Với lũ trẻ, tôi nghĩ đã đến lúc ta phải kết thúc tối vui vẻ này được rồi đây.

Bà des Ormes:

- Thật bức mình với lũ trẻ! Chúng làm hỏng hết, ngăn cản đủ thứ! ông có thấy thế không?

Ông de Nancé:

- Thưa bà, tôi lại thấy chúng khiến cho cuộc sống ngọt ngào, thú vị và cuối cùng là sung sướng. Nếu chúng có làm mất đi một chút thú vui phù

phiếm, thì chúng lại cho chúng ta hạnh phúc. Thú vui qua đi, hạnh phúc còn ở lại.

Bà des Ormes:

- Nhưng dù sao, không có lũ trẻ, việc vui đùa vẫn thoải mái hơn.

Đã xâm tới, ông de Guilbert cho thắp các đèn lồng trên thuyền, tạo nên một quang cảnh tuyệt thú. Đèn bằng thủy tinh các màu tạo thành những chùm đèn ở hai đầu thuyền. Mọi người của tòa lâu đài xuống thuyền và thuyền rời bến.

Mãi ông bà de Sibran mới phát hiện ra hai cậu con trai Maurice và Adolphe đã không đi theo ông bà. Cô bé Hélène nói là các anh ấy đã ăn quá nhiều rồi đau bụng nên mới không cùng đi. Thuyền đi được một phần tư quãng đường, đến chỗ khúc cong, từ đó nhìn thấy tòa lâu đài thì chợt thấy những tia lửa chiếu sáng rực cả khúc mặt hồ đằng xa. Mọi người dán mắt nhìn xem những tia lửa đỏ từ đâu phát ra, và rùng rờ khi biết được những tia lửa đỏ phát ra từ những cửa sổ của tòa lâu đài. Các tay chèo thuyền cố gắng gấp đôi để cho thuyền mau chóng đến bờ.

Lại thấy những tia lửa bắn ra từ những cửa sổ trên tầng gác trên cùng và khi mọi người lên được bờ thì ngọn lửa đã phủ hết một nửa lâu đài.

Ông de Nancé bảo đàn bà và trẻ em phải ở lại chỗ ven bờ. Ông dặn Francois không được liều lĩnh đi tìm ông, rồi cùng những người khác, ông chạy đi tổ chức việc chữa cháy. Những người đầy tớ đi đi lại lại, cuống quýt, ai nấy đều kêu gào, ra lệnh mà chẳng ai thực hiện. Ông de Sibran lo lắng cho mấy cậu con trai, ra sức kêu, gọi, sục tìm khắp nơi, nhưng không có tiếng đáp lại. Đám người hầu sợ hãi quá, không còn chú tâm đến những gì ông sai làm, họ cũng không cho ông được biết một chi tiết nào. Ông de Guilbert chỉ mãi lo chạy cứu những giấy tờ, những đồ trang sức và những quần áo, đồ dùng quý báu mà người ta quăng tất cả qua cửa sổ, có khả năng bị vỡ hết. Không có ống bơm chữa cháy, không có đủ xô nối hàng nhau múc nước, cũng không có ai chỉ huy. Lửa càng lém rộng trong tòa lâu đài, tình hình càng thêm hỗn loạn. Cũng may đã cứu được tất cả những thứ quý giá: vàng bạc, đồ trang sức, các bức tranh họa, quần áo, những vật dụng bằng đồng thau và cả tủ sách, v.v... Còn mọi thứ bàn ghế, màn rèm, gương soi đều cháy

rụi, hoặc vỡ hết. Ông de Guilbert còn ra sức cố cứu vớt những gì ngọn lửa chưa thiêu hủy. Ông de Sibran cứ rối rít luôn mồm kêu gọi và lòng sục tìm hai cậu con trai. Ông de Nancé hỏi những người giúp việc về tình hình các con của ông de Sibran.

- Thưa ông, chắc hai cậu ấy đang ở trong khu vườn. Người ta cho là hai cậu ấy làm cháy trong phòng khách, vì lúc ấy chỉ có hai cậu ở đấy, rồi họ chạy trốn. Trong phòng khách, lúc nhìn thấy đám cháy, không thấy có ai hết. Còn nếu hai cậu ấy ở tầng trệt thì cũng dễ chạy thoát.

Ông de Nancé lúc này an tâm về hai cậu bé và thấy mình không còn giúp được gì, liền quay lại chỗ các bà đang đứng đợi bên bờ sông, lòng ông nghĩ ngợi về nỗi lo sợ của cậu con trai Francois, chắc hẳn nó rất lo khi thấy ba nó lao và những nguy hiểm của đám cháy, và ông cũng nghĩ đến nỗi lo lắng khủng khiếp của bà de Sibran đang lo cho hai cậu con trai mà theo lời anh hầu phòng cho biết thì hai cậu ta có lẽ còn trong phòng khách lúc xảy ra cháy. Một tiếng reo vui mừng đón ông, Francois nhảy lên ôm cổ bố, ông ôm hôn con trù mến, và lại thấy có người hôn trên bàn tay mình. Christine đứng gần ông. Ông giơ cả tay ra ôm hôn cô bé. Trời mỗi lúc một tối, ông không nhìn thấy cô bé nhưng ông cũng ôm cô vào lòng và hôn cô như hôn Francois. Sau đó, ông đi tìm bà de Sibran đang rũ rượi ngồi dưới một gốc cây, hai tay ôm đầu khóc.

Bà de Sibran, vẻ lo sợ:

- Thế nào, các con tôi ra sao hở ông?

Ông de Nancé:

- Tôi nghĩ hai cậu lúc này đang ở chỗ ông nhà, tất cả chỉ lát nữa là đến để bà yên tâm.

Bà de Sibran:

- Cám ơn Thượng đế! Hai con tôi được yên lành! ông có trông thấy chúng không? Hiện giờ chúng ở đâu?

Ông de Nancé:

- Tôi cũng không biết nói thế nào, thưa bà. Mọi người đều bận tíu tíu nên không thể biết rõ được. Nhưng theo lời người hầu mà tôi hỏi thì rõ ràng là

hai cậu không thể bị nguy hiểm gì, dù cho hai cậu có mặt trong nhà lúc xảy ra cháy, tầng trệt cách mặt đất chưa đầy hai thước, hẳn không thể xảy ra điều gì.

Bà de Sibran:

- Ông nói cũng có lý, nhưng hỏa hoạn bao giờ cũng kinh khủng. Cầu Chúa ban phúc cho ông, cảm ơn ông về những tin tức yên lành mà ông vừa đem đến cho tôi, và ông nhà tôi...

Một tiếng kêu to, tiếng kêu tuyệt vọng, đầy sợ hãi khiến bà de Sibran ngừng giữa câu nói.

Nơi gác xếp sát mái nhà trong lâu đài rực lửa, lộ ra hai đầu người, mặt tái mét, hoảng sợ, miệng kêu cứu: đây là Maurice và Adolphe. Các ông de Sibran, des Ormes và những người làm đứng cả ở phía dưới. Tiếng người ở dưới lo sợ kêu lên đáp lại tiếng kêu tuyệt vọng của hai cậu bên trên.

Ông de Sibran ngã lăn xuống đất. Ông des Ormes, hai tay chấp lại, miệng há hốc kêu mấy tiếng: Lạy Chúa tôi! Nhưng rồi cứ đứng trơ ra đấy, không động đậy. Đám người nhà kêu la và chạy ngược chạy xuôi.

Bà de Sibran đứng ngay dậy, chạy vội đến để cứu các con, nhưng bà đã ngã gục xuống ngất đi.

Ông de Nancé:

- Tội nghiệp bà ấy quá! Bà ấy ngất đi như thế còn hơn là tỉnh. Francois, con không được rời khỏi đây, ba cấm con đấy. Ba phải đi cố gắng cứu những người bất hạnh này.

Francois hai tay nắm lại, nói:

- Ba ơi, xin ba đừng liều mình quá!

Ông de Nancé:

- Con yên tâm, ba sẽ nghĩ đến con, con yêu của ba, và cầu Chúa phù hộ chúng ta.

Đoạn ông lao về phía lầu đài..

- Mang nhiều đệm lại đây! Mau lên! - ông kêu to gọi những người hầu.

Cố sức khuyến khích, thúc đẩy, nhắc đi nhắc lại, ra lệnh cho những người hầu, ông mới được họ mang đến cho năm, sáu chiếc nệm. Ông sai đem tất cả đặt húng bên dưới chỗ cửa gác xếp sát mái nhà, nơi vẫn còn Maurice và Adolphe quanh người đầy khói và lửa.

Ông de Nancé kêu to:

- Nhảy qua cửa sổ xuống đi, dưới này có nhiều nệm. Can đảm lên!

Maurice nhảy xuống, không may nửa người trên nệm nửa người đập xuống thềm hè. Ông de Nancé cúi xuống để kéo anh lên, lấy chỗ cho Adolphe, nhưng ông chưa kịp kéo hẳn Maurice lên thì Adolphe đã nhảy liền xuống, người va vào hai vai của em khiến Maurice kêu thất thanh và ngất đi.

Ông de Nancé:

- Adolphe, không đợi thêm một chút nữa à?

Adolphe, thều thào nói:

- Cháu bị bỏng, nghệt cả thở. Rồi cậu ta bắt đầu rên rỉ, phàn nàn kêu đau vì những vết bỏng.

Ông de Nancé giao Adolphe cho mấy người hầu mang cậu ta về trang trại, còn chính ông lo làm cho Maurice tỉnh lại; nhưng cố mấy cũng không được vì hai bên bàng quang cũng như hai bên vai đã bị giập, đôi chân đập vào vỉ hè cũng bị gãy nát. Ông bảo người đi gọi gấp bác sĩ, rồi đặt Maurice nằm trên bãi cỏ, bảo ông de Sibran thôi đừng than khóc nữa hãy chăm sóc cho đứa con trai.

Ông de Sibran, vẻ thất vọng:

- Bà nhà tôi! Bà nhà tôi đâu?

Ông de Nancé:

- Trời ơi, ông bạn, hãy can đảm lên! Bà nhà ông đang nằm ngất đi đằng kia kia, ông biết chứ! Còn ông, hãy làm bổn phận người cha xem phải làm gì bây giờ để cứu con trai mình.

Ông de Sibran:

- Các con trai của tôi! Các con tôi! Chúng đang ở đâu?

Ông de Nancé:

- Chúng đều bị bỏng nặng, thân mình giập nát. Maurice đang nằm đây này, ngay bên cạnh ông đấy, còn Adolphe đã được đưa về nhà ở trang trại rồi.

Ông de Sibran gieo mình xuống bên cạnh con trai:

- Maurice! Maurice!

Maurice thốt lên rên rỉ đau đớn.

Ông de Nancé:

- Ông hãy cẩn thận! Đừng để nó bị xúc động vô ích. Hãy cho nó hít dấm, lấy nước lau trán và hai bên thái dương cho nó, nhớ đừng có lay người! Mang hai cái nệm đặt bên người nó và chúng ta cố gắng nâng lên đặt nó nằm trên nệm.

Ông de Sibran nói với mọi người giúp ông chuyển Maurice đi. Ông de Nancé gọi ông des Ormes, nhắc ông phải làm gì trong khi đợi bác sĩ đến, rồi ông quay lại chỗ các bà đang đứng.

Ông dùng mũ lấy nước đem đến rửa mấy giọt lên đầu và mặt bà de Sibran, nhưng bà vẫn không tỉnh lại. Ông lại lấy nhiều nước lau hai bên thái dương và trán cho bà và yêu cầu các bà khác cứ tiếp tục làm như vậy cho đến lúc bà de Sibran tỉnh lại. Hai bà des Ormes và de Guilbert nhận làm việc này và được ông de Nancé cho biết tình trạng bi đát của Maurice và Adolphe.

Francois:

- Vậy ai đã gây ra vụ cháy này hở ba? Vú nuôi của con đâu?

- Francois, vú nuôi của con không sao, vú đang đi chăm sóc cho Adolphe. Còn vụ cháy và ai đã gây nên, hiện chưa ai biết. Lúc xảy ra cháy, tất cả những người hầu đều đang ăn, trong phòng khách chỉ có Maurice và Adolphe. Người ta không rõ làm thế nào mà lửa lại bắt đầu cháy từ trong phòng khách và làm sao hai cậu bé đó lại ở trên gác xép. Hiện giờ, Maurice còn đang bất tỉnh, Adolphe cứ rên rĩ không nói gì. Tất cả hai đứa đều bị bỏng nặng và đau đớn lắm.

Bà de Sibran hồi tỉnh lại trong lúc ông de Nancé đang nói với lũ trẻ sững sờ đứng nghe.

Người ta cho bà de Sibran biết là hai cậu con trai bà đã được cứu sống và đang cho người đi mời bác sĩ. Sau mấy lời giải thích khác cho các bà và lũ trẻ, bà de Guilbert hỏi ông de Nancé xem có phải tất cả các phòng trong lâu đài đều bị lửa thiêu trụi.

Ông de Nancé cho biết là đúng vậy, nhưng ông cũng nói cho bà de Guilbert an tâm là các vật dụng có giá trị có thể đã được cứu chạy hết.

Ông de Nancé đưa ra ý kiến muốn mời bà de Guilbert đến tạm trú tại nhà ông trong mấy ngày:

- Thưa bà, tôi muốn mời ông bà tạm thời hãy đến ở tại lâu đài của tôi, mong ông bà ưng thuận. Tôi và đứa con trai chỉ ở hết có một phần nhỏ, còn lại xin để ông bà sử dụng.

Bà de Guilbert:

- Xin cảm ơn ông de Nancé, tôi xin cảm ơn lòng tốt của ông. Nếu ông nhà tôi cho phép, tôi sẽ xin đến ở đó trong mấy ngày, cho đến khi chúng tôi lo được chỗ để ở. Như vậy sẽ có phần gây phiền toái cho ông đấy, tôi biết vậy, nên càng phải biết ơn ông.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, tôi rất lấy làm sung sướng khi được giúp đỡ ông bà trong những hoàn cảnh khó khăn này.

Bà de Guilbert:

- Xin phép ông cho chúng tôi đến ở ngay từ tối nay có được không?

Ông de Nancé:

- Tất nhiên, thưa bà. Tôi xin về ngay bây giờ để ra lệnh cho người nhà thu xếp làm những công việc cần thiết. Francois, lại đây. Ba con ta về nhà đi.

Hai bà des Ormes và de Cémiane nói với bà de Sibran là hai bà sẽ dẫn bà đến chỗ hai cậu con trai.

Bà de Cémiane:

- Sau đó, chị em tôi sẽ về nhà mình, tội nghiệp lũ trẻ hẳn đã mệt nhoài ra đây.

Hai bà đưa bà de Sibran đi cùng lũ trẻ ra chỗ bãi cỏ nơi Maurice đang ở bên ông bố. Ông de Sibran nom vẻ buồn và suy sụp. Maurice giờ đây đã tỉnh lại và nói được rồi. Nó kêu rên về những vết bầm, về hai chân đau quá, cả ở chỗ bồng quang nữa. Hơi cựa quậy là nó lại rên. Bà de Sibran quỳ bên con, nín lặng, nước mắt chua xót chảy ròng ròng xuống gương mặt con trai, gương mặt đen sì những vết khói, nom đau đớn thiếu não. Bà de Sibran nói để các bà des Ormes và de Cémiane cứ về nhà cùng lũ trẻ, còn bà ở lại với con trai. Sau đó, bà yêu cầu ông de Sibran bế thẳng Maurice đến chỗ Adolphe để bà trông thấy cả hai đứa. Ông de Nancé nhận giúp một tay rồi cùng Francois đi ra xa cùng Christine, vốn không rời Francois nửa bước. Cô Isabelle đến gặp ba người, nói cô đến tìm Christine để đưa lên xe cùng bà des Ormes về nhà. Nhưng khi về đến sân, nơi để xe, thì không thấy bà des Ormes. Thì ra đến đây, không thấy Christine và Isabelle, bà hỏi thăm, người ta bảo có lẽ hai người đã được ông des Ormes đưa về nên bà đã không tìm kiếm thêm nữa, cho xe quay về nhà. Thấy Christine hoảng sợ vì bị bỏ quên, ông de Nancé liền an ủi, bảo:

- Christine, cháu cứ yên tâm, ta sẽ đưa cháu cùng Francois và Isabelle về nhà ta, cháu sẽ ngủ tại đây với Isabelle, vả lại ta lúc này cũng cần đến Isabelle giúp sửa soạn các phòng để gia đình ông bà de Guilbert đến ở tạm.

Christine rồi rít cảm ơn ông de Nancé:

- Con xin cảm ơn ông. ông thực quá tốt. Anh Francois sung sướng biết bao!
Và cháu cũng rất mừng cho Francois đã có một người cha như ông!

Francois:

- Con xin cảm ơn ba! Thôi, chúng ta lên xe ngay đi kéo bà des Ormes lại quay lại tìm Christine.

Christine nhảy lên xe, ngồi gần ông de Nancé. Francois nhảy lên ngồi trước mặt Christine. Isabelle ngồi bên cậu bé. Ông de Nancé mỉm cười về nỗi lo lắng của Francois và Christine, nên bảo anh đánh xe cho xe chạy thực nhanh. Về đến nhà, ông bảo Isabelle đưa Christine đến nghỉ tại căn phòng nhỏ cũ của Francois, căn phòng đối diện phòng Isabelle.

Francois rất vui, cậu bé đưa Christine về căn phòng nhỏ kể trên, ôm hôn Christine và Isabelle, rồi quay về đi nằm tại phòng của mình, căn phòng liền với phòng ông de Nancé... Trong lúc cầu nguyện, cậu bé không quên cảm ơn Chúa đã ban cho cậu một người cha quá tốt và một cô bạn nhỏ rất đổi hiền lành, rồi cậu ngủ thiếp đi sung sướng và biết ơn.

Còn ông de Nancé, tuy ban ngày đã lo lắng chạy ngược chạy xuôi vất vả mệt nhọc, vẫn không đi nghỉ mà vẫn thức để cùng Isabelle và Bathilde, người làm trong nhà, thu xếp các phòng dành cho ông bà de Guilbert, cùng những người ăn làm của khách. Khi khách đến, tất cả đã sẵn sàng.

Ông ra đón ông bà de Guilbert tại cổng, đưa họ về phòng và căn dặn hễ ông bà cần gì xin cứ gọi, rồi ông lặng lẽ lui về phòng, tránh những lời cảm ơn nói đi nói lại của khách. Về phòng con trai, ông ôm hôn cậu đang ngủ say sưa. Sau khi cảm ơn Chúa đã ban cho ông một đứa con trai tuyệt vời, ông lên giường đi nghỉ.

Hôm sau, Christine dậy muộn, cô bé nhớ lại những sự kiện ngày hôm qua, lòng thấy rộn lên vui sướng khi nghĩ đến lát nữa đây cô sẽ lại gặp được Francois và ông de Nancé, và cô sẽ cùng ăn với hai người. Cô bé vừa mặc

quần áo xong thì Francois đến. Christine vội chạy lại, ngã vào vòng tay của Francois.

Francois ôm hôn mẹ vú nuôi Isabelle. Cô nhìn hai em đầy trìu mến. Rồi cả hai cầm tay Christine cùng chạy đến phòng ông de Nancé để ăn sáng. ông cảm thấy được ôm chặt hai bên mình và lại có đôi cánh tay nhỏ bé quàng ôm lấy cổ. Ra Christine cũng lấy tay quàng cổ ông như Francois vậy.

- Chào các con, thế là các con lại được quây quần với nhau rồi!

- Thưa ông de Nancé quý mến, - Christine nói, - xin ông hãy giữ con ở lại đây mãi mãi với ông và với anh Francois. Được ở đây với ông, con rất sung sướng! Con rất yêu quý ông cũng như anh Francois!

- Tội nghiệp cháu bé thân mến! Được như vậy ta cũng sẽ rất sung sướng, nhưng điều đó là không thể được. Cháu còn có ba má cháu. - ông de Nancé đáp lại.

Christine:

- Ôi, tiếc quá!

Ông de Nancé lại mỉm cười và ôm hôn Christine.

Ông de Nancé:

- Bữa ăn sáng đã sẵn sàng, chúng ta đang đói đây, ngồi vào ăn đi.

Ông pha cho Christine và Francois mỗi người một cốc sôcôla, còn ông, ông uống nước chè. Hai đứa trẻ vừa ăn vừa nói chuyện. Những suy nghĩ của các em khiến ông de Nancé thấy vui vui. Thấy hai đứa thân nhau, ông cảm động.

Cũng như Christine, ông lấy làm tiếc là không được giữ em mãi mãi; nếu được vậy, thằng Francois nhà ông sẽ rất sung sướng! Nhưng ông lại tự nói với mình điều mà ông vừa nói với hai em: Cái đó không thể được!

Để cho hai em vui chơi một lúc, ông nói:

- Cháu Christine này, ta nghĩ giờ đây ta sẽ cho thắng xe để đưa cháu về nhà

với ba má cháu, hai ông bà hẳn đang lo lắng về cháu.

Hai đứa trẻ đồng thanh thốt lên:

- Đã phải đi rồi ư!

Ông de Nancé:

- Ừ, phải đi rồi, nhưng rồi các con sẽ lại gặp nhau luôn. Cô Isabelle sẽ đem cháu sang nhà ta chơi và Francois cũng sẽ cùng ta đến nhà bà des Ormes. Rồi chúng ta lại đến thăm lâu đài bà de Cémiane, bác của cháu, khi cháu đến đó.

Ông de Nancé liền cho thắng xe. Ông lên xe cùng Francois, Christine và Isabelle. Mười lăm phút sau, xe đã tới lâu đài nhà des Ormes. Ông bà des Ormes đang ở trong phòng khách.

Bà des Ormes:

- A, ông de Nancé đã đến đây à. Ông đích thân đưa con Christine về đây, ông thực tử tế quá. Sáng nay, thấy con Christine chưa về, tôi nghĩ chắc là ông hoặc bà chị dâu tôi, bà de Cémiane, đã đem nó đi theo và rồi thế nào cũng sẽ đưa nó về cho chúng tôi.

Ông des Ormes vốn không biết là con gái không có ở nhà, lúc này ngạc nhiên, nói:

- Thế nào, để ông de Nancé đưa Christine về cho chúng ta? Caroline, bà quá lạm dụng lòng tử tế của ông de Nancé đấy.

Bà des Ormes:

- Đâu có. Tôi tin chắc là ông de Nancé rất vui vẻ trong việc giúp đỡ tôi. Thậm chí tôi còn tin chắc là nếu tôi có phải đi đâu xa và yêu cầu nhờ ông de Nancé trông nom giùm con Christine ở nhà ông ấy trong lúc tôi đi vắng, hẳn ông ấy cũng nhận lời một cách vui vẻ.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, không những vui vẻ mà khi được giúp bà một việc như vậy, tôi còn thấy hạnh phúc nữa. Xin bà cứ thử xem sẽ thấy.

Bà des Ormes:

- Ô, ông de Nancé, ông tử tế quá!

Ông des Ormes:

- Caroline, bà đừng có làm những chuyện giả dụ không thể có được như vậy. ông de Nancé, xin mời ông ở lại dùng bữa với chúng tôi?

Ông de Nancé:

- Rất cảm ơn ông, nhưng ở nhà tôi còn có những người hàng xóm tội nghiệp bị cháy nhà, hôm nay tôi chưa đến thăm họ được.

Một lúc sau, ông de Nancé cùng Francois ra về. Christine lên phòng của mình cùng Isabelle.

Không có một sự kiện bất thường nào xảy ra làm mất đi cái cảnh bình yên của những gia đình ở những lâu đài bên cạnh. Christine tiếp tục được đến thăm Francois, Gabrielle và Bernard, gần như hàng ngày, khi thì tại nhà ba người đó, khi thì tại nhà Christine. Francois ngày một gắn bó thân mật hơn với Christine và cũng nhờ có vú nuôi Isabelle vốn vẫn muốn được gần gũi Francois, đứa con cô nuôi từ nhỏ, nên hai em Christine và Francois được gặp gỡ nhau luôn trong những cuộc dạo chơi, hoặc trong những lần đến thăm ông bà de Cémiane.

Ông de Nancé, chiều ý con trai, thường mời những trẻ con các nhà bên cạnh đến cùng ăn sáng, ăn tối và đây là những ngày đẹp đẽ của Francois và Christine. Ông Paolo tiếp tục dạy hai em học, rất có kết quả. Bà des Ormes muốn Paolo dạy học cho con gái mình không lấy tiền công, nhưng ông des Ormes sợ người ta chê cười, nên bất chấp bà vợ có thể kèo nèo, ông cứ trả tiền công cho Paolo rất hậu hĩnh để những kẻ xấu miệng không thể nói vào đâu được; vì những người hàng xóm người ta vẫn chế giễu cái thói hà tiện của bà des Ormes trong bất cứ việc chi tiêu gì cho con gái.

Vậy là cuộc sống trôi qua một cách sung sướng và bình yên đối với Francois và Christine, với ông de Nancé, người chỉ thấy sung sướng vì cậu con trai, với cô Isabelle, người thương yêu Christine vô cùng vì thấy cô bé tỏ ra âu yếm, thậm thiết với Francois, cậu bé mà cô nuôi dạy từ thuở nó còn

nhỏ, và cũng vì những đức tính hay, đẹp phát triển nơi cô bé nhờ công chăm sóc dạy bảo của cô vú thông minh và cả của ông de Nancé. Ông de Nancé cảm thấy thương yêu Christine như con đẻ và ông muốn bù đắp cho cô bé những thiếu sót trong dạy bảo, hướng dẫn của mẹ cha, bằng những lời khuyên răn mà cô bé luôn luôn lắng nghe và thực hiện với tấm lòng biết ơn sâu sắc.

Bà des Ormes thì chẳng mấy lúc nghĩ đến đứa con gái của bà, mà chỉ nghĩ đến quần áo, ăn mặc và vui chơi. Ông des Ormes thì nhu nhược, ít tình cảm, những phút thương yêu con gái nửa vời vụt qua nhanh chóng. Ông cảm thấy yên tâm về số phận của con gái từ khi ông biết con gái ông đã được Isabelle, một cô bảo mẫu đoan trang, đúng mực và tận tụy dạy bảo, trông nom, và thế là ông không còn nghĩ đến chăm lo cho Christine, rồi cũng như bà vợ, ông chỉ tìm cách sống những ngày vui thú của mình. Cả hai vợ chồng mặc cho Isabelle toàn quyền nuôi dạy Christine theo ý mình.

Vì thế, với sự giúp đỡ của ông de Nancé, Isabelle đã tạo cho Christine có được một trình độ giáo dục tôn giáo trang nghiêm và những thói quen tốt đẹp mà trước đây cô bé chưa có. Isabelle đưa Christine đi học giáo lý cùng Francois. Cậu bé năm nay chịu lễ ban thánh thể lần đầu tiên.

Ngay từ những ngày đầu cô Isabelle vào làm tại nhà Christine, ba người đã có dịp thực hành đức hạnh nhân từ, từ thiện đối với Maurice và Adolphe. Những vết bỏng của Adolphe đã làm cậu đau lắm, nhưng so với những vết đau của Maurice thì thực không thấm vào đâu. Ngoài những vết bỏng nặng, bác sĩ còn thấy ở Maurice, hai bên bàng quang và sống lưng bị giập, sai lệch, hai chân giập nát. Người ta khiêng hai cậu về nhà ngay đêm xảy ra vụ cháy nhưng, chỉ sau khi đã được đặt lên giường mới có hai bác sĩ được mời đến bắt đầu băng bó cho những vết bỏng và nắn lại những phần trật sai và giập nát.

Paolo đề nghị cho ông cùng giúp việc cứu chữa. Ông muốn góp ý kiến và đưa ra cách làm khác với phương cách của mấy vị bác sĩ nọ để nắn chữa những cái chân sai, trật và giập nát.

Nhưng người ta chế giễu những cách ông đưa ra và gạt đi không cho ông tham gia việc chữa chạy.

Paolo rút lui và hôm sau, ông nói với ông de Nancé:

- Họ làm thế là hại cho Maurice. Cậu bé sẽ trở thành gù và nom kinh khủng. Đôi chân nắn lại không khéo, rất xấu! Cứ để tôi, tôi sẽ làm tốt. Thật tệ quá!

Trong lúc được nắn chữa, Maurice kêu hét lên vì đau đớn. Cậu bé không sao cựa quậy được vì những máy móc kẹp chặt lấy đôi chân và bên vai. Như một đứa con nít, Maurice rên rỉ đau khổ, nổi cáu nhưng càng cáu giận càng vùng vằng, càng bị đau.

Qua một tháng, Maurice không còn có thể nguy đến tính mạng, Francois xin phép ông bà de Sibran cho cậu đến thăm Maurice, ông bà de Sibran rất đổi vui mừng nhận lời.

Khi được bố mẹ cho biết Francois sẽ đến thăm, Maurice nói:

- Sao ba má lại nhận lời? Thấy con đau yếu thế này nó sẽ vênh mặt lên đây. Trước kia, anh Adolphe và con đã chế giễu cái lưng gù của nó, hẳn nó còn căm giận chúng con.

Hôm sau, khi Francois đến, cả Maurice và Adolphe không ai đáp lại cậu lấy một lời. Tội nghiệp, Francois cứ loay hoay muốn nói chuyện, thấy thế đâm ra hơi lúng túng, cậu không còn biết nên ở lại hay đi về. Cậu đợi thêm mấy phút, thấy Maurice và Adolphe nhất thiết không chịu nói gì, đành đứng dậy, nói:

- Vậy xin chào hai cậu, ngày mai mình sẽ cùng ba mình đến thăm hai cậu và mình sẽ không ngồi lâu để hai cậu đỡ mệt.

Cậu bé Francois đi ra, lòng hơi buồn vì đã bị hai anh em Maurice, những người mà cậu rất lo lắng cho số phận của họ, tiếp đón lạnh nhạt.

Christine đã biết là Francois đi thăm hai anh em nhà Sibran. Hôm sau, cô bé đến nhà Francois, hỏi thăm cậu về tình hình sức khỏe của họ. Cô hỏi hai anh em họ có đau lắm không, họ có nói làm sao mà xảy ra cháy nhà như

vậy. Francois đành nói thật là chỉ có một mình cậu nói vì Maurice và Adolphe không hề nói một lời.

Christine:

- Thế lưỡi của họ bị bỏng chẳng?

Francois:

- Không, lưỡi họ không bị bỏng, có điều họ không nói...

Ông de Nancé:

- Hai anh em nhà ấy, chúng không nói một lời, không đáp lại một tiếng có hay không, họ thậm chí không cả nhìn vào Francois nữa. Nhưng Francois vẫn muốn lại đến thăm, như vậy là Francois thực hiện được hai việc từ thiện, một là trả oán bằng việc làm tốt, hai là đến thăm những người đau khổ đang cơn hoạn nạn. Có thể lần đến thăm thứ hai này sẽ khiến chúng cảm động; được gặp Francois luôn luôn, có thể họ sẽ trở nên tốt hơn.

Christine:

- Đúng thế, khi đã tiếp xúc với Francois và với ông trong một thời gian thì ai cũng trở nên tốt hơn... Chính vì lẽ đó mà cháu sẽ rất sung sướng nếu không phải rời xa ông và anh Francois!...

Ông de Nancé ôm hôn cô bé rồi nói:

- Tội nghiệp cháu bé, cháu đừng nghĩ đến chuyện ấy, thực không thể được. Thôi cháu hãy ra ngoài chơi với Francois, bác bận việc vì bác đang viết một cuốn sách nói về giáo dục trẻ em và những hy sinh mà người ta phải dành cho các em.

Christine và Francois đến phòng Isabelle, cùng chơi đùa một lúc. Ông Paolo đến để dạy Francois học. Hai em chia tay nhau và hẹn:

- Ngày mai nhé!.

Chương 7

Sự thay đổi ở Maurice

Hôm sau, Francois cùng ông de Nancé đến nhà ông bà de Sibran. Maurice và Adolphe nhìn thấy Francois lên phòng mình thì tỏ vẻ ngạc nhiên. Maurice đỏ mặt, muốn nói nhưng rồi cứ nín lặng.

Francois:

- Chào hai anh, mình hy vọng hôm nay hai anh đã khá hơn... Cặp mắt các anh xem ra đã linh hoạt hơn và nước da các anh đã bớt nhợt nhạt... Tôi đến thăm các anh nhưng sẽ không ngồi lâu đâu... như hôm qua... có điều muốn cho các anh biết tin ông de Guilbert ngày mai sẽ đến Argentan, ông bà ấy đã thuê được một căn nhà để ở trong thời gian xây dựng lại tòa lâu đài bị cháy... Hình như ông ấy không bị thiệt hại mấy vì công ty Bảo hiểm đã trả cho ông ấy những khoản bồi thường về bàn ghế, giường tủ và cả tòa lâu đài nữa... Thôi chào Maurice, chào Adolphe... Tôi luôn luôn cầu Chúa phù hộ cho hai anh chóng khỏi.

Francois thân mật chào hai người rồi đi ra.

Maurice khẽ gọi:

- Francois!

Francois quay ngay lại, đến gần giường của Maurice.

Maurice:

- Francois! Xin cậu hãy thứ lỗi cho mình và anh Adolphe. Cậu tốt quá! Còn bọn mình quả là đã ăn ở xấu xa, nhất là mình. Ôi, Francois! Đúng là Chúa đã trừng phạt mình. Ước gì cậu biết được mình đau đớn đến thế nào! Đau khắp mình, đau không lúc nào ngớt! Những cái máy chết tiệt này làm mình vương vãi quá!

Francois:

- Tội nghiệp Maurice! Mình rất buồn về tai họa khủng khiếp này. Khốn thay, mình không thể đỡ được cho cậu, nhưng nếu có thể làm cho các cậu vui lên một chút để khuây đi thì mình sẽ ngày nào cũng đến thăm các cậu.

Hai người chào nhau: "Hẹn ngày mai".

Ngay sau khi Francois đi khỏi, Maurice đưa cặp mắt đau xót nhìn về phía Adolphe.

Maurice:

- Anh Adolphe, sao anh không nói gì hết? Sao anh lại không thấy cảm động trước lòng tốt của anh chàng tội nghiệp Francois? Người mà hôm qua chúng ta đã tiếp đón một cách thô lỗ quá. Mặc dầu chúng ta đã đối xử không tốt, anh ta vẫn tiếp tục đến thăm chúng ta. Francois tốt thật!

Adolphe:

- Tao rất ghét cái thằng gù xấu xa đó, những thằng gù bao giờ cũng độc ác.

Về nhà, giọng tràn đầy hạnh phúc, Francois kể cho bố nghe những gì Maurice đã nói. Ông de Nancé chia sẻ niềm vui của con trai và cho cậu thấy lòng nhân ái tốt bụng và tinh thần rộng lượng bao giờ cũng có hiệu quả hơn là tính nóng nảy giận dữ và tính nghiêm khắc.

Christine rất đổi vui mừng về kết quả lần đến thăm thứ hai này, cô khuyến khích Francois tiếp tục và cố gắng cảm hóa cả Adolphe cũng trở thành người tốt hơn.

Suốt trong hai tháng, ngày nào Francois cũng đến nhà ông bà de Sibran. Sau một tháng, những vết bỏng của Adolphe đã khỏi. Anh ta vẫn khẳng khái không nghe những lời năn nỉ của Maurice và tỏ ra lãnh đạm trước lòng tốt của Francois.

Còn Maurice, trái lại, càng ngày cậu càng thấy cảm động trước tấm lòng rộng lượng yêu thương của Francois, cậu trở nên hiền lành hơn, nhẫn nại hơn, chịu đựng hơn. Sau hai tháng, bác sĩ cho phép cậu đứng dậy và sử dụng đôi chân đã được nắn và lắp lại. Lúc đứng dậy, vì yếu quá, cậu đã ngã sập ngay xuống giường. Cố thử lần thứ hai, may hơn, anh đứng được trên

đôi chân và quay mặt về tấm gương. Nhưng hoảng sợ biết bao khi cậu nhìn thấy đôi chân lệch vẹo và ngắn đi, một bên vai nhô lên, trồi hẳn ra, chỗ xương chậu oằn xuống không co lên được, gương mặt từ lúc bị thương đến nay cứ phủ kín náo cao dán, náo thuốc bôi, chỗ bị khâu, chỗ bị bỏng làm biến dạng! Adolphe cũng vậy, nhưng nhẹ hơn nhiều.

Maurice đau khổ hét lên kinh hoàng và ngã gục ngay xuống giường gần như bất động. Bà de Sibran vội vã chạy ra khỏi phòng để đưa con trai không nhìn thấy nỗi thất vọng của bà.

Lúc này Maurice chỉ có một mình trước tấm gương. Càng nhìn kỹ những phần dị dạng mới của mình, cậu càng cảm thấy nó sao mà gớm ghiếc, ghê tởm. Nước da tái nhợt càng làm lộ rõ những đường khâu, những mảng đỏ trên gương mặt, người yếu nên chỗ bằng quang và đôi chân cứ oằn xuống. Trong lúc Maurice còn đang ngắm kỹ thân mình thì cửa ra vào từ từ mở, Francois bước vào. Maurice quay người lại, nhìn thấy Francois. Cậu để ý xem cảm giác Francois ra sao khi cậu bé nhìn thấy thân hình dường này của mình. Maurice chỉ thấy ở Francois biểu hiện của lòng trắc ẩn sâu sắc và một mối thương cảm chân thành.

Francois ôm lấy Maurice đang lão đảo suýt ngã. Cậu đặt Maurice ngồi xuống, rồi ngồi xuống bên cạnh, gục đầu vào Maurice và cả hai cùng khóc.

Francois:

- Hãy can đảm lên bạn ạ, đừng có nản cho là mình không còn hy vọng trở lại lành lặn như trước kia. Hiện giờ thì bạn yếu, bạn chưa nhấc được mình, chưa đứng lên đi được, nhưng chỉ mấy ngày nữa, lâu lắm là mấy tuần nữa, bạn sẽ khỏe lại và sẽ đứng được thẳng như trước.

Maurice:

- Không, Francois ạ, tôi cảm thấy tôi sẽ không bao giờ còn đứng thẳng được nữa. Đôi chân tôi? Làm sao mà nó đứng thẳng lên được? Nó đã bị quăn đi mất rồi. Anh hãy nhìn tôi và nhìn lại anh xem. Tôi, trước kia đã bao nhiêu lần chế nhạo cái lưng gù tàn tật của anh, đã chế giễu trêu chọc anh; giờ đây, tôi bị thể này lại thấy thèm muốn hình dáng của anh. Tôi sẽ không dám vác mặt đi đâu, tôi sẽ không ra khỏi căn phòng này.

Francois:

- Anh nói thế là không đúng, Maurice tội nghiệp của tôi, nghĩ thế anh chỉ tổ ốm thêm, anh sẽ bức bối thêm và càng thấy đau khổ thêm nhiều.

- Thế anh nghĩ liệu có thể lấy làm vui khi nghe mọi người cười và kêu lên: Này, lại mà xem một thằng gù? - Maurice hỏi lại.

Francois:

- Hẳn là không vui rồi, cảm giác đó, tôi thấu hiểu hơn ai hết, nhưng rồi cũng quen đi một phần nào. Rồi ra, sẽ sung sướng biết bao khi gặp được một người tốt bụng tỏ ra thương yêu, thân tình và bảo vệ mình, một người yêu mến mình vì mình là người tàn tật! Hạnh phúc đó, anh Maurice ạ, bù đắp lại những gì là cực nhọc trong hoàn cảnh của tôi.

Maurice:

- Anh nói đúng trong hoàn cảnh của chúng ta... Những gì anh nói thực đã giúp ích cho tôi, giờ đây, tôi không thấy thất vọng nữa, thực thế, có thể trong một thời gian nữa tôi sẽ bớt đi không còn dị dạng như thế này nữa.

Francois nán lại khá lâu với Maurice. Khi anh ra về, nỗi thất vọng ban đầu ở Maurice đã dịu đi, cậu hứa với Francois là sẽ hy vọng, nhẫn nại và tuân theo những chỉ bảo của bác sĩ. Chừng nào Francois còn ở lại với Maurice, Adolphe còn không ra mặt. Khi chỉ còn có một mình Maurice trong phòng, Adolphe bước vào. Hắn kêu lên khi nhìn thấy thân hình dị dạng của Maurice.

Adolphe:

- Khốn khổ chưa Maurice, sao mày xấu xí thế! Hình dạng mày theo kiểu gì?

Thật sự, tao buồn cho mày. Kinh khủng quá! Khiếp sợ quá!

Maurice, buồn rầu nói:

- Anh Adolphe, tôi dị dạng, điều đó tôi biết, anh không cần phải nói tôi cũng biết.

Adolphe:

- Trước kia mày chế giễu rất nhiều thằng Francois, thế mà bây giờ mày còn xấu xí hơn cả nó. Nhìn thấy nó mà mày không sợ à?

Maurice:

- Không, em không sợ mà em đã khóc... Và Francois tốt bụng đã khóc với em. Anh ấy đã an ủi em, khuyến khích em, còn anh, anh là anh ruột em, đáng ra anh phải thương em, vậy mà anh không tìm thấy một lời nào để an ủi em trong cơn hết sức đau khổ này.

Adolphe:

- Thằng Francois nó khóc với mày vì nó cũng gù, còn tao, mày bảo tao phải làm gì, nói gì bây giờ? Mày bị thế, tao tức lắm, nhưng tao không thể khóc như một thằng con nít vì mày phải trở thành một đũa di dạng.

Maurice:

- Những lời anh nói sao mà xấu xa thế! Thôi, tôi xin anh, hãy để cho tôi yên, thái độ chai đá của anh khiến tôi đau buồn lắm, và nó cũng làm tôi đau buồn cho anh.

Adolphe:

- Đau buồn cho tao, mày tốt thật nhỉ! Mày gặp tai nạn như vậy, tao rất bức mình, nhưng còn bảo tao khóc và buồn đến chết vì thế, tao xin để niềm thỏa mãn ấy cho thằng Francois giàu tình cảm. Thôi chào, tao đi ra với ba đây, ba và tao sẽ mua chút gì để an ủi mày, chỉ một tiếng đồng hồ nữa là ba cùng tao sẽ về.

Adolphe đi ra. Maurice nắm hai tay lại, kêu rên thật to, vẻ thất vọng về người anh ruột.

Maurice so sánh Adolphe với Francois và tự hỏi từ đâu mà có sự khác nhau như vậy. Cậu thấy cái đó bắt nguồn từ sự giáo dục khác nhau giữa hai người: Adolphe và cậu được nuôi dạy thả lỏng, không tin ngưỡng, không nguyên tắc, sống chỉ vui chơi và phóng đãng, còn Francois đã được nuôi dạy tuân theo đạo giáo, nghiêm túc tuy vẫn đầy vui vẻ, được dạy biết thành kính Chúa và làm việc thiện, biết quên mình vì người khác, biết trọng bổn phận hơn những cuộc vui, ý thích cá nhân.

Maurice nghĩ bụng: Mình phải nói chuyện này với Francois, nếu mình nghĩ

đúng, mình sẽ thay đổi cách suy nghĩ, thay đổi cách sống và mình sẽ vui vẻ, sung sướng hơn.

Hôm sau, Christine đến nhà ông de Nancé như thường lệ để có được tin tức về sức khỏe của Maurice. Cô ứa nước mắt khi biết tai họa cháy và cú ngã đã làm biến dạng cậu bé Maurice tội nghiệp, khiến cậu ta cảm thấy thất vọng khi Francois đến thăm. Cô bé rất vui lòng về kết quả thứ hai của anh bạn thân.

Christine:

- Em tin chắc là anh sẽ khiến được Maurice sẽ trở thành người tốt. Cũng như với em vậy, anh đã bắt em phải trở thành người tốt chỉ vì tình bạn đối với anh mà thôi. Em không còn biết em sẽ làm được gì cho anh.

Francois:

- Chắc chắn là em sẽ không làm điều gì xấu.

Christine:

- Ô không! Vì anh không bao giờ dạy em làm điều xấu, với lại, em mà làm điều xấu sẽ làm cho ba anh và cả anh nữa phải buồn rầu.

Francois:

- Em Christine tốt bụng quá! Anh rất thương Maurice tội nghiệp nếu cậu ta bị tàn tật mà lại không có được một cô bạn nhỏ thân yêu như Christine của anh.

Một người hầu vào cho biết ông de Nancé muốn gặp hai người.

Ông de Nancé:

- Đây hai con, ta vừa nhận được mấy chữ của bà des Ormes yêu cầu ta đến ngay nhà bà cùng các con, Francois và cháu, Christine. Ta cũng không biết bà ấy yêu cầu gì ở chúng ta. Phải đến đấy thôi các con. Thôi đi thu xếp, chúng ta sẽ đi bộ theo lối qua những vườn hoa.

Lũ trẻ và cô Isabelle đã sẵn sàng chỉ trong năm phút. Ông de Nancé cứ phân vân không biết bà des Ormes muốn nhờ ông làm việc gì đây. Ông nghĩ bụng: Bà này thực kỳ cục, mình chỉ sợ bà ấy có điều gì đại đột mà con bé

Christine tội nghiệp sẽ là nạn nhân... và kéo theo là cả thằng Francois tội nghiệp của mình... Lát nữa ta sẽ biết: "A! Bà ta kia rồi".

Quả vậy, bà des Ormes không kiên nhẫn đợi được lúc ông de Nancé đến. Bà đã chạy vội tới như cô gái mười lăm, vừa đi vừa bứt một bông hoa, đuổi theo một con bướm, nhảy nhót, xoay vòng tròn.

Bà des Ormes:

- Ông de Nancé, ông lại đây mau lên, tôi sẽ báo cho ông một tin vui.

Ông des Ormes nhà tôi vừa tậu được một khách sạn tại Paris, một khách sạn tuyệt đẹp! Tại đây, tôi sẽ tổ chức những cuộc khiêu vũ, những buổi hòa nhạc... à mà không, không có hòa nhạc, tôi không thích âm nhạc. Mà là những bức họa sống, thật thú vị. Ông tưởng tượng xem trong những bức họa sống của tôi: ông sẽ đóng vai vua Assuérus, còn tôi là hoàng hậu Esther, ông nhà tôi làm ông chú Mardochée. A! Ha! Nhà tôi đóng vai Mardochée với bộ râu dài trắng xóa! Như vậy có nhộn không?

Ông de Nancé, nghiêm giọng nói:

- Thưa bà, rất nhộn, nhưng không phải vì thế mà bà mời tôi đến cùng lũ trẻ chứ?

Bà des Ormes:

- Đúng thế! Đúng thế! Là đề đề nghị ông đến ở với chúng tôi tại khách sạn của tôi. Ông ở tầng trệt, tôi cho ông thuê một nghìn frãnc, nhưng với điều kiện là những ngày tiếp khách, mọi người sẽ ăn tối trong phòng của ông.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, thế thì không được. Trước hết, tôi không biết đóng kịch. Sau nữa là tôi sẽ qua mùa đông ở vùng quê với cháu Francois. Nếu bà muốn có một ai tham gia những bức họa sống của bà, bà có thể mời ông Paolo, ông ta sẽ đóng tất cả những vai mà bà muốn.

Bà des Ormes:

- Cũng là một ý hay đấy. Về nhà, ông bảo ông Paolo đến ngay chỗ tôi. Thôi, chào ông, ông de Nancé yêu quý. Hẹn gặp lại, ngày mai tôi đã đi rồi.

Christine, con chào tạm biệt các bạn con đi, ngày mai chúng ta đi.

Christine:

- Francois, anh Francois thân mến, em không muốn xa anh! Xin má cho con ở lại với anh Francois, con xin má, đừng mang con đi.

Francois:

- Thưa bà, xin bà để em Christine ở lại với cháu. Không có Christine, cháu sẽ khổ lắm. Cháu xin bà ban ơn cho cháu, đừng mang em nó đi!

Và hai đứa trẻ ôm lấy cổ nhau, nước mắt khóc.

Bà des Ormes:

- Này! Thế này là thế nào? Trò vô lý làm sao! Có im ngay đi không, Christine? Thấy mày khóc, tao bức mình lắm. Bức mình quá đi thôi! Làm thế nào bây giờ? ông de Nancé, ông giúp tôi với!

Christine:

- Con mà phải xa anh Francois, con sẽ khóc mãi đây.

Ông de Nancé, ngập ngừng:

- Thưa bà... Tôi xin giúp bà một cách để bà giải quyết việc này. Xin bà hãy để Christine lại cho tôi, như vậy bà sẽ được rảnh tay hơn, chẳng còn vương vứu, bận bịu gì hết.

Bà des Ormes:

- Nhưng như thế làm phiền ông quá.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, không phiền gì hết. Trước hết tôi sẽ rất vui lòng trước hạnh phúc của hai đứa trẻ, sau là tôi thấy thỏa mãn trong lòng vì đã giúp được bà một việc, mặc dù đây chỉ là một việc rất nhỏ nhoi.

Bà des Ormes:

- Nhỏ nhoi? Không, đây là một công việc rất nặng nề, ông sẽ giúp tôi. Đúng thế! Con bé Christine tội nghiệp này! Phòng của nó sẽ luôn luôn rồi

tung lên vì những buổi dạ hội, những bữa tiệc của tôi. Con bé sẽ khổ đấy! Ở nhà ông, nó sẽ dễ chịu, rất dễ chịu; vậy thôi, quyết định thế này: Ngày mai tôi sẽ bảo vú Isabelle đưa nó sang bên ông. Có điều, tôi lại cần đến ngựa và người hầu, vậy tôi sẽ cho một chiếc xe ba gác mang nó cùng quần áo sang.

Ông de Nancé:

- Thôi, bà không phải phiền ai hết, tôi sẽ tự mình sang đón cô bé và vú Isabelle.

Bà des Ormes:

- Vậy xin rất cảm ơn ông. Ông đã giúp tôi một việc của một người bạn thân, tôi rất đổi cảm ơn ông. ông nhớ bảo ông Paolo sang đóng vai Assuérus cho tôi..

Ông de Nancé thoát khỏi nỗi lo lắng cho Francois và Christine, phá ra cười khi nghĩ đến Paolo trong bức họa sống đóng vai Assuérus.

Thốt nhiên, bà des Ormes lại gọi ông de Nancé:

- Ông de Nancé! ông tốt quá đi, hay thế này, tôi tin chắc là ông sẽ làm ơn giúp tôi cho trọn, bằng cách ông nhận con Christine ngay ngày hôm nay, tôi bận nhiều công việc quá. Ông des Ormes nhà tôi đã đi ngay từ sáng hôm nay, tôi lại phải sang ăn bên nhà bà chị dâu, bà de Cémiane ấy, thế là tôi sẽ không gặp lại con Christine, vậy tôi muốn giao ngay nó bây giờ cho ông là tốt nhất.

Rồi quay lại bà bảo Christine:

- Thôi, chào con gái, nhớ phải ngoan và vâng lời, đừng có làm ông de Nancé tốt bụng phải tức mình đấy, ông ấy chỉ muốn tốt cho con. Thôi chào, hẹn sau sáu, bảy tháng!

Bà hôn vào hai má Christine, bắt tay ông de Nancé và chạy đi, vừa chạy vừa nhảy như khi bà ta tới.

Khi bà đi đã khá xa, Francois và Christine, lòng rộn rã mừng vui, ôm choàng lấy nhau, sau đó, Christine xô vào đôi cánh tay ông de Nancé và ôm hôn ông.

Christine:

- Ba ơi ba! Ba đã cứu con! Con yêu ba vô ngần. Ba yêu quý của con!

Ông de Nancé:

- Con gái yêu quý! Đúng thế, ta là ba nuôi của con. Con biết đấy, ba rất quý mến con.

Ông giang đôi cánh tay ôm vào lòng hai đứa con, một đứa là của ông, và một đứa chỉ là được giao cho ông mà thôi, nhưng ông yêu cả hai một cách âu yếm gần như nhau.

Mọi người trở về lâu đài, lòng đầy hân hoan.

Những tiếng reo vui báo cho Bathilde biết là Christine sẽ ở lại đây. Bữa ăn tối là một ngày hội, tiếng cười vang lên không ngớt. Christine đi nằm, nằm trong ngôi nhà của Francois thân mến, cô bé thao thức mãi mới ngủ được. Niềm vui đã khiến cô bé thấy trong lòng nhộn nhịp. Francois cũng vui mừng không kém. Còn ông de Nancé cảm thấy niềm vui một cách lặng lẽ hơn, sâu sắc hơn.

Về đến nhà một lát, ông liền cho tìm ông Paolo và sai người đưa ông ta đến nhà bà des Ormes.

Nhìn thấy Paolo, bà des Ormes liền chạy lại:

- Lại đây, ông Paolo quý mến. Tôi rất cần ông. Ngày mai tôi đi Paris, tôi để con Christine ở nhà cho ông de Nancé. Ông nhà tôi đã mua được một cái khách sạn rất đẹp, tôi sẽ tổ chức tại đây những buổi dạ hội, những cuộc khiêu vũ và tôi cần đến ông.

- Cần đến tôi! ạ, signora! Tôi đâu có biết khiêu vũ, xoay người lượn đi lượn lại, tôi muốn ở nhà với ông de Nancé hơn.

Bà des Ormes:

- Không được! Tôi cần ông trong những buổi biểu diễn. ông sẽ đóng vai vua Assuérus, còn tôi sẽ là Esther của ông, vợ ông. Để cho vui thôi mà, nên

nhất thiết tôi phải mang ông đi.

Paolo:

- Ôi! Không thể được, tôi còn quá trẻ sao để bà làm vợ tôi được. Bà hãy để tôi ở nhà với ông de Nancé. Tôi ngốc lắm, không thể làm vua được.

Bà des Ormes:

- Cái đó không sao, Assuérus xưa cũng ngốc. Ngày mai, tôi sẽ mang ông cùng đi. ông sẽ ngủ tại đây. Thôi, hẹn ngày mai.

Nói rồi, bà des Ormes đi ngay, Paolo cứ ngây ra đấy không nói được gì.

- Khi quá! - Paolo nghĩ bụng, tự mắng. - Ta không muốn có một người vợ kinh tởm và nực cười đến thế! Ta muốn để mụ cho cái ông des Ormes khốn khổ kia. Ta là thằng Paolo tội nghiệp chứ không phải một ông vua. Ta muốn dạy học cho Francois bé bỏng của ta và cô bé Christinetta!

Paolo chạy đi mặc cho Brigitte của bà des Ormes kêu thất thanh, ông chạy về nhà ông de Nancé, thở không ra hơi, trong lúc lũ trẻ vừa mới đi ngủ. Paolo kể lại cho ông de Nancé nghe câu chuyện vừa qua giữa ông và bà des Ormes.

Ông de Nancé cười ngặt nghẽo, ông bảo Paolo hãy bình tĩnh lại. Ông nói cho Paolo rõ ý bà des Ormes muốn dùng ông vào việc gì, cuộc sống ở Paris sẽ ra sao. Paolo run lên, ông năn nỉ xin ông de Nancé hãy giấu ông cho đến khi người đàn bà truy hại ông đi khỏi đây đã, và cho phép ông đến ở với ông mấy ngày, kéo bà des Ormes sai người kéo ông đi khỏi Argentan. Ông de Nancé hứa sẽ giúp và bảo vệ ông.

Trong khi đó bà des Ormes nổi giận, mắng tất cả những người hầu trong nhà về tội đã để Paolo chạy mất. Bà ra lệnh sáng sớm hôm sau phải đến Argentan lôi bằng được Paolo về cho bà. Nhưng sáng hôm sau, xe đi lại về không, người ta không tìm thấy Paolo. Bà des Ormes giận quá, nhưng bà không có thì giờ để đi tìm anh chàng tội nghiệp. Bà hầm hầm ra đi; đến Paris, bà chê bai tất cả những gì ông des Ormes đã làm trong nhà. Bà đưa ra những mệnh lệnh trái với những gì ông des Ormes đã bảo làm và bà tuyên bố là trong mười lăm ngày nữa tại đây sẽ có một buổi dạ hội rất lớn...

Hôm sau, bà bắt đầu một cuộc sống buông thả, quay cuồng: đi thăm bè bạn, mua sắm, tiệc tùng, xem biểu diễn, dự dạ hội, ba, bốn giờ sáng mới đi ngủ, đến trưa mới thức dậy, sống cuộc sống của những người đàn bà "lịch thiệp", nghĩa là một cuộc sống điên cuồng. Trong những buổi biểu diễn ở nhà bà, không ai chịu đóng vai vua Assuérus. Thất vọng, bà viết thư cho Paolo năn nỉ mời ông đến Paris trong tám ngày để cho ngày hội của bà thành công. Bà ta cho biết nếu Paolo không đến, bà sẽ cấm không cho ông được dạy Christine học nữa.

Nhận được thư, Paolo rất thất vọng. Ông de Nancé khuyên Paolo hãy cứ đi Paris, có tám ngày thôi mà. Paolo thở dài, thậm chí ứa nước mắt khóc nữa, rồi đi, trong lòng nguyện rửa bà signora cùng những buổi biểu diễn của bà ta. Người ta chờ đợi Paolo, ông được đón rất nồng nhiệt.

Bà des Ormes kéo ngay Paolo vào phòng khách nơi đang diễn tập. Bà giới thiệu ông với các diễn viên. Người ta bảo Paolo đứng trên một cái bục để hướng dẫn ông thực hiện một thế ngồi.

Ngày biểu diễn tới. Phòng khách đông nghịt.

Hai bức họa đã được thực hiện. Màn được vén lên. Assuérus, cứng đờ như một tên lính bông súng, chiếc vương trượng trên vai thay vào khẩu súng, mắt giương nhìn khán giả, vẻ ngơ ngác.

Esther, nửa quỳ trước mặt nhà vua, hai cánh tay giang ra, mắt ngược nhìn ngài như cầu khẩn.

- Hãy đặt cái trượng lên đầu tôi. - Bà des Ormes khẽ nói lúc màn sắp mở.

Assuérus hạ nó xuống, nhưng quá mạnh khiến cái trượng giáng xuống đầu bà des Ormes.

Cú giáng mạnh quá, bất ngờ quá khiến bà không kịp lấy hai tay che đầu, bà chỉ khẽ kêu lên một tiếng. Assuérus kinh hãi, quăng ngay cây trượng xuống đất cùng mũ miện và chiếc áo khoác ngoài, rồi nhảy xuống dưới bục và biến mất.

Bà des Ormes đứng dậy, đưa mắt nhìn khán giả đang thi nhau cười. Giận dữ, bà lui ra, thề sẽ báo thù anh chàng Paolo về nỗi thất bại bà vừa phải hứng chịu, nhưng Paolo đã không còn ở đây.

Sáng sớm hôm sau, Paolo đã ở nhà ông de Nancé, kể lại cho mọi người nghe câu chuyện rủi ro hôm trước. Lũ trẻ rất vui khi được thấy ông trở về. Ông kể lại những vẻ đẹp của thành phố Paris và những điều phiền chán qua những buổi diễn tập, những buổi dạ hội bà des Ormes tổ chức.

Mấy hôm sau, Paolo nhận được một bức thư đầy giận dữ của Esther. Trong thư bà nhiếc mắng Paolo là đồ mất dạy, là tàn bạo, là đều cáng.

Paolo lấy giấy, ra ngồi vào bàn viết như sau: "à signora! ôi người đẹp! Làm sao mà Assuérus lại có thể đứng ngậy ra như một con người bằng giấy bồi trước một nàng Esther xinh đẹp! Tôi đã để chiếc trượng gỗ của tôi rơi xuống mái tóc mượt mà của bà, thật không ngờ là tôi đã đặt lên đầu bà một "chiếc mũ", tôi xin thề với người đẹp là đúng như vậy. Chỗ bị đau của bà đau quá đã khiến con người gầy gò của tôi cũng quá đau, khiến tôi, Paolo, vua Assuérus đã chạy đi trốn. Xin Esther, signora của trái tim tôi, hãy tha thứ cho tôi, hỡi signora của linh hồn tôi, xin hãy lại tiếp nhận kẻ nô lệ hèn mọn vĩnh viễn này." Ông ký tên "Paolo Perroni" rồi chạy lại đưa bức thư cho ông de Nancé xem.

- Ông Paolo thân mến, - ông de Nancé nói, - bà des Ormes đã lăng mạ ông, và ông đã đáp lại bằng những lời nhạo báng quá rõ ràng.

Paolo:

- Ông de Nancé thân mến, với bà signora đại phi lý này phải làm như vậy mới tốt. Bà ta cứ cho là mình xinh đẹp, thì tôi nói là bà xinh đẹp. Bà ta nghĩ là tôi tôn thờ bà ta, thì tôi nói là tôi tôn sùng bà ta. Vậy là signora rất mừng, và sẽ tha thứ cho tôi và sẽ không gây khó dễ khi tôi đến dạy cô bé Christine của tôi. Đây là lý do đã khiến tôi viết bức thư như vậy.

Ông de Nancé:

- Ông Paolo thân mến, chúng ta hãy đợi xem ông đoán thế có đúng không. Riêng tôi, tôi mong sẽ là như vậy.

Hai hôm sau, Paolo đến nhà ông de Nancé, vẻ hoan hỉ đưa ra bức thư bà des Ormes trả lời:

"Àng Paolo thân mến và tốt bụng của tôi; bức thư đầy xúc cảm của ông đã khiến tôi cảm động và rất tiếc là tôi đã viết ra những lời lăng mạ. Ông Paolo tội nghiệp! Xin ông tha lỗi cho tôi, tôi xin tiếp nhận ông làm nô lệ và đối với ông, tôi sẽ đối xử làm một tình nhân hoàn hảo.

Xin chào, người nô lệ của tôi. Tôi sống vui vẻ lắm, tôi tổ chức những buổi khiêu vũ, tôi khiêu vũ suốt đêm.

Caroline des Ormes."

Ông de Nancé:

- Điên! Tôi sung sướng biết mấy vì đã có thể kéo con bé Christine yêu quý của tôi ra khỏi ngôi nhà điên và phóng đảng ấy.

Mùa đông trôi qua êm đềm, vui vẻ trong lâu đài ông de Nancé. Francois và Christine thường theo ông de Nancé trong những chuyến đi thăm của nhà điền chủ, giúp đỡ trồng cây, vạch vẽ những con đường v.v... Trước và sau những chuyến đi như vậy là những bài học của Paolo và ông de Nancé giao cho. Đôi khi Francois hy sinh những lúc rảnh rỗi, đến thăm Maurice tội nghiệp; thấy Francois đến thăm, cậu ta tỏ ra rất vui mừng. Maurice hỏi han Francois rất nhiều, yêu cầu anh cho ý kiến khuyên nhủ nhiều mặt và đã tiếp thu rất tốt, khiến Maurice đã thay đổi hoàn toàn tính nết. Cậu đã trở thành hiền lành, khiêm tốn, biết điều.

Còn Adolphe, tuy biết Maurice thay đổi chiều hướng tốt, nhưng vẫn cứ ngày một lánh xa em và càng ngày càng ghét Francois thêm. Ít lâu nay, Maurice đã dám đi ra khỏi nhà trong chốc lát, nhưng cậu ta vẫn chưa dám đến thăm ai. Một hôm, cậu hỏi Francois xem ông de Nancé có vui lòng cho phép cậu đến thăm ông tại nhà được không. Francois đoán chắc với Maurice là ông sẽ rất vui lòng tiếp đón cậu, và cả Christine cũng vậy.

Maurice, ngạc nhiên:

- Christine? Tôi nghĩ bà des Ormes đi khỏi đây đã lâu cơ mà.

Francois:

- Phải, bà ấy đi đã ba tháng, nhưng đã để Christine và Isabelle ở lại với chúng tôi.

Maurice:

- Christine ở lại với cậu? Cậu thật sung sướng khi có được một cô bạn rất tốt bụng và tử tế!

Francois:

- Cậu nói đúng đấy, rất sung sướng. Nếu cậu biết cô ta rõ hơn, cậu sẽ thấy cô ấy tốt biết bao, lại tận tụy, đáng mến, vui tươi, tuyệt vời! Cô ấy lại rất yêu quý ba tôi và tôi! Cô ấy vẫn thường vừa cười vừa kể cho ba tôi và tôi nghe những điều rất dễ mến, rất dễ thương, khiến ai nghe cũng phải cảm động.

Maurice:

-Ồ đúng! Mình biết rõ cô ấy mà.

Francois:

- Những cái đó từ trước mình không nói với cậu bao giờ, vì mình cứ nghĩ là cậu không ưa cô ta.

Maurice:

- Trước đây mình có những ý nghĩ sai nên đã ghét cô ta cũng như ghét cậu vậy. Nhưng bây giờ mình nhớ lại những lúc cô ta bệnh vực cậu, yêu mến cậu biết bao nên mình lại thấy rất yêu mến cô ta và mình cũng muốn được cô ta yêu mến mình. Thế bao giờ mình có thể đến nhà cậu được?

Francois:

- Ngày mai cậu đến có được không, mình sẽ nói trước với ba mình.

Maurice:

- Rất tốt, thôi chào, hẹn ngày mai.

Hai người chào nhau, Francois ra về nói với ba về việc Maurice muốn đến chơi. ông de Nancé sẵn sàng vui lòng tiếp đón, coi đấy là một dịp để cho con trai có thêm được một người bạn mới.

Hôm sau, khi Maurice đến, vẻ lúng túng và xấu hổ vì hình dáng con người xấu xí của mình.

Francois và Christine vội chạy ngay lại đón. Thật ra, thoát đầu Christine cảm thấy sợ hãi, gớm ghiếc, nhưng cô nén ngay lại cái cảm giác ghê tởm đó, thay bằng một tình cảm nhân từ, cô lại gần Maurice và ôm hôn cậu ta.

Christine:

- Tội nghiệp Maurice quá, mình biết cậu đã phải đau đớn nhiều, Francois đã nói tất cả cho mình biết.

Maurice:

- Francois cũng đã tha thứ cho mình như bây giờ cậu tha thứ cho mình, Christine thân mến nhé. Chúa đã trừng phạt mình thật nặng về những gì mình đã chế nhạo anh Francois tử tế. Mình đã cười nhạo tình thân của cậu đối với Francois, chế giễu lần cậu bảo vệ một cách rộng lượng Francois chống những điều công kích bỉ ổi của mình. Giờ đây, mình đã biết thế nào là hạnh phúc khi được yêu và được một người bạn thân bên vực, và mình mong ước thêm khát cái số phận Francois có được một người bạn thân tốt như cậu.

Christine:

- Mình ư? Mình chỉ là một đứa bé bạn thân chịu ơn rất nhiều của Francois và của ông de Nancé! Không có hai người đó mình sẽ chỉ là một đứa bé ngu dốt, dại dột, xấu xa.

Ông de Nancé:

- Chào cháu Maurice, thế là cháu đã khá nhiều rồi, cháu kiên trì lắm. Francois cho ta biết cháu đã rất kiên nhẫn, chịu đựng và... đã hơn trước rồi, nói gọn là vậy.

Maurice:

- Thưa ông, chính lòng tốt của Francois đã giúp cháu nhiều lắm. Cháu là đứa trước kia hay chế giễu Francois, vậy mà giờ đây, anh ấy...

Ông de Nancé:

- Thôi, chúng ta không nói về quá khứ nữa, hãy tìm thấy cái hay của hiện tại. Cháu cứ năng đến thăm chúng ta, chúng ta ở đây rất vui vẻ. Con bé Christine nó cứ vui như con chim sáo ấy, dịu hiền như con bò câu và hay

chuyện lắm mồm như con vẹt, bác nói con vẹt với ý nghĩa một con vẹt có giáo dục và biết điều phải trái, khiến nó rất dễ mến và không hề làm ai khó chịu.

Christine mỉm cười và hôn vào bàn tay ông de Nancé. Maurice muốn nắm lấy cánh tay Christine nhưng với hai chân cong khoèo nên anh đi rất khó nhọc. Thoạt đầu, Christine cảm thấy ghê sợ nên đã lùi lại, nhưng nhìn ánh mắt buồn bã của Francois, cô bé liền bước lại gần và chìa cánh tay ra cho Maurice.

Christine:

- Hãy để tôi dắt anh đi, được giúp anh tôi thấy vui lắm. Maurice, đừng sợ, anh cứ tựa mạnh vào, tôi có thể đỡ được mà.

Maurice:

- Cô Christine yêu quý, cô có thể sẽ làm bạn thân của tôi như cô là bạn thân của Francois chứ?

Christine:

- Như của Francois ư, không được đâu. Tôi sẽ giúp anh những việc gì tôi có thể làm, tôi sẽ giúp anh được vui vẻ, hay làm hộ anh những việc vặt gì đó. Nhưng đối với Francois, là một chuyện khác. Tôi không thể yêu một ai như tôi yêu ông de Nancé và anh Francois.

Nghe câu nói thẳng thắn của Christine, Francois thấy rất vui mừng. Maurice xịu mặt lại, sau đó một lát, cậu ta nói cảm thấy mệt và mọi người đi vào trong nhà. Sau nửa giờ chuyện trò, cậu đứng dậy chào mọi người rồi ra về. Christine chạy theo đưa cánh tay cho Maurice, cậu ta cầm lấy, miệng mỉm cười buồn bã.

- Christine, tôi rất đau khổ vì tôi không có được một người bạn thân.

Christine:

- Thì cậu đã có Francois rồi đó. Francois giá trị bằng tất cả các bạn thân trên đời. Thôi chào cậu, hẹn chóng gặp lại, mình mong là như vậy.

Christine trở lại phòng khách. Cô bé lại gần ông de Nancé đang ngồi đọc sách trên một chiếc ghế bành, cô bé quàng tay ôm cổ ông:

- Ôi, ba của con!

- A! A! Hẳn con có điều chi muốn tâm sự hay thú tội chẳng, - ông de Nancé nói, vừa đặt sách xuống, ôm hôn cô bé. - Nào, có chuyện gì thế hở con?

Christine:

- Thưa ba, Maurice làm con tổn lợm, con ghét hẳn lắm, con biết thế là xấu.

Con không muốn đụng vào người hẳn, vậy mà hẳn lại cứ muốn con đưa cánh tay ra cho hẳn cầm. Và con thực đã dối trá vì con đã giơ cánh tay ra để giúp hẳn đi và con còn nói với hẳn: hẹn chóng gặp lại, mình mong như vậy, khi trong lòng con muốn không bao giờ còn gặp lại hẳn.

Ông de Nancé:

- Như thế không phải là con dối trá, con gái ạ. Thế là con đã có lòng tốt, con đã cảm thấy cảm giác ghét bỏ trong con là không đúng và con đã muốn gạt bỏ đi. Nhưng tại sao con lại ghét cậu ta?

Christine:

- Ấy là từ khi hẳn yêu cầu con cũng yêu hẳn như con yêu mến anh Francois.

Trong lòng con, con thấy hẳn ngu ngốc và buồn cười. Hẳn! Maurice! Người mà con chỉ mới quen biết gọi là, mà lại đòi được yêu như con yêu anh Francois, như con yêu ba. Ba là người đã đối xử với con hết sức tốt suốt bốn năm nay! Francois là anh con, ba là ba của con! Bao con yêu một người xa lạ như yêu ba! Thật là ngu ngốc và dại dột! Và chính vì thế, con không thể chịu đựng được hẳn ta.

- Con gái yêu quý của ba, - ông de Nancé đáp lại, vừa ôm hôn cô bé mấy lần, - con rất có lý khi con yêu chúng ta hơn những người khác vì chúng ta cũng yêu con với tất cả trái tim. Nhưng con không nên chế giễu những người mong muốn được con yêu, nhất là khi người đó lại là một người tàn tật tội nghiệp, không nhận được một tấm lòng yêu thương nào trên đời, vì ba nghe người ta nói từ khi cậu ta bị tàn tật, dị hình, ngay thẳng anh ruột cậu ta cũng tỏ ra xấu hổ khi nhìn cậu ta. Con gái yêu quý của ba, con nên thấy con tỏ ra tốt với cậu ta, tức là con đã thật sự làm được một điều thiện.

Christine:

- Tốt với hẳn, con rất muốn, ba ạ, nhưng con không thể và cũng không muốn yêu hẳn như con yêu ba và anh Francois.

Ông de Nancé:

- Cái đó, không ai bắt buộc con, con gái của ta, nhưng con không nên ghét cậu ta. Ba sẽ rất buồn khi thấy con ghét bỏ một ai.

Christine:

- Ba! Ba buồn ư! Vì lỗi của con ư? ôi! Ba của con! Từ nay con sẽ không ghét một ai hết, kể cả Maurice.

Ông de Nancé:

- Thế là tốt, con gái ạ. Ba cảm ơn con vì con đã hứa với ba điều đó và vì con đã tin cậy ở ba.

Christine:

- Ba thân yêu, con sẽ rất giận nếu có giấu giếm ba một điều gì, nhất là khi con làm một điều sai, điều xấu.

Lúc Christine hôn ông de Nancé lần cuối khi kết thúc câu chuyện thì Francois bước vào.

Francois:

- Mình thương hại anh chàng Maurice quá thể! Anh ta ra về, vẻ mặt rất buồn, mình chưa từng thấy anh ta buồn như thế bao giờ.

Christine:

- Anh ta làm sao? Anh ta muốn gì?

Francois:

- Thế nào, anh ấy làm sao ư? Em đã nhìn thấy rõ đấy, anh ta lưng gù, thân hình vắn vẹo, mặt mày biến dạng chẳng còn ra làm sao.

Christine:

- Em có trông thấy, nom anh ta thực kinh khủng, đáng sợ.

Francois:

- Này! Chính cái đó đã khiến anh ta buồn. Anh ta thấy rõ là em lại gần anh ta với vẻ ghê tởm, gần như khinh ghét.

Christine:

- Đúng thế, nhưng tại anh ta chứ!

Francois:

- Sao, tại anh ta? Chẳng qua anh ta bị ngã trong đám cháy nên anh ta mới bị biến dạng một cách kinh khủng như vậy.

Christine:

- Cái đó đúng, nhưng mà này, anh Francois. Trước đây, em không yêu anh ta vì anh ta đã đối xử không tốt với anh. Chúa đã trừng phạt anh ta, em rất thương hại anh ta và em đã tha thứ khi anh ta trở nên tốt và đã yêu anh. Hôm nay, khi anh ta vào đây, em đã thấy thương hại và định tỏ ra một chút thân tình, nhưng anh ta lại đòi em yêu anh ta cũng như em đã yêu anh, vậy là... (nói đến đây, gương mặt Christine tỏ ra rất xúc động) vậy là... em đã... em không còn yêu anh ta chút nào hết. Em thấy anh ta đáng buồn cười và ngu ngốc! Anh ta thực là đại dột, điều đó chứng tỏ anh ta không có tâm địa tốt, anh ta không hiểu thế nào là biết ơn, là tấm lòng yêu mến của em đối với anh và đối với ba của chúng ta. Anh ta không hiểu rằng em không thể yêu một người nào khác như em yêu anh, rằng em chỉ thấy sung sướng khi ở đây với ba và với anh, còn ngoài ra ở nhà mẹ em và bất cứ ở đâu khác, em sẽ đau khổ vì phải xa anh. Và khi ba, má em trở lại, em sẽ rất buồn!

Nói xong, Christine òa khóc. Francois cùng ông de Nancé ra sức an ủi. Ông bảo Christine:

- Con thực đại dột, ba má con còn chưa nghĩ đến chuyện trở về, không ai bắt con phải yêu Maurice, con chỉ phải thương hại anh ta và đối xử tốt với anh ta mà thôi.

Christine lau nước mắt, thú nhận mình đã có phần đại dột, cô bé hứa không bao giờ lại sai lầm như thế nữa.

Christine:

- Nhưng, anh Francois, em chỉ có một điều yêu cầu ở anh là đừng có bỏ mặc em nhiều để đến thăm Maurice và đừng có yêu anh ta như anh yêu em.

Francois:

- Christine, em cứ yên tâm, em sẽ là người mà anh yêu mến trên tất cả, trừ ba ra.

Chương 8

Một bất ngờ khó chịu nhưng không làm hại gì hết

Những ngày đẹp đẽ mùa xuân đã tới khiến cho những người trong lâu đài của ông de Nancé thấy nơi thôn dã họ đang ở trở nên dễ chịu hơn. Paolo trở nên một nhân vật quan trọng rất cần thiết. Tận tụy, giàu tình cảm, lúc nào ông cũng sẵn sàng đáp ứng mọi yêu cầu của mọi người. Với ông de Nancé, Paolo giúp những công việc làm ăn, những tính toán tiền nong, thu xếp sổ sách, những chuyến đi xa và nhiều công việc khác, mọi việc ông đều làm chu đáo, năng nổ không gì cản được. Với lũ trẻ, là những việc chúng nhờ ông làm giúp, những chuyện khâu vá, sáng tạo những trò chơi, những bài học về nghề mộc, tập thể dục, những buổi dựng lều, làm vòm lá cùng nghìn thứ sáng kiến khác nảy sinh trong bộ óc phong phú của cái ông Paolo kỳ cục, lạ lùng nhưng tận tụy và rất yêu người. Ông de Nancé mời ông đến ở ngay tại lâu đài, việc dạy dỗ Francois và Christine đòi hỏi mất nhiều thời gian và công sức chăm nom. Ông trả công cho ông Paolo một trăm franc một tháng về công dạy hai đứa trẻ.

Ông bà des Ormes dường như quên là mình còn có một cô con gái, trừ hầu như tháng nào cũng có một bức thư của ông des Ormes viết cho Christine. Cô bé không bao giờ nghe thấy nói về ba má của mình. Bà des Ormes không một lần biết đến những nhu cầu về ăn mặc hay sách vở, về âm nhạc, về tất cả những gì cần có để giáo dục con cái. Christine còn chưa nghĩ đến những chi tiết đó, nhưng cô bé có cảm giác mơ hồ và nặng nề là cô bị cha mẹ bỏ rơi, và một tình cảm triu mến đầy biết ơn đối với những gì ông de Nancé đã làm để giáo dục cô, làm cho cô mỗi ngày một tốt đẹp hơn. Cô bé cũng rất biết ơn công lao ông Paolo chăm sóc dạy cô học.

Cô bé yêu rất chân thành ông thầy giáo, còn Paolo, về phần ông, ông rất mến và khen ngợi cô bé thông minh, mau hiểu và chóng nhớ những gì cô học. Christine vừa tròn mười tuổi, cô bé bắt đầu được học từ năm lên tám, cô học piano, tiếng Ý, lịch sử, địa lý, học vẽ, cô học tiến bộ ngang những em mười, mười một tuổi. Vậy là em đã gờ lại được thời gian bị mất đi.

Cô vú Isabelle cũng tạo nơi Christine một tình cảm quyến luyến đầy kính trọng. Cô bảo mẫu luôn luôn cảm ơn thằng Francois yêu quý của cô đã năn nỉ để cô quyết định nhận trông coi Christine.

- Francois yêu quý của ta, con đã tạo cho ta một vị trí vô cùng sung sướng giữa con và Christine trong ngôi nhà của người cha tuyệt diệu của con. Hạnh phúc của mẹ thực đầy đủ, mong sao nó bền vững mãi mãi!

Hạnh phúc đó kéo dài cho đến mùa hè. Một ngày tháng bảy, trong lúc lũ trẻ với sự giúp sức của ông de Nancé và Paolo, đang xây một cái nôi bằng một vòm lá, dưới chân có những cây leo, thì một người đàn bà xuất hiện giữa họ: đó là bà des Ormes. Mọi người ngạc nhiên cứ đứng im không động đậy, cuộc đến thăm không có một chút gì linh cảm thấy trước.

Bà des Ormes:

- A này, sao mọi người không nói gì hết?

Ông de Nancé lạnh lùng chào bà, không nói một lời. Paolo lúng túng chào, Christine định ra ôm hôn mẹ thì bà des Ormes ngăn ngay lại, bà sợ cô bé gây nguy hiểm cho cái cổ áo thêu ren và cái mũ của bà. Bà cầm lấy hai tay Christine, hôn lên trán cô bé, đưa mắt nhìn, vẻ đầy ngạc nhiên:

- Con mới chóng lớn làm sao! Tao lấy làm xấu hổ vì có đứa con gái lớn nhường này! Trông mày như đứa mười tuổi ấy!

Christine:

- Thưa má, con lên mười đã tám hôm nay rồi.

Bà des Ormes:

- Con bé này, mày nghĩ mày biết rõ tuổi mày hơn tao hẳn! Tao nói là mày lên tám và tao cấm mày không được cãi lại.

Mọi người lặng im, bà ấy đã nhầm.

Bà des Ormes:

- Ông de Nancé, tôi xin cảm ơn ông đã trông nom con bé Christine quá lâu, hẳn nó đã khiến ông bức mình.

Ông de Nancé:

- Trái lại, thưa bà, cháu nó đã giúp chúng tôi qua được một mùa đông và một mùa xuân cực kỳ dễ chịu.

Bà des Ormes:

- Vậy thì... nếu ông vui lòng giữ nó cho đến lúc ông nhà tôi trở về! Tôi bận nhiều việc quá, thu xếp biết bao nhiêu công việc trong cái lâu đài ấy! Tôi rất cần căn phòng của con Christine vì tôi đang đợi rất nhiều khách. Nếu không, tôi sẽ phải đưa nó lên ở trên gác xép sát mái nhà, như vậy con bé sẽ khổ sở lắm. Rồi nó sẽ buồn đến chết được, vì khi nhà có khách, tôi không thể để cho nó xuống phòng khách được. Nó bây giờ lớn quá không thể để...mất thời giờ của nó. Ông sẽ trả lại nó cho tôi khi nào tôi có một mình...

Ông de Nancé:

- Thưa bà, xin bà cứ giao nó cho tôi khi bà muốn và trong thời gian lâu nhất bà có thể. Tôi và con trai tôi, chúng tôi rất sung sướng được trông coi cô bé.

Bà des Ormes:

- Con trai ông! à phải! Đúng đấy. Cậu bé xinh đẹp đằng kia phải không? ại may quá! Chú bé đã không lớn lên như một cái sào! A, Paolo, lại đây, tôi đang cần đến ông. Thôi chào con, Christine... à nhân tiện, Christine, con không cần về nhà để gặp má. Ông de Nancé thân mến, ông đừng để con bé về nhà, tôi sẽ đến nhà ông ở đây để thăm nó... ạ này, Paolo đâu rồi?

Và bà des Ormes vội vã về nhà và đi tìm Paolo, người bà đang cần giúp bà làm một số công việc.

Phải mất mấy phút ông de Nancé mới hết ngạc nhiên. Một bà mẹ, sau tám tháng xa cách, nay gặp lại con gái mà không có một chút gì tỏ vẻ là vui, là xúc động! Mà chỉ để ý đến bây giờ nó lớn quá và nó bao nhiêu tuổi thôi. Thật còn đáng khả ố hơn cái thái độ thờ ơ không hỏi đến con trong thời gian qua. Lòng thương cảm của ông de Nancé đối với Christine khiến ông thấy bất bình trước thái độ quá lạnh nhạt đó.

Francois và Christine còn chưa hết sợ sẽ phải xa nhau và nỗi kinh ngạc khi cảm thấy lại được xum họp trong một thời gian dài. May thay, hai trẻ hầy còn được ở bên nhau trong một thời gian. Mừng quá lũ trẻ nhảy cẫ lên, vỗ tay reo hò. Chợt thấy Paolo ở đâu xuất hiện, vẻ mặt còn quá sợ hãi, mắt đưa nhìn tứ phía xem mụ Méduse đã biến hẳn chưa.

Paolo:

- Tôi trốn đằng sau một cây to! Tôi run cả người, sợ bà ta trông thấy và sẽ kéo tôi ra khỏi chỗ nấp. Một signora kinh khủng!

Những người ở trong lâu đài de Nancé chỉ biết là ông bà des Ormes có về nhà, qua những lần rất hiếm hoi họ nhìn thấy bố mẹ cô Christine xuất hiện. Ông des Ormes cho bà vợ ông cấm không cho con gái về nhà là đúng:

- Mẹ con lúc nào cũng bận khách. Cứ phải đến đây tìm con mang về sẽ khiến khó khăn khi có khách, các ông, các bà ấy đến chơi, lại còn phải đánh xe đưa họ đi dạo nữa. Vả lại, ông de Nancé có lòng tốt nhận trông coi con, vậy là ba má được yên tâm về phần con. Và ba cũng tin chắc con sẽ không lấy làm bực mình khi ba má thu xếp như vậy.

Christine:

- Thừa ba, con không hề thấy bực mình, mà trái lại, con rất sung sướng được ở với ông de Nancé tốt bụng. Con còn muốn gọi ông ấy là ba của con, nhưng ông ấy không muốn vì ông ấy nghĩ con gọi như vậy sẽ làm ba buồn.

Ông des Ormes:

- Không, ba không buồn chút nào. Con muốn gọi ông ấy thế nào là tùy ở con. Thôi, chào con gái. Ba sẽ đến thăm con luôn. À này, con đã biết việc bác gái con và dượng con đã đến ý ở mấy năm chưa? Ta lo lắng cho sức khỏe của bác gái con, bà chả vốn đau ở lồng ngực.

Ông des Ormes vừa đi khỏi, Christine liền chạy ngay đến nhà ông de Nancé. Cô bé bước vào nhà như bị cuốn bởi một cơn lốc.

- Ba ơi ba! Từ nay con có thể gọi ba như con muốn. Ba con đã cho phép con như vậy. Ba chẳng bảo đã làm cho con những gì ba sẽ làm nếu con là con

ruột của ba đấy ư? Ba chẳng đã yêu con như con gái đẻ của ba, một đứa em gái của anh Francois đấy ư? Thế ba không thấy con đã yêu ba như ba là ba đẻ thực sự của con đấy sao? Vậy tại sao ba cứ nói với con như với một người xa lạ thế? Xin ba hãy để con gọi ba là ba của con!

Nói xong, Christine quỳ xuống trước mặt ông de Nancé, áp đôi môi xuống bàn tay ông, ngược mắt lên nhìn ông.

Ông de Nancé đỡ Christine dậy, ôm cô bé vào lòng, hôn cô rồi nói:

- Con gái của ta! Con hãy gọi ta là ba đi và tin rằng ba thực sự là ba đẻ của con, và con đối với ta là một đứa con gái đáng yêu, một đứa con gái được yêu thương rất mực.

Mùa hè trôi qua như vậy, rất thanh bình đối với Francois và Christine. ông de Nancé từ chối mọi lần ông bà des Ormes mời sang dự những cuộc vui. Có một lần rất hiếm, bà des Ormes sang thăm, bà trách ông de Nancé:

- Ông de Nancé, ông rất là tệ, vợ chồng tôi mời ông bao nhiêu lần, ông không thềm đến, ông không thềm dự những ngày hội tôi tổ chức rất chi là vui.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, không đi được thực sự tôi thấy không vui, nhưng vì bổn phận của người cha thường không phù hợp với những thú vui trên đời; tôi thấy qua một buổi tối với các con ở nhà còn hơn là đi dự những buổi dạ hội linh đình. Tôi nói với các con, vì ông bà đã ưng cho tôi nhận Christine làm con, đúng phải không?

Bà des Ormes:

- Phải, phải! ông muốn giữ nó bên này bao lâu cũng được! Thế nhưng bây giờ nó đâu rồi? Tôi đến để thăm nó.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, tôi sẽ cho gọi cháu xuống, cháu đang học nhạc với ông Paolo. Ông bấm chuông bảo người hầu mời Christine xuống.

Bà des Ormes:

- Về ông Paolo, đã lâu lắm tôi không được gặp ông ta. Tôi đang cần đến ông ấy để trang trí sân khấu. Chúng tôi sắp diễn vở Nàng Tiên ngủ trong rừng. Tôi sẽ đóng vai Nàng Tiên.

Christine chạy vào nói:

- Thưa ba, ba cho gọi con?

Bà des Ormes:

- Christine, mày làm gì mà nói to thế? Mày tưởng đây là chuồng ngựa hử? Tại sao mày lại gọi ông de Nancé là ba của con?

Christine:

- Con xin lỗi má, con tưởng trong này chỉ có một mình ba con. Còn ba con đã cho phép con gọi ông de Nancé là ba của con! Vì ông đã đối với con rất tốt, thưa má.

Bà des Ormes:

- Chà! Chà! ý hay đấy!Chà chà! ông des Ormes này thực là ngu ngốc!

Ông de Nancé cảm thấy sự việc có chiều trở nên xấu cho Christine đang sững sờ nín lặng, ông thấy cần phải can thiệp, liền nói:

- Thưa bà, Christine đã tỏ ra quá nặng ơn với chút ít mà tôi đã tạo cho cháu. Tôi không bao giờ quên rằng cháu là con đẻ của ông bà và, chăm lo cho cháu là tôi phục vụ bà đấy; với tôi, cháu sẽ là một cái gì đáng quý để làm kỷ niệm mãi mãi về bà..

Bà des Ormes sung sướng quá, bắt tay ông de Nancé và hôn lên trán Christine, bà nói:

- Christine, con nói có lý đấy, con hãy yêu mến ông de Nancé đi... và gọi ông là ba vì ông đây còn tốt bằng trăm lần ba đẻ của con. Thôi xin chào ông de Nancé, tôi sẽ luôn luôn đến thăm ông. ông đừng có sợ là tôi sẽ đến lấy mất con Christine của ông đi đâu. Không, không, vì ông đã quyết định thế, thì ông cứ giữ nó lại để làm kỷ niệm về tôi. Thôi xin chào, ông bạn thân.

Ông de Nancé cúi chào trân trọng và tiễn bà des Ormes ra tận xe. Bà lên xe và ông de Nancé cứ tưởng đã rũ được bà ta nào ngờ lại thấy bà ta xuống xe và đứng trên bậc thềm, bà nói:

- À tôi còn quên ông Paolo! Christine, con đi tìm ông ấy cho ta...

Một lát, Christine trở về, thở không ra hơi:

- Thưa má, con không thấy ông ấy ở đâu cả. Chắc không biết có má ở đây nên ông ấy đã đi đâu rồi đấy.

Bà des Ormes:

- Thật bực mình quá! Sao mọi người lại không báo với ông ấy là có tôi ở đây. Thấy tôi, chắc ông ấy vui sướng lắm đấy! Ngày mai, ông báo ông ấy đến chỗ tôi nhé, ông de Nancé. Thôi chào ông, hẹn gặp lại.

Khi chỉ còn lại hai người, Christine hỏi ông de Nancé:

- Thưa ba, có phải thực sự ba chăm sóc con chỉ để giúp cho má con không? Và ba yêu con chỉ vì kỷ niệm về bà không?

- Con gái tội nghiệp của ba, ba chăm sóc con là vì con, ba cũng yêu con chỉ vì con mà thôi. Sở dĩ ba phải nói với má con như vậy là để làm dịu cơn tức giận, để bà quên đi điều bà trách mắng con, sợ rằng tình cảm thân yêu của con với chúng ta sẽ khiến bà nảy ra ý nghĩ bắt con trở về với bà. Con nghĩ xem, nếu việc đó xảy ra thì Francois và ba sẽ đau buồn đến chừng nào!

- ông de Nancé đáp lại.

Christine:

- Nếu vậy, thì con nghĩ con sẽ chết mất! Rồi ba và anh Francois để về đàng ấy ư, sau khi ở đây con đã được sung sướng vui vẻ và được mọi người yêu mến!

- Psít! Bà ấy đi chưa? - Thốt nhiên, có tiếng người như từ trên trời nói vọng xuống. - Hãy đợi đấy, tôi xuống đây.

Mọi người ngẩng đầu lên nhìn thấy từ cửa sổ nhỏ kho thóc thò ra cái đầu ông Paolo, vẻ lo lắng.

Ông de Nancé bảo ngày hôm sau ông phải đến nhà bà des Ormes, mặt ông dài ra không chút vui vẻ, khiến ông de Nancé phì cười.

Cả ba người đi về lâu đài.

Ông de Nancé: (nói với Paolo)

- Thôi, ông tiếp tục dạy cháu Christine đi.

Francois luôn luôn quan tâm đến Maurice.

Mỗi tuần lễ anh đều đến thăm Maurice hai ba lần. Sức khỏe của Maurice không khá lên được mà còn mỗi ngày một kém đi. Hai chân và chỗ báng quang đầu của anh khiến anh không đứng thẳng lên được. Cái vai vẫn cứ lồi ra, gương mặt vẫn cứ chằng chịt vết khâu. Anh thấy yếu dần đi chứ không hề khỏe lên. Thân hình dị dạng và tình cảm lạnh nhạt của người anh ruột khiến Maurice hết sức buồn, không sao nguôi đi được.

Anh thường đến nhà ông de Nancé; đến đây, anh được tiếp đón thân mật. Đối với anh, Christine tỏ ra tốt bụng và nhã nhặn. Cô tỏ ra có lòng thương nhưng không phải tình bạn thân thiết mà Maurice muốn có được như anh có đối với Christine. Maurice nói anh có quyền cũng như Francois được Christine yêu mến vì anh cũng tàn tật và khổ sở như Francois.

Christine:

- Francois không hề khổ sở, anh ấy có lòng can đảm, anh ấy nhẫn nại chịu đựng... Không có ai có thể làm cho tôi những gì mà ông de Nancé và Francois đã làm, điều đó tôi đã từng nói với anh rồi. Và tôi cũng đã nói là tôi sẽ cố gắng hết sức làm những gì tôi có thể làm được để tỏ lòng thương hại và sự quan tâm đối với anh.

Maurice lại năn nỉ nói, Christine vẫn trả lời như vậy và những khi có một mình với ông de Nancé, cô bé lại phàn nàn với ông về những lời quấy rầy của Maurice.

Christine:

- Mỗi lần anh ta nói ra những điều đó, con lại thấy trong con bứt đi lòng thương hại đối với anh ta. Dần dần, con thấy anh ta thực đáng buồn cười. Anh ta đòi hỏi có phần quá đáng, và bây giờ con thấy không còn biết trả lời anh ta ra sao, nên những lúc anh ta đến đây, con thấy khó chịu. Vậy con phải làm gì đây? Con sợ nếu tiếp tục con không thể ngăn mình không căm ghét anh ta.

Ông de Nancé:

- Không, con gái bé bỏng của ba, anh ta làm con bực mình, nhưng con không căm ghét anh ta vì con sẽ nghĩ anh ta là bạn thân của Francois... Con sẽ cầu Chúa khiến cho con nhân từ, tốt bụng và có lòng từ thiện hơn nữa. Và con hẳn cũng không quên là năm sắp tới đây con sẽ chịu lễ ban thánh thể đầu tiên của con.

Christine:

- Và rồi con sẽ nghĩ đến ba và đến Francois để bắt chước ba và anh Francois. Sau đây, khi Maurice tới, ba sẽ thấy con đối với anh ta tốt đến chừng nào!

Những quyết định đứng đắn của Christine đã mang lại kết quả. Cuối cùng Maurice tưởng anh ta cũng được Christine yêu như anh ta hằng mong muốn, và do đó trở nên vui vẻ hơn và dễ thương hơn mỗi khi đến thăm nhà ông de Nancé.

Một hôm, Francois đến nhà Maurice, luôn luôn tận tụy như vậy; anh thấy Maurice rất buồn.

Ba má Maurice đã cho anh biết vì ông bà vắng mặt ở Paris gần một năm nay, nên công việc làm ăn ở đó có phần xáo trộn, buộc ông bà phải có mặt ngoài đó một hoặc hai tháng. Hơn nữa, ông nội anh bị mệt nặng đòi hỏi ông bà phải ra để coi sóc cụ. Vậy là cả nhà phải thu xếp ra đi trong vài ngày nữa, Adolphe khi đến Paris sẽ vào học tại trường trung học.

- Vậy là, - Maurice nói, - tôi đã cầu khẩn má tôi cho tôi ở lại đây, đừng mang tôi về Paris để tôi sẽ phải chịu đựng nỗi xấu hổ, nhục nhã nặng nề tại đây. Má tôi rất lo lắng cho sức khỏe của tôi, bà không muốn xa tôi, nhưng vì công việc làm ăn, vì ông nội tôi nên bà phải đi Paris. Vậy là tôi phải đi

đem đi theo và sẽ phải chịu đựng tất cả những nỗi nhọc nhằn mà tôi biết trước. Phải xa nơi thôn quê và cuộc sống yên bình, hẻo lánh nơi đây, tôi mới thấy đau buồn biết mấy! Thấy tôi khổ sở vì chuyến đi, má tôi nói bà sẽ hy sinh để tôi ở lại đây, nếu quanh đây có một người bà con, họ hàng, hoặc một người bạn thân nào vui lòng nhận tôi về ở tại nhà họ trong một hai tháng, và lại còn với điều kiện, tôi và ông bác sĩ ngày nào cũng phải viết thư cho bà để bà được yên tâm về sức khỏe của tôi. Thực ra, bệnh tình của tôi nặng hơn mẹ tôi tưởng nhiều, vì tôi vẫn giấu bà để bà đỡ lo. Chuyến đi tai hại này có thể giết tôi mất! Vậy mà khôn thay, quanh vùng này, gia đình tôi chẳng có lấy một người họ hàng hay bạn thân có thể nhận tôi. Ôi, Francois, đời tôi thật quá khổ!

Francois chẳng biết nói gì để an ủi cậu Maurice tội nghiệp, chỉ biết òa lên khóc cùng bạn. Cậu hứa sẽ luôn luôn viết thư cho Maurice.

Cậu tìm cách để cho bạn yên tâm về sức khỏe, để lúc cậu về bạn đỡ ỉu rĩ, nhưng vẫn còn cực kỳ khổ sở.

Về nhà, Francois kể lại cho ba anh và Christine về nỗi buồn gay gắt mới của Maurice tội nghiệp.

Christine:

- Anh Maurice tội nghiệp quá! Chúng ta có thể làm gì đây để anh ta được an ủi, khỏi đau buồn? ... Thừa ba, con nghĩ là con đã có một cách rất hay, để Maurice không những bớt lo buồn mà còn vui vẻ, sung sướng nữa. Francois, anh có đoán ra được không?

Francois chăm chú nhìn Christine.

Francois:

- Anh nghĩ anh đã đoán ra được rồi.

Anh ghé vào tai Christine nói nhỏ mấy câu...

Christine cười:

- Đúng thế, anh đã đoán được đấy. Bây giờ đến lượt ba, ba có đoán ra được không?

Ông de Nancé:

- Hừ! Ta nghĩ ta cũng đoán ra được. Phải chăng con muốn ta đề nghị mời Maurice đến ở đây với chúng ta. Được, ta bằng lòng cộng tác với các con trong công việc từ thiện này, mặc dầu ba cũng như Christine chẳng lấy làm dễ chịu cho lắm; nhưng cũng như Christine, ba sẽ chịu đựng phiền hà khi có một bệnh nhân lạ đến ở nhà mình và ba sẽ gạt đi những cảm giác chán ghét.

Hôm sau, Francois đến nhà Maurice và cho cậu biết lời mời của ông de Nancé. Nghe tin, gương mặt Maurice sáng lên, tràn đầy niềm vui và biết ơn, khiến Francois phải cảm động.

Maurice cảm ơn Francois, lời lẽ hết sức triu mến.

Cậu lại cho Francois biết là má cậu sáng hôm sau sẽ đi Paris vì đã nhận được tin bệnh tình ông nội đã xấu lắm.

Maurice:

- Mình sẽ cho má mình biết tin này, và mình sẽ đến rất sớm. Nhưng này, Francois, thế Christine có thấy khó chịu khi thấy mình phải ở lâu bên cậu không?

Francois:

- Không có thể đâu, vì chính Christine là người đã đưa ra ý kiến mời cậu và xin ba cho phép.

Maurice:

- Ôi! Cô ấy tốt quá! Tôi có một cô bạn quý hóa biết mấy!

Francois đã phải nén một chút bất bình khi thấy Maurice muốn "nặng" tình thân của Christine. Nhưng anh nghĩ ngay: với Maurice, Christine chỉ có lòng thương hại, và đây chỉ là một việc từ thiện cô đối xử với anh ta mà thôi.

Hai anh bạn hẹn nhau: Ngày mai nhé!

trở về, Francois có phần suy nghĩ. Nửa đường, anh gặp Christine và ba anh.

Ông de Nancé hỏi tin tức về sức khỏe của Maurice trong lúc Christine hỏi

Francois:

- Có việc gì mà nom anh buồn thế?

Francois:

- Đúng vậy, anh đang bức với chính mình đây!

Sau, cậu kể lại cho ba và Christine những điều Maurice đã nói với anh.

Christine:

- Và thế là anh giận anh ta và anh muốn bảo anh ta rằng em không phải là bạn thân của anh ta và chỉ có anh đã là và sẽ là bạn thân của em mà thôi, và không bao giờ em sẽ yêu anh ta như em yêu anh, phải không? Với lại, anh cũng không yêu anh ta, y như em vậy, - câu này cô bé nói nhanh vừa nói vừa cười rồi ôm hôn Francois.

Francois, ngạc nhiên:

- Này! Sao em lại đoán ra được?

Christine:

- Thì với em cũng đã xảy ra như vậy khi anh ta yêu cầu em yêu anh ta như em đã yêu anh. Lúc ấy, em thấy anh ta ngốc quá và thấy giận anh ta và từ lúc đó em không thể yêu anh ta một cách thật sự. Nhưng ba đã bảo em là câu chuyện đó không sao, người ta có thể đối xử tốt và tử tế với anh ta mà không hề yêu.

Francois:

- Thừa ba, con sợ rằng như vậy là con đã làm điều xấu, sự thực là con không yêu Maurice. Con vẫn thương hại anh ta, nhưng con không thích nhìn thấy con người đó. Nếu con càng ngày càng năng đến thăm anh ta đây là con càng ngày càng bớt yêu anh ta; và để tự trừng phạt con về ý nghĩ xấu đó, nên con giúp anh ta còn nhiều hơn là khi con yêu anh ta.

Ông de Nancé:

- Con không thể làm được nhiều hơn hoặc tốt hơn, con ạ, vì đây là con hành động vì lòng từ thiện nhân đạo, khi đó con hành động nhiều hơn và tốt hơn là vì tình bạn... Con hãy bình tâm và khi anh ta đến ở đây, con cứ tiếp

tục đối xử tốt để anh ta vẫn tưởng con là bạn thân của mình. Chúa sẽ ân thưởng cho con vì hành động từ thiện nhân ái cao cả đó.

Câu chuyện ngừng lại khi có mặt Paolo vừa đến, và đến tận trước khi đi ngủ, Francois mới lại nói chuyện tiếp với ông de Nancé. Họ nói nhiều chuyện mà chúng ta không cần biết và kết quả là Francois thấy rất yên tâm. Với Christine, anh cảm thấy thương yêu triu mến gấp bội, với Maurice, anh thấy thương hại hơn và anh quyết định đối xử với anh ta còn thân tình hơn trước.

Hôm sau, Maurice đến, người xanh xao, hốc hác, đôi mắt đỏ ngầu và sưng lên, ngực lép kẹp.

Việc bố mẹ đi xa đã khiến anh quá đau lòng, mặc dầu má anh đã hứa khi sức khỏe ông nội khá lên là bà sẽ về đây ngay. Nhìn thấy Francois và Christine chạy lại đón, anh mỉm cười, gương mặt sáng lên một niềm vui. Anh bước vội để gặp hai người, nhưng trong lúc vội, một chân anh đã va vào chân kia, anh ngã sòng xoài xuống đất.

Một tia máu vọt ra từ trong miệng: một tĩnh mạch trong ngực đã bị vỡ. Francois và Christine chạy vội đến nâng anh lên. Tuy khiếp sợ nhưng hai người cố trấn tĩnh, sợ để lộ, Maurice sẽ hoang mang.

- Em đi tìm ba! - Francois khẽ ghé vào tai Christine nói. Christine phóng đi như bay.

Isabelle nghe câu chuyện Christine nói với ông de Nancé liền cầm lấy một lọ nước Pagliari rót một thìa nhỏ vào một cốc nước, rồi vội vã đem lại chỗ Maurice đổ cho anh uống một nửa: máu ngừng thổ ra. Isabelle buộc Maurice lên nằm trên giường. Francois và Christine đến thăm Maurice trong phòng đã dọn sẵn cho anh.

Maurice:

- Francois, Christine, hai bạn chí thân của tôi, tôi biết mình đã quá yếu... Tôi thực khổ quá. Tôi đã cầu Chúa cho tôi chết đi.

Francois và Christine ngồi gần giường của Maurice, để cho anh được khuây khỏa, hai người tìm cách nói chuyện với ông de Nancé về những dự tính làm trong mùa đông và mùa hè sắp tới.

Trong câu chuyện, mọi người nói có cả Maurice xen vào đấy; nghĩ làm như vậy, anh ta sẽ vui lên.

Maurice chỉ mỉm cười buồn bã, một lát sau, một giọt nước mắt anh đã có ngăn lại cũng đã chảy xuống bên má.

Maurice:

- Tôi nghĩ khi mùa xuân tới thì tôi đã đi xa mọi người từ lâu... tôi tin là mình không còn sống được mấy nữa. Từ đã lâu, tôi cảm thấy mình sẽ chết và tôi đã giấu ba má tôi, tôi rất thương và nhớ ba má, nhưng tôi vẫn thấy sung sướng khi ở đây vì mọi người ở đây đều rất tốt. Bây giờ tôi muốn làm lễ chịu ban thánh thể lần đầu tiên. Vậy tôi phải làm gì?

Ông de Nancé, xúc động, nói:

- Cậu bé tội nghiệp của ta, cậu phải gắng chịu tuân theo ý Chúa, phải sống nếu Người muốn cậu sống và đừng có bận tâm về cái chết. Cậu phải thuốc thang, chữa theo như bác sĩ bảo, dâng lên Chúa những buồn phiền mà Chúa gửi xuống cho cậu và xin Người ban cho lòng can đảm và sự nhẫn nại. Giờ đây, cậu hãy bình tâm cho đến lúc bác sĩ đến, tôi đã cho người đi mời ông ta rồi. Cô Isabelle và Bathilde sẽ ở tại đây trông nom cậu. Anh bạn ạ, cứ bình tĩnh và yên tâm phó thác mình vào đôi bàn tay của Chúa.

Ông de Nancé đi ra mang theo Francois và Christine, hai em cùng khóc và gửi đến Maurice một cái hôn từ biệt, Maurice mỉm cười đáp lại.

Francois (lo lắng):

- Thừa ba, ba thấy anh ấy yếu lắm phải không?

Ông de Nancé:

- Ta cũng không biết, con ạ. Có thể cậu ta đã nhìn thấy đúng, khi nghĩ mình không còn sống được là bao. Từ ít lâu nay, cậu ta đã biến dạng và yếu đi rất nhiều. Hôm nay nhìn gương mặt cậu ta đã khác hẳn đi. Thấy bố mẹ đi xa, hẳn cậu ta buồn lắm.

Francois:

- Tội nghiệp Maurice, thế mà con trước đây đã không yêu anh ấy. Giờ đây, con yêu anh ấy thực sự, con thương anh ấy quá.

Christine:

- Vậy còn em! Chúng ta sẽ chăm sóc anh ấy phải không anh Francois? Em cũng như anh, em nghĩ em cũng yêu anh ấy.

Khi bác sĩ đến, ông chữa qua loa hiện tượng nôn máu của Maurice. Ông cho nguyên nhân thổ ra máu là do anh ta ngã và còn cho như vậy lại là tốt cho sức khỏe của Maurice. Ông khuyên anh đứng dậy, ăn uống, ra ngoài chơi và làm những gì mà sức khỏe anh cho phép. Tuy nhiên, ông de Nancé yêu cầu ông viết thư cho ông bà de Sibran để báo cho ông bà biết sự việc đã xảy ra với con trai ông bà. Bác sĩ đến thăm khám đã khiến mọi người yên tâm, trừ có chính bản thân Maurice, anh vẫn khẳng khẳng muốn xin được làm lễ chịu ban thánh thể.

Ông de Nancé thấy việc làm lễ chỉ tốt thôi và được sự đồng ý của ông bà de Sibran, ông đã cho mời một cha xứ có tiếng sùng đạo ngày ngày đến để giảng dạy kinh thánh cho Maurice mà trước đây anh không được học. Bản thân ông de Nancé cũng bằng việc làm và lời nói của mình làm mở mang thêm lòng tin và đức tin sùng đạo nơi Maurice. Francois cũng kể lại cho anh nghe những ấn tượng thành kính của mình khi anh làm lễ chịu ban thánh thể và, một tháng sau khi Maurice đến nhà ông de Nancé, anh cũng được làm lễ chịu ban thánh thể đầu tiên với những tình cảm hết sức nhần nại của một người ngoan đạo.

Sức khỏe của Maurice sút giảm nhanh chóng đến mức anh không còn đứng vững trên hai chân.

Nhưng vì bác sĩ không hề thấy lo lắng về điều đó, ông còn bảo sang mùa xuân là anh sẽ khỏi hẳn. Ít ngày sau khi làm lễ, Maurice lại bị thổ huyết. Ông de Nancé vội viết thư cho ông bà de Sibran, trong thư ông nói rõ không che giấu nỗi lo sợ của mình về sức khỏe của Maurice đang sút giảm từng giờ. Một buổi chiều, Maurice gọi Francois và Christine lại gần mình.

Maurice:

- Francois, mình không muốn chết mà chưa một lần cuối cùng xin cậu tha lỗi cho mình về những điều xấu xa mình đã phạm phải trước đây đối với cậu. Francois, cậu đừng khóc nữa, vì lúc này mình cảm thấy mình đã yếu lắm rồi. Khi mình ra đi, cậu hãy cầu Chúa cho mình, xin Người tha tội cho mình. Bạn hãy yêu thương mình, tình bạn thân thiết của cậu đã là nguồn an ủi trong những lúc mình đau khổ, nó đã cứu vớt linh hồn mình vì nó đã đem mình trở về với Chúa. Xin Chúa ban phúc cho anh, Francois của tôi, và Chúa ban cho anh những điều tốt lành mà anh đã giúp đỡ tôi. Còn bạn, Christine, Christine nhân từ và quý mến của tôi, người đã yêu tôi như một người bạn thân. Lòng thương yêu triu mến và những việc chăm sóc của bạn đã đem hạnh phúc đến cho những tháng ngày cuối cùng trong cuộc đời buồn rầu tủi nhục của tôi. Cầu Chúa ban thưởng cho lòng nhân từ, thương người và đức tính hiền dịu của bạn! Cầu Chúa ban phúc cho bạn cùng với Francois! Ôi! Ông de Nancé, lòng biết ơn của tôi đối với ông lớn quá khiến tôi không có thể nói lên được như tôi mong muốn. Cầu Chúa...

Một lần thổ huyết nữa ngắt lời Maurice, khi tỉnh lại, anh yêu cầu cho mời cha xứ. Maurice nhận lần cuối cùng lễ rửa tội và ban thánh thể.

Anh khẩn khoản xin được thụ lễ dâng thánh và đã được toại nguyện.

Từ lúc đó, anh thấy lòng mình yên tĩnh không còn trần trọc và nóng sốt. Anh cầu xin ông de Nancé, trường hợp bố mẹ anh đến quá trễ, ông làm ơn chuyển cho ông bà những lời từ biệt đầy âu yếm và những cảm xúc vô cùng tiếc nuối của anh không được ôm hôn bố mẹ trước khi ra đi.

Maurice hôn chiếc thánh giá anh cầm đặt trên ngực, và không nói gì. Hai mắt anh nhắm lại, nhịp thở chậm dần và trút linh hồn dâng cho Chúa với nụ cười của người con ngoan đạo lúc lâm chung. Ông de Nancé bảo Isabelle đưa Francois và Christine đi ra chỗ khác để tránh ấn tượng về những phút cuối cùng đó. Còn ông, ông ở lại bên Maurice và cầu kinh để cho linh hồn Maurice được yên nghỉ.

Sáng sớm hôm sau, ông bà de Sibran, vẻ mặt đầy lo âu, người run rẩy, chạy xô vào nhà ông de Nancé. Ông khéo léo để tránh gây quá xúc động cho hai ông bà. Ông kể và miêu tả lại những gì đã xảy ra với Maurice trong những phút cuối cùng êm ả của cậu. Nỗi thất vọng ở hai ông bà thực khủng khiếp.

Ông bà tự trách mình đã không lường trước nỗi nguy hiểm của con, đã bỏ rơi nó trong cái tháng cuối cùng của cuộc đời, để nó phải chết trong nhà một người khác.

Bà de Sibran:

- Con trai của má! Nếu má dù biết được một chút tình trạng nguy hiểm của con, thì má đã không rời xa con. Thà mất tất cả gia tài và không được ông nội ban phúc lần cuối, còn hơn để không được nghe thấy hơi thở lần cuối của con.

Hai ông bà cứ ngồi rất lâu bên cạnh Maurice, không ai mời được ông bà, hãy tạm dịu cơn đau buồn để lui ra chỗ khác nghỉ ngơi. Ông de Nancé đến bên cạnh ông bà de Sibran kể cho họ nghe Maurice trong những ngày vừa qua đã tỏ ra hiền dịu, nhẫn nại thế nào, anh đã bày tỏ tình cảm thâm thiết với ông bà, anh đã cố gắng thế nào để giấu đi những đau đớn sợ để ông bà lo lắng và buồn rầu. Ông còn kể cho hai người nghe những tình cảm thành kính sâu sắc ngoan đạo của Maurice khiến anh đã yêu cầu được thụ lễ ban thánh thể đầu tiên. Nghe ông de Nancé kể, ông bà de Sibran có nguôi đi phần nào. Cô Is-abelle còn nói cho ông bà yên tâm về tình hình Maurice đã được chăm sóc ra sao, sự đối xử đầy thương yêu tình cảm của ông de Nancé, Francois và Christine đối với anh. Cô nhắc lại những gì Maurice đã nói, đã dặn dò, và, cuối cùng, cô mô tả rất sinh động những đau buồn mà anh sẽ tiếp tục phải hứng chịu, những nỗi kinh khủng khi nghĩ đến những tội nhục anh cảm thấy trước, nên cuối cùng anh đã hiểu ra rằng được chấm dứt cuộc đời này sớm là một ân huệ Chúa ban cho anh, Người đã thương anh.

Ông bà de Sibran xin được gặp để cảm ơn và ôm hôn Francois và Christine; cả hai em đã òa khóc trước hai người.

Những ngày hôm sau, ông de Nancé tách Francois và Christine xa hẳn những cảnh tượng tang tóc kể trên. Paolo đã góp phần đáng kể vào việc giúp hai em quên đi được những ấn tượng đau buồn mà các em đã cảm thấy.

Paolo nói:

- Các em yêu quý của ta, các em muốn gì? Signor Maurice tội nghiệp chết cũng đã một ngày, rồi đây tôi cũng sẽ chết, như các em cũng sẽ chết,

ông signor Nancé cũng vậy. Liệu các em có muốn Maurice sống với đôi chân cong queo? Cái đó thật là bất công. Vì lúc này đây anh ấy đang sung sướng với Chúa Giê-su và các vị tiểu thần tiên!

Cuối cùng, Paolo đã làm cho các em khuây đi được. Sau lễ tang của Maurice, ông bà de Sibran trở về Paris; ở đây, ông bà còn cậu con trai Adolphe và tất cả gia đình. Ở lâu dài ông de Nancé, mọi người trở lại cuộc sống quen thuộc, thanh bình, sung sướng. Tuy nhiên, cái chết của Maurice cũng, trong một thời gian dài, trải một nỗi buồn lên những buổi tối mùa đông của họ...

Chương 9

Chia ly và thất vọng

Mùa hè năm sau mang ông bà des Ormes cùng đoàn người vui nhộn, phóng đảng, những người mà ông de Nancé luôn luôn xa lánh, trở về. Mỗi quan hệ giữa ông bà des Ormes với Christine không hề thấy âu yếm thêm, họ cũng không năng lui tới hơn. Ông bà dường như đã hoàn toàn bỏ mặc con gái cho ông de Nancé.

Hoàn cảnh kỳ lạ này còn kéo dài vài năm nữa.

Giờ đây, Christine đã mười sáu tuổi, còn Francois đã hai mươi.

Christine đã trở thành một cô gái duyên dáng, nhưng không phải là cô gái đẹp: vóc người cao, dong dỏng, mảnh mai, duyên dáng và thanh lịch, với đôi mắt xanh, nước da tươi mát, mái tóc hoe vàng, hàm răng đẹp, gương mặt cười mở, vui tươi, thông minh và dễ mến, tất cả vẻ đẹp của cô là ở đó; ai nhìn thấy cũng khen cô duyên dáng. Cái đẹp trong tính nết và đầu óc cô cũng không kém những nét đẹp bên ngoài. Do Francois có tật lưng gù nên những người ở đây thường xa lánh những quan hệ mới cùng những buổi hội họp vui chơi của lớp người thanh lịch, điều đó cũng khiến Christine có cùng những nhận thức nghiêm túc, cũng hay xa lánh những cái mà người ta gọi là những thú vui trong xã hội. Đôi khi, ông de Nancé cũng có dẫn Francois và Christine đến nhà bà de Guilbert và nhà bà de Sibran, nhưng chỉ những khi bên ấy không có đông người. Có một bận, ông buộc hai em phải đến nhà bà de Guilbert dự dạ hội pháo hoa và trung đèn; nhưng ở đây, Christine đã phải đau khổ khi thấy Francois bị bỏ rơi không ai ngó ngàng tới, hoặc chỉ có những cái nhìn chế nhạo, những cái cười khẩy ném vào mặt anh, cô liền khấn khoản, năn nỉ với ông de Nancé chấm dứt những khổ đau đó cho Francois.

Christine:

- Thừa ba, con làm sao mà vui được, chơi đùa được khi anh Francois phải chịu đau khổ, những khổ đau cũng khiến ba phải chia sẻ phần khó

chịu? Xung quanh con, con chỉ nghe thấy những lời nói độc địa, chỉ nhìn thấy những gương mặt chế nhạo, hoặc lạnh lùng. Còn ở nhà ta đây, khác hẳn: những lời nói thân tình, những gương mặt hiền từ, thân thiện. Ba ạ, con không bao giờ muốn ra khỏi nơi này.

Ông de Nancé hiểu lòng tận tụy thăm thiết của con gái. Ông không để cô nói nhiều, ôm hôn con và nhắc cô rằng ngày mai ông phải đến thăm bà mẹ đẻ của Christine. Bà des Ormes vẫn cấm Christine không được về nhà.

Hôm sau, ông de Nancé đến thăm bà des Ormes, ông nói sắp tới ông phải mang Francois, con trai ông về miền Nam vì lý do sức khỏe của nó và cũng vì nhiều lý do khác. Ông không thể mang Christine cùng đi và tuy việc chia ly này sẽ khiến ông cùng các con rất đau buồn, nhưng ông thấy việc làm đó là tuyệt đối cần thiết.

Bà des Ormes:

- Ông de Nancé, tôi không thể nhận lại nó. Tôi biết làm gì đây với một đứa con gái lớn như nó? Tôi không thể chăm lo cho nó, hướng dẫn dạy bảo nó, nó sẽ có nguy cơ bị trở thành đứa con hư mất.

Ông de Nancé:

- Cái đó rất có thể xảy ra, thưa bà, nếu bà không quan tâm đến, nhưng dù sao thì bà cũng phải quyết định thế nào đi chứ, vì giờ đây Christine cũng đã mười sáu tuổi và nó là con gái bà.

Bà des Ormes:

- Nó thuộc về ông hơn là về chúng tôi. Con Christine chưa bao giờ tỏ ra là nó có tâm địa tốt, vì thế tôi mới xa lánh nó. Trước hết, là tôi không muốn có nó ở trong nhà của tôi. Nhà của tôi thiết kế không phải để cho nó ở, và cuộc sống của tôi cũng không thích hợp với nó.

Ông de Nancé:

- Thưa bà, xin phép bà cho tôi đưa ra một lời khuyên có ích cho tất cả chúng ta? Xin bà hãy đem cháu gửi trong tu viện hai, ba năm. Thưa bà, tu viện các nữ tu sĩ Sainte-Clotilde ở Argentan là nơi thích hợp nhất.

Bà des Ormes:

- Tuyệt! Rất hay! Vì tôi không muốn để nó ở Paris! Vậy là xong! Có phải không, ông des Ormes? Cũng như tôi, ông đã giao toàn quyền xử trí cho ông de Nancé rồi, đúng không?

Ông des Ormes lúc này hơn bao giờ hết, chịu sự xỏ mũi của bà vợ, nên ông gật đầu với tất cả những gì bà des Ormes muốn. Ông de Nancé ra về, lòng nặng trĩu buồn để báo cho các con ông hay cái tin ác nghiệt về sự chia ly của chúng.

Về đến nhà, ông cho gọi Francois và Christine tới:

- Ba có một tin không lấy gì làm vui báo để cho các con biết, - ông vừa nói vừa ôm hai con vào lòng và hôn lên trán chúng. - Các con, các con tội nghiệp của ta, giờ đây cuộc sống tốt đẹp, vui sướng của chúng ta đã chấm dứt, chúng ta phải chia tay nhau. Christine, con gái của ba, con sẽ xa rời chúng ta.

Christine, hốt hoảng:

- Xa rời, ba và anh Francois? Rời xa ba, ba của con? Và anh, anh của con? ồ, không... không... không đời nào!

Ông de Nancé:

- Vậy mà phải xa rời đây con ạ, con gái yêu quý của ta. Má con đã quyết định gửi con vào tu viện, vì ba buộc phải đem Francois về miền Nam để hoàn tất việc học hành của nó, mà ba lại không thể mang con đi theo được.

- Má con gửi con vào tu viện! Má con rút con khỏi ba của con, khỏi anh của con, khỏi hạnh phúc của con! - Christine kêu lên và gục đầu quỳ xuống trước mặt ông de Nancé. - Ôi! Con xin ba hãy giữ con lại với ba!

Francois vội nâng ngay Christine dậy, ôm chặt cô gái vào ngực và cùng khóc. Ông de Nancé ngồi phịch xuống chiếc ghế bành, hai tay che mặt. Cả ba người cùng khóc.

Christine:

- Ba ơi, những giọt nước mắt của ba mà từ trước con chưa hề thấy rõ xuống, cho con biết hẳn có một ý muốn nào đó mạnh hơn ý muốn của ba đã

xếp đặt cuộc đời con và đẩy con đến đau khổ. Thưa ba, con sẽ vâng theo, con sẽ luôn luôn nghĩ đến ba. Con sẽ yêu quý ba chừng nào con còn sống, yêu quý với tất cả tâm hồn con. Nhờ ba và anh mà con đã được sống sung sướng vui vẻ trong suốt tám năm. Nếu số phận con không cho con được gặp lại ba nữa, con mong rằng Chúa sẽ xót thương con và người sẽ không để con phải ở lâu trên cõi đời này.

- Không có em, anh sống làm sao được, em Christine của anh? - Francois cũng kêu lên, mắt nhìn Christine, buồn rười.

Christine:

- Thưa ba, Chúa tốt lành sẽ cứu giúp chúng ta. Biết đâu Người sẽ chẳng cho chúng ta hội tụ lại. Biết đâu cuộc chia ly này chẳng phải là hạnh phúc của chúng ta trong tương lai.

Ông de Nancé:

- Cầu Chúa nghe thấu lời con, con gái yêu quý của ba. Mong Người sẽ cho chúng ta hội tụ lại để không bao giờ còn phải chia tay nhau nữa!

Lòng can đảm của Christine đã kích thích Francois. Khi nhìn thấy các con đã bình tĩnh hơn, nỗi buồn nơi ông de Nancé cũng bớt xót xa.

Ông nêu ra một số chi tiết về cuộc sống trong tương lai của mọi người, vẫn còn sôi động nhờ hy vọng của ngày lại hội tụ.

Christine:

- Mọi người sẽ có thể viết thư cho nhau được phải không, thưa ba? Phải không, anh Francois? Con mong rằng ở tu viện, người ta sẽ không quá nghiêm khắc.

Ông de Nancé:

- Không nghiêm khắc quá đâu, con gái ạ. Bà Nhất trong tu viện này vốn là một bạn thân của bà nhà ta ngày trước. Bà Nhất là người rất tốt, bà sẽ để cho con được tự do trong phạm vi có thể được, chính vì thế ba mới giới thiệu tu viện đó cho má con, sợ rằng bà sẽ gửi con vào một tu viện nào đó không quen biết và ở xa. Tại đây, ít ra con còn có bác gái con, bà de Cémiane, bà sẽ trở về vào cuối năm, sau sáu năm vắng nhà. Con lại còn có

cô Isabelle, Paolo sẽ cùng đi với ta... nhưng trái tim chúng ta sẽ luôn luôn ở bên cạnh con.

Ngày tháng trôi qua nhanh và buồn bã. Paolo cũng chia sẻ nỗi buồn với Christine. Ông cố gắng tìm cách để cô bé thêm can đảm.

Paolo:

- Cần quái gì! Hai năm qua cũng nhanh thôi!... Đúng thế mà. Và sau hai năm cháu sẽ reo lên vui mừng: Paolo muôn năm!

Christine:

- Cháu sẽ hoan hô: Paolo muôn năm! Khi chú xin được má cháu cho phép cháu trở lại bên ba cháu và anh Francois.

Paolo:

- Được, được! Chú có bảo không đâu.

Christine không thể nín miệng mỉm cười.

Niềm hy vọng và thái độ tin tưởng chắc chắn của Paolo đã khiến cô bé phần nào yên tâm.

Nhưng cũng không được lâu. Công việc chuẩn bị cho ngày ra đi tiến hành xung quanh em, những công việc mà chính em cũng gan dạ tham gia, đã không ngừng nhấn chìm em vào những cơn thất vọng đau buồn. Ngày chia tay càng tới gần thì người cha và hai đứa con trước đây vẫn thắm thiết yêu thương nhau, thì nay dường như càng thương yêu nhau, tận tụy với nhau gấp bội.

Ngày Christine ra đi, những phút từ biệt thực xé lòng. Ông de Nancé muốn một mình dẫn Christine đến tu viện, còn Francois ở lại trong lâu đài với Paolo. Ông de Nancé thực đã phải cực lòng gỡ Christine ra khỏi Francois để đưa cô gái lên xe. Đầu gục vào vai bố, Christine nức nở khóc hoài. Khi hai người tới tu viện thì Christine đã phần nào lấy lại được bình tĩnh, cô lại nói về tương lai trước mắt, con đường mà cô không muốn trốn tránh.

Bà Nhất tu viện là một người lịch sự, tính nết tuyệt vời. Được ông de Nancé

cho biết hoàn cảnh của Christine, ông đã kể cho bà nghe những gì chúng ta đã biết, nên bà đón tiếp Christine với tấm lòng thương yêu của một người mẹ, và khi phải nói lời từ biệt ông de Nancé, Christine đã ngất đi trong lòng bà Nhất.

Lúc trở về, ông de Nancé thấy Francois và Paolo mặt tái nhợt, nín lặng không nói một lời.

Ông de Nancé:

- Thôi ta đi ngay thôi, con yêu của ta. Lâu đài này không có Christine, ta thấy nó ghê tởm quá.

Francois:

- Vâng, đúng vậy, thưa ba. Con thấy nó như một cái nhà mồ! Cái mộ chôn hạnh phúc của tất cả chúng ta.

Mấy con ngựa đã đóng xe, hòm xiềng đã chắt lên xe. Gia nhân đầy tớ, người nào cũng có vẻ buồn thiu, không ai nói một lời.

Paolo:

- Hỡi các bạn, trong hai năm nữa ta sẽ mang các chủ nhân tốt bụng của các bạn trở về và lúc ấy các bạn sẽ tha hồ vui vẻ!

Chiếc xe đi xa và khuất bóng. Nỗi buồn và cảnh hoang tàn vắng bóng ngự trị tại lâu đài Nancé cũng như trong trái tim của các chủ nhân nó. Chuyến đi cũng kết thúc nhanh chóng, nhưng mặc cho quang cảnh nơi mới đến, mặc cho những cảnh trí của một ngôi nhà rộng rãi cùng những cuộc giải trí ở nơi ở mới, không gì có thể xua tan được nỗi buồn day dứt của Francois và của ông de Nancé. Tuy nhiên, Paolo cũng đôi khi đã khiến được hai người mỉm cười. Ngày nào cũng có một lá thư của Christine gửi tới, và ngày nào cũng có thư ở đây gửi đi cho cô gái.

Ít lâu sau, khi ông de Nancé tới ở vùng Pau, một tia hy vọng có căn cứ đã khiến trái tim và tinh thần ông de Nancé và của Francois sôi động lên. Từ lúc đó, thái độ của Paolo lộ rõ vẻ hân hoan, lời ăn tiếng nói cũng như dáng đi của ông có vẻ bí hiểm. Ông de Nancé tỏ ra vui vẻ, ông không còn thấy buồn khi nhắc đến Christine, cái tên mà càng ngày ông càng thấy thân yêu

thăm thiết. Nhưng ông không để lọt ra một lời giải thích sự thay đổi trong tâm trạng của ông.

Francois giờ đây cũng ăn nói vui vẻ hơn. Anh chỉ nói đến Christine với một tương lai sung sướng. Hai người vẫn thường xuyên trao đổi thư từ, những lá thư thăm thiết. Paolo cũng viết thư và nhận thư. Ngày tháng trôi qua... hàng năm nữa. Cuối cùng, sau hai năm ở Pau, một hôm, sau khi nhận được thư của Christine và của bà de Cémiane và sau khi đã nói chuyện rất lâu với bố, Francois nói với ông:

- Thưa ba, giờ đây chúng ta đã có thể nói với Christine được chưa? Xa cô ấy, con rất là khổ sở!

Ông de Nancé:

- Được rồi, con ạ, giờ đây chúng ta đã có thể nói. Paolo vừa mới nói với ba là ông ấy cho phép ta và ông ấy đã lấy đầu để bảo đảm cho con.

Francois:

- Vậy ba viết thư đi và thỉnh cầu cho con, con sợ lắm.

Ông de Nancé:

- Ba rất yên tâm, làm sao chúng ta lại có thể có nghi ngại với một trái tim đầy lòng yêu thương ấy?

Thực ra ông de Nancé không rất yên tâm như ông nói. Khi Francois đi ra, ông cứ đi đi lại lại trong phòng rất lâu và đọc đi đọc lại mấy lần bức thư của Christine. Rồi ông ngồi xuống, chính tay ông viết. Trong khi ông bận viết như vậy, chúng ta hãy thử xem trong thời gian hai năm trời dài dặc đó, Christine đã làm những gì và đã suy nghĩ ra sao.

Khi Christine chỉ còn lại một mình với bà Nhất và khi biết chắc mình không còn gặp lại ông de Nancé cùng Francois, lòng can đảm trong cô gái yếu dần đi, cô buông mình ngập trong thất vọng khiến bà Nhất phát hoảng. Bà nói chuyện với cô, khuyên nhủ cô, khuyến khích cô, nhưng những lời bà nói không sao thấu được đến trái tim đau khổ của Christine. Không biết làm thế nào khác, bà đành đưa cô đến trước bàn thờ của tu viện và bảo cô:

- Con hãy cầu nguyện đi, cầu nguyện sẽ giúp con bớt đi, nguôi đi những đau khổ.

Christine quỳ sụp xuống cầu nguyện, cầu nguyện không phải cho cô, mà cho Francois và ba của anh. Khi bà Nhất quay lại để dẫn cô về, Christine lặng lẽ khóc. Cô lúc này bình tĩnh ngoan ngoãn theo bà Nhất đi về phòng dành cho cô. Về phòng, cô thấy đã có Isabelle, vừa đến đây được một lát. Isabelle cho Christine hay tin về chuyến đi của Francois, ông de Nancé và Paolo. Cô nhắc lại những lời Paolo đã nói, miêu tả cho Christine nghe nỗi đau khổ và vẻ ủ rũ của Francois cũng như của ông de Nancé. Có được Isabelle ở bên, Christine có người cùng chia sẻ những đau thương, cùng những tình cảm gắn bó yêu thương, cô cũng cảm thấy được an ủi phần nào. Những ngày đầu tiên trôi qua nặng nề. Sáu tháng sau, bà de Cémiane trở về. Việc làm đầu tiên của bà là đi thăm cô cháu gái, mang theo cả Bernard và Gabrielle. Xa cách nhau sáu năm, hai chị em họ không còn nhận ra nhau, hai người thay đổi nhiều quá. Gabrielle đã trở thành một thiếu nữ xinh đẹp với cặp mắt đen láy sắc sảo, còn Bernard đã là một cậu thanh niên mười chín tuổi, hiền từ, thông minh và là một nhạc sĩ tài ba. Niềm vui của hai người khi gặp lại Christine khiến cô gái bị bỏ rơi đã vui lên được chút đỉnh.

Ba anh chị em nói chuyện liên miên suốt tiếng rưỡi đồng hồ, suốt thời gian bà de Cémiane đến thăm.

Bà bác chăm chú để ý nhìn kỹ đứa cháu gái.

Bà de Cémiane:

- Cháu Christine tội nghiệp của ta! Giờ đây tiếng cười vui vẻ, gương mặt tươi vui ngày trước của cháu đã ra sao? Bây giờ cặp mắt cháu nom đau khổ, ở đây, cháu không thấy vui, hở cháu. Nếu vậy, bác sẽ mang ngay cháu về với bác.

Christine ôm lấy bà bác, lặng lẽ khóc, nhưng đầy thồn thức, trong hai cánh tay bà.

Bà de Cémiane:

- Vậy con về với bác!

Christine:

- Bác quý hóa của con, con xin cảm ơn bác. Con khóc không phải vì phải ở trong tu viện này. Con ở đây, rời xa những người con yêu mến thiết tha, những người đã thu nhận con, nuôi nấng, dạy dỗ, yêu thương con, những người đã khiến con được sung sướng, vui vẻ suốt trong tám năm! Chính ông de Nancé đã đặt con ở đây, vậy con sẽ ở đây lâu chừng nào ông ấy muốn.

Con khóc là khóc vì xa vắng những con người đó, xa ba con và anh con, con chỉ còn có buồn rầu và cô đơn.

Bà de Cémiane:

- Christine bé nhỏ của ta, cháu hãy nghe ta. Bác thấu hiểu nỗi đau buồn của cháu, nhưng cháu không nên làm nó tăng thêm bởi cuộc sống khép kín trong tu viện. Cháu vẫn yêu mến Gabrielle và Bernard, chúng cũng yêu mến cháu lắm. Có cháu làm bạn, chúng sẽ mừng lắm đấy, cháu đến ở với chúng ta trong một thời gian. Bác đã hỏi ý kiến má cháu rồi, má cháu đã bảo tùy ý bác, muốn làm gì thì làm.

Bốn ngày sau, sau khi cũng đã viết thư hỏi ý kiến ông de Nancé, bà de Cémiane đến đón Christine và Isabelle ở tu viện về. Christine cũng đã nhận được ý kiến ưng thuận đầy tình thương yêu thấm thiết của bố nuôi. Ông hứa những lời hứa rất an ủi cho tương lai, ông năn nỉ khuyên Christine đừng có ngã lòng, rằng ngày hội tụ không quá xa xôi như Christine nghĩ.

Gabrielle và Bernard rất vui mừng khi có được Christine về. Bản thân Christine thấy anh, chị họ vui vì mình, lại được hai bác chăm sóc thương yêu, nên cô cũng vui đi được nỗi buồn.

Tại đây, Christine liên tục thấy lại những kỷ niệm về Francois và những ngày hai đứa cùng sống với nhau hồi còn nhỏ. Gabrielle thấy Christine rất thích thú những gì nhắc lại cho cô về Francois và ông de Nancé, và chính cô cũng rất thích thú được nhớ lại cái thời sung sướng đó, nên cô thường nói chuyện về những ngày đó luôn. Cô hỏi Christine nhiều về những ngày Christine sống ở Nancé, hỏi về Paolo, về Maurice, cô hỏi chi tiết về Maurice trong những ngày anh ta đau yếu và lúc ra đi.

Christine:

- Có một điều rất kỳ lạ là không ai biết được làm sao mà Maurice và Adolphe lại ở tít trên gác xép sát mái nhà trong khi xảy ra hỏa hoạn tại lầu đài gia đình de Guilbert.

Gabrielle:

- Cái đó thì người ta đã biết rõ. Adolphe đã kể cho Bernard biết. Em hẳn đã biết là hai anh em nhà ấy đã ăn rất nhiều đến nỗi sau đó đã đau bụng, lại thêm họ đang bức bối nên họ ở lại trong phòng khách. Maurice nhìn thấy một gói thuốc lá bỏ quên đặt bên ống khói. Maurice rủ Adolphe lấy cùng hút. Châm lửa hút thuốc xong, họ ném diêm đi, không nghĩ đến chuyện dập tắt, không may diêm ném vào sau một cái màn bằng vải mỏng mutxolin, lửa bắt ngay. Không dập tắt được lửa và thấy cháy lan sang cái rèm phủ mấy bức tường, hai anh chàng sợ quá, lại không dám chạy ra lối phòng khách, sợ người làm, đầy tớ trong nhà bắt gặp, sợ bị buộc tội đã gây cháy. Chúng thấy cái cửa sau phòng khách, liền chạy vội theo đó. Cửa này dẫn đến một chiếc cầu thang bên trong, chúng trèo lên, tới gác xép, tưởng sẽ yên lành, nghĩ đám cháy sẽ được dập tắt trước khi lan đến những tầng trên. Chỉ mãi khi lửa lùa vào gác xép chúng mới nghĩ đến tìm cách leo xuống, nhưng các cầu thang đã bị cháy rụi, chúng liền chạy ra chỗ cửa sổ kêu cứu. Lạ thật, thế Maurice không kể cho em biết khi anh ta ở nhà các em sao?

Christine:

- Anh Francois thấy Maurice không muốn nói về sự kiện cháy nhà kinh khủng đó, nên anh ấy cũng không dă động hỏi gì thêm.

Gabrielle:

- Nhưng em, em có thể hỏi cơ mà.

Christine:

- Em không hỏi vì anh Francois đã bảo em đừng có nhắc về chuyện đó với Maurice....

Chương 10

Hai lá thư cầu hôn

Tình anh chị em thân thiết của Gabrielle và Bernard, lòng thương triu mến của ông bà de Cémiane đã khiến Christine đỡ buồn đau rất nhiều. Nhìn mấy người hàng xóm thôn quê mà bà de Cémiane thường đón tiếp, Christine không cảm thấy đau khổ mà cũng chẳng thấy vui. Gia đình nhà Sibran cũng thường đến chơi thăm hỏi.

Adolphe cho là mình là bạn gần bó với Bernard, Gabrielle và Christine, anh chàng ăn diện bánh bao, tỏ ra dễ mến, coi thường những người hàng xóm xung quanh và vẫn thường có chuyện tranh cãi với Christine; cô gái vốn đức hạnh tốt bụng nên thường bênh vực mạnh mẽ những người vắng mặt và bóp chặt lại Adolphe khiến anh chàng phải nhiều lúc căm hờn. Nhất là cô không chịu được Adolphe dù chỉ là một lời đùa cợt gọi là, đối với Maurice. Đã có lần cô đã bênh Maurice với tấm lòng đầy thương yêu, sôi nổi, khiến Adolphe đã phải rụng rời. Mọi người đều chê trách hắn đã nhẫn tâm nói xấu người em ruột đã chết, và ai cũng khen Christine đã can đảm bênh vực bạn.

Những chuyện cãi cọ thường xuyên đó không những không khiến Adolphe xa lánh Christine, mà trái lại, hắn còn lấy thế làm vui, càng ngày càng năng đến chơi nhà bà de Cémiane, càng để ý đến Christine nhiều hơn, trong khi đó cô gái vẫn giữ thái độ lạnh lùng không thêm để ý đến hắn. Cuối cùng, một hôm, Adolphe xin bà de Cémiane cho hắn gặp riêng. Sau mấy câu chào hỏi lễ phép, hắn xin bà cho phép hắn được cưới Christine.

Bà de Cémiane:

- Cậu Adolphe yêu quý, tôi đâu có quyền định đoạt chuyện này của cháu gái, quyền đó là của chính em nó trước hết, sau đó là ở ba má nó, và, cuối cùng, quan trọng hơn cả, lại còn ông de Nancé mà con bé đã nhận làm cha nuôi, người mà nó yêu quý một cách phi thường.

- Thưa bà, hãy bắt đầu bằng chính cô Christine, xin bà hãy làm ơn nói với cô ấy hôm nay cho tôi biết ngay địa chỉ, tôi phải gửi thư cho ông bà des

Ormes nói về chuyện này. Một cô gái tội nghiệp bị bố mẹ bỏ rơi, được một người xa lạ nuôi dưỡng với một thằng gù xấu xí chỉ để làm trò giải trí, sau đó bị nhốt trong tu viện, hẳn cô ta sẽ quá sung sướng khi được có người hỏi cưới để ban cho một địa vị sung sướng, vui vẻ và độc lập. Cô ta cũng thông minh, sẽ giàu có. Tôi thích cô ta, tôi mong được bà giúp cho việc này, - Adolphe đáp lại.

Nói xong, hắn hôn tay bà de Cémiane rồi đi ra.

Bà de Cémiane cho gọi Christine đến và cho cô biết lời yêu cầu của Adolphe.

Christine:

- Xin bác nói với anh ta rằng con xin cảm ơn lời thỉnh cầu của anh ta, nhưng con tuyệt đối từ chối. Con không yêu anh ta và cũng không có một chút thiện cảm nào với anh ta.

- Trước khi từ chối, - bà de Cémiane nói, bà biết trước thế nào Christine cũng từ chối, - cháu hãy viết thư gửi ông de Nancé. Cháu hãy nghĩ đến hoàn cảnh của cháu hiện nay, cháu yêu quý tội nghiệp của bác. Bác không được giấu cháu điều này: do tiêu xài quá phung phí nên má cháu hiện nay tài sản không còn gì mấy. Cháu rồi sẽ ra sao nếu cháu không có bác? Cháu không muốn lập gia đình ư?

Christine:

- Vâng, thưa bác, cháu sẽ viết thư cho ông de Nancé, nhưng là để nói với ông ấy rằng cháu thà chết chứ không lấy Adolphe hay một người nào khác. Không lập gia đình, cháu sẽ sung sướng hơn là sống với một người chồng mà cháu không chịu nổi, cháu biết vậy mà.

Bà de Cémiane:

- Thôi tùy cháu, về phần bác, bác sẽ viết cho ông de Nancé để kể cho ông ấy nghe câu chuyện trao đổi giữa bác và cháu. Thôi, cháu Christine yêu quý của bác, cháu đi viết thư của cháu trong lúc bác đi viết thư của bác.

Chính ông de Nancé đã đọc bức thư của Christine và của bà de Cémiane, và sau đó theo yêu cầu của Francois, ông viết thư phúc đáp.

Ít ngày sau lời cầu hôn của Adolphe, Christine nhận được thư phúc đáp mà cô nóng lòng mong đợi. Đó đúng là bức thư ông de Nancé trả lời. Cô âu yếm hôn lá thư rồi mới bắt đầu đọc nó như sau:

"Christine, con gái yêu quý của ta, Francois của ba, anh trai con, bạn thân của con, cảm thấy nó không có can đảm sống xa con. Nó kéo lê những chuỗi ngày không mục đích, không chút niềm vui. Bản thân ba, mặc dầu đã cố gắng để quên đi nỗi buồn, nhưng ba vẫn thấy đau khổ như anh con vì vắng con. Còn con, Christine của ba, con cũng đau khổ, ba cảm thấy, ba biết rõ điều đó. Tất cả những bức thư của con viết đã chứng tỏ điều đó, mặc dầu con đã cố gắng tỏ ra bình tĩnh và vui vẻ. Hôm nay, Francois xin ba viết thư hỏi con xem con có vui lòng chấm dứt cảnh chia ly của chúng ta? Vì tất cả hạnh phúc của ba và Francois sau này là tùy thuộc vào con, vào ý muốn của con, Christine của ba. Hẳn con cũng ngạc nhiên khi thấy ba có vẻ nghi ngờ về cái ý muốn đó của con, nhưng con hãy để ba nói con nghe, để có được cảnh đoàn tụ của chúng ta, con sẽ phải trả giá, phải hy sinh đến nhường nào. Ba thực đã khó khăn lắm mới dám viết ra điều đó cho con, con gái yêu quý của ba, đứa con tận tụy, thương người biết bao!... Ba muốn hỏi con: Con có muốn trở thành con gái thực sự của ba bằng cách lấy Francois làm chồng không? Con có muốn hy sinh cả tuổi thanh xuân tươi đẹp của con, hy sinh cuộc sống của con cho hạnh phúc của một đứa tàn tật tội nghiệp, sống với nó xa lánh mọi người, xa lánh mọi thú vui trên đời, chịu đựng những lời chế giễu cay độc nhằm vào nỗi đau tàn tật của nó?

Cuộc sống với con sẽ diễn ra khô khan và đơn điệu, nó sẽ tiếp tục chỉ có giữa ba và anh con, cuộc sống đó sẽ chỉ được tô đẹp thêm bởi tình cảm âu yếm thăm thiết của chúng ta và đây cũng sẽ là thú vui, niềm giải trí duy nhất. Ba đợi thư con trả lời, con gái Christine yêu quý của ba, với đầy lo lắng, điều mà hẳn con cũng dễ hiểu, vì hạnh phúc của ba và Francois tùy thuộc vào lời phúc đáp của con. Điều khiến ba có thêm can đảm và hy vọng là do trong bức thư hôm nay con nói với ba về lời cầu hôn của Adolphe, việc con từ chối cùng những lý do từ chối, đã khiến ba tràn đầy hy vọng...

Christine không sao đọc hết được bức thư, đôi mắt giàn giụa nước mắt, không sao còn nhìn rõ những chữ viết trong thư của người cha nuôi yêu quý. Cô chạy đến phòng Isabelle, đưa cho vú bức thư của ông de Nancé và

nói:

- Mẹ Isabelle, mẹ đọc đi, xem những gì mà ba con yêu cầu. Ôi! Anh Francois yêu quý! Ôi ba yêu quý! Hai người sắp trở về rồi! Con sẽ lại được gặp họ, và tất cả sẽ không bao giờ còn xa nhau nữa. Ôi, mẹ Isabelle, cuộc sống sắp tới của chúng con mới sung sướng làm sao!

Isabelle âu yếm ôm hôn đứa con yêu quý và tỏ ra rất vui vì sự kiện đáng mừng này, một sự kiện mà vú không dám hy vọng tới, mặc dầu đã nhiều khi vú thường nghĩ tới. Vú bảo Christine:

- Việc này mẹ đã nghĩ đến trước đây và có một hôm, mẹ đã nói với ông de Nancé. Ông cấm không cho mẹ được nói điều đó với Francois và nhất là với con. Ông ấy nói: Ta không muốn Christine tội nghiệp của ta phải hy sinh cho hạnh phúc của Francois và của ta. Christine, nó còn quá trẻ để hiểu hết tầm vóc sự hy sinh của nó. Francois cần phải đi về phía Nam (Midi) sống trong vài năm với ta và Paolo, đợi khi Christine yêu quý ít nhất là mười tám tuổi trước khi chúng ta có thể yêu cầu nó hết lòng hy sinh cho chúng ta.

Ở phòng Isabelle ra, Christine đi đến nhà bà bác. Christine, ôm lấy bác gái (bà de Cémiane):

- Bác gái quý mến của cháu ơi, xin bác hãy nhìn niềm hạnh phúc mà Chúa ban cho cháu, bác hãy đọc bức thư này của ông de Nancé.

Bà de Cémiane:

- Thế cháu sẽ nhận lời của Francois?

Christine:

- Thưa bác, với một niềm hạnh phúc và lòng biết ơn. Đây là lúc kết thúc, chấm dứt mọi nỗi đau khổ của cháu, bước khởi đầu một cuộc sống rất sung sướng mà cháu không dám nghĩ đây là sự thực.

Bà de Cémiane:

- Nhưng, cháu yêu quý của bác, cháu đã nghĩ kỹ chưa về những gì chính ông de Nancé đã nói với cháu: những điều phiền phức sẽ xảy ra khi cháu gán bó cuộc đời của cháu với một người tàn tật tội nghiệp, mục tiêu để thiên

hạ chế giễu, và... cháu đã quên là còn cần phải có sự ưng thuận của ba má cháu. Cháu có muốn đề bác viết thư cho ba má cháu, nếu cháu thấy còn lúng túng chưa biết nói thế nào.

Christine:

- Vâng, vâng, xin bác giúp cháu. Cháu xin cảm ơn bác. Cháu hằng nghĩ đến niềm hạnh phúc được làm vợ anh Francois, làm con gái ông de Nancé, đến quyền mà những danh hiệu đó cho phép cháu sống trong gia đình đó, sống với họ mãi mãi. Tất cả sẽ là của chúng con, chúng cháu sẽ không bao giờ xa rời ông de Nancé, chúng cháu sẽ không thềm nghe những lời chế giễu, những ác khẩu của thiên hạ. Rất tiếc là chị Gabrielle và anh Bernard lại đã đi ra ngoài rồi, cháu muốn đưa ngay bức thư của ba cháu cho anh, chị xem. Cháu sẽ đi viết ngay thư trả lời.

Christine trả lời ông de Nancé như sau:

"Thưa ba yêu quý, con xin ngàn lần cảm ơn ba, ba đối với con tốt đến nhường nào! Vậy là ba muốn con làm vợ của anh Francois yêu quý của con, ba muốn con thực sự là con gái của ba?

Vậy tại sao ba đã để con phải một mình khóc lóc và sống trong buồn tủi suốt hai năm nay?

Tại sao ba và anh Francois đã không nói cho con biết sớm hơn điều mà ngày hôm nay ba và anh mới nói với con? Nếu con không quá sung sướng thì có thể con sẽ trách ba, ba quý mến của con ạ, nhưng lúc này đây, con chỉ thấy có niềm vui và hạnh phúc trong tim, nên con không còn có can đảm để trách nữa... Thậm chí con còn không đọc lại những gì ba nói về cái gọi là sự hy sinh của con đối với ba và anh Francois.

Cái mà ba gọi là những thú vui của thiên hạ, đối với con chỉ là một sự phiền toái chết người. Cuộc sống mà ba miêu tả cho con xem, lại chính là cuộc sống mà con yêu thích, mà con mong muốn.

Tấm lòng thương yêu của ba đối với hai đứa chúng con chính là niềm hạnh phúc thực sự duy nhất của con và con không cần một vui thú nào ngoài niềm hạnh phúc đó. Cái mà ba nói là tàn tật của Francois, đối với con không

có nghĩa gì hết, con yêu anh Francois theo hiện trạng của anh, bao giờ con cũng yêu anh ấy như vậy và con sẽ yêu Francois mãi mãi. Với ba và Francois, con không có mong muốn gì khác, con không tham tiếc gì khác. Đáp lại tấm lòng yêu thương quý mến của con, con chỉ xin ba và anh con không bao giờ bỏ con. Nếu ba và anh nóng lòng chờ đợi câu trả lời con thế nào thì qua đó ba và anh sẽ cảm thấy con mong đợi ba và anh con với những tình cảm nung nấu như thế. Nếu chỉ nghe con không thôi thì con đã tự mình mang ngay thư này đến dâng ba. Con xin hẹn gặp lại trong ít ngày nữa, thưa ba yêu quý của con. Con giờ đây không còn chỉ gọi anh Francois là chồng trong trái tim con mà thôi, giờ đây con đã là người vợ tận tụy đầy yêu thương của anh ấy rồi.

Chẳng mấy nữa con sẽ ký tên con là Christine de Nancé. Lúc ấy con sẽ sung sướng biết bao!

Con xin phép ôm hôn ba và cả anh Francois nữa.

Con quên không nói là hiện con còn chưa có được sự ưng thuận của ba má con, nhưng không sao cả. Bác gái con đã lo cho con chuyện này, bà sẽ viết thư và sẽ có được sự ưng thuận đó.

Nhận được thư trả lời của Christine, ông de Nancé cũng nước mắt lưng tròng, những giọt nước mắt vui sướng và biết ơn. Tấm lòng yêu thương quá ư tận tụy, quá ư tuyệt đối của Christine khiến ông vô cùng cảm động. Ông gọi Francois và đưa bức thư cho anh xem.

Francois cũng cảm động ứa nước mắt.

Ông de Nancé:

- Ta sẽ viết ngay thư cho vợ con để báo cho em nó biết ngày khởi hành trở về của chúng ta. Con sang bên ông Paolo nói cho ông ấy biết việc cưới xin của con và hỏi ông xem hôm nào chúng ta có thể đi được.

Chẳng mấy Francois đã trở về, đi theo là ông Paolo, gương mặt sáng rực niềm vui.

Paolo:

- Sáng ngày kia, tám giờ chúng ta lên đường. Tôi sẽ bảo người hầu phòng chuẩn bị hành trang. Tôi cũng sẽ chuẩn bị mọi thứ.

Ông de Nancé:

- Ông thấy Francois đã đủ sức khỏe để đi chưa?

Paolo:

- Giờ đây, Francois có thể đi một mạch đến tận Trung Quốc không cần nghỉ. Nhìn anh chàng thấy thú vị lắm. Tôi đã nói với ông là tôi lấy đâu tôi ra đảm bảo mà.

Ông de Nancé:

- Càng hay. Thôi ta thu xếp, gói ghém mọi thứ và chớ có quên mấy vật quý hiếm và những pho tượng đá cẩm thạch dành cho Christine.

Francois không phải dặn đến hai lần. Sau khi viết bức thư dài mấy trang đầy những lời lẽ yêu thương và biết ơn gửi cho Christine, ông de Nancé cùng Paolo bắt đầu chuẩn bị cho chuyến đi.

Trong lúc ở Pau, hai người chuẩn bị gói ghém thì bà de Cémiane nhận được bức thư của bà des Ormes, bà cho Christine biết tin:

- Cháu bé tội nghiệp của ta, ta có một tin không vui báo cho cháu biết. Vấn đề là của hồi môn của cháu. Bác phải cho cháu biết một tin thực là một tai họa: Ba má cháu không cho cháu của hồi môn. Ba má cháu làm ăn thua lỗ đã bị khánh kiệt và đã phải bán điền trang ở des Ormes.

Christine:

- Thế thì đã sao, thưa bác? ông de Nancé khá giàu có đủ để cho ông và hai chúng con.

Bà de Cémiane:

- Con bé này mới kỳ lạ làm sao! Ba má cháu sẽ về Florence ở, vậy là những điền trang ở des Ormes đáng thuộc về cháu nay bị đem bán đi.

Christine:

- Cháu chẳng cần gì ở des Ormes vì cháu sẽ sống ở Nancé. Cháu đi viết thư báo cho anh Francois là ba má cháu đã ưng thuận đây.

Bà de Cémiane:

- Và cho nó biết cả việc ba má cháu bị phá sản nữa.

Christine về phòng mở bức thư của má cô gửi đến, về không vui, xưa nay cô chỉ nhận được ở người mẹ những lời lẽ khó chịu.

"Bà chị thân mến, - bà des Ormes viết, - con bé Christine nó ngu dại khi muốn lấy một thằng gù, nó làm tu sĩ còn hay gấp trăm lần. Tuy nhiên, tôi và ông nhà tôi không cản trở nó. Lấy một anh chồng gù, rõ ràng là nó sẽ về ở Nancé, cả đời chẳng đi đâu, cái đó cũng hợp với con người nó chẳng có mấy chút nhan sắc, đầu óc kém thông minh và có những sở thích kỳ lạ. Một lý do nữa khiến vợ chồng tôi ưng thuận cho nó là vì tôi chẳng may bị một doanh gia gian dối lừa nên chúng tôi đã bị phá sản, hoặc gần như vậy.

Của cải có bao nhiêu chỉ đủ để trả nợ, còn lại chỉ có khu đất ở des Ormes mà chúng tôi sẽ bán cho một nhà buôn gỗ để có được một khoản tiền trợ cấp hàng năm. Vậy là Christine, nó sẽ không được gì hết, của hồi môn cũng như tài sản trong tương lai. Chúng tôi cũng rất vui lòng thấy ông de Nancé nhận trông coi con bé và không cho nó về đây với việc lấy nó làm vợ cho cậu bé gù tội nghiệp của ông ta. Ngày mai, tôi sẽ gửi cho chị giấy chúng tôi ưng thuận cho nó với chữ ký của công chúng để khỏi phải nghe mãi về vấn đề này. Việc bán điền trang ở des Ormes hiện đang tiến hành, khi nào xong, chúng tôi sẽ đi Thụy Sĩ, rồi trở về Florence, nơi mà vợ chồng tôi có ý lấy làm nơi định cư. Chị làm ơn nói rõ với ông de Nancé là con Christine hiện không có và sẽ không có một chút gì. Xin tạm biệt chị, xin gửi ngàn lời chúc mừng ông de Cémiane... Tôi thậm chí không có gì để có thể sắm cho Christine một bộ quần áo cưới. Chị bảo cho nó biết vậy.

Caroline des Ormes."

Christine buồn bã để rơi xuống bức thư của má cô.

"Ai! Lạnh lòng làm sao! Không một lời nói, không một ý nghĩ thương yêu cho mình, người con gái duy nhất của hai ông bà. Còn ông de Nancé tốt bụng và anh Francois yêu quý, hai người thực tốt với mình quá. Mình sung

sướng vui vẻ xiết bao từ lúc biết chắc mình sẽ là người mãi mãi của gia đình de Nancé!" Sau khi viết cho Francois, Christine ngồi viết cho ông de Nancé, kèm theo bức thư của má cô:

"Con không hiểu tại sao bác con lại sợ thư của má con sẽ khiến ba buồn. Nhưng con, con tin chắc ba sẽ không thấy buồn chút nào đối với con. Con đã nợ ơn ba từ suốt tám năm nay, con sẽ tiếp tục chịu ơn tất cả của ba, người cha thân thiết yêu quý của con. Con không những không lấy thế làm tủi nhục mà con còn lấy thế làm hạnh phúc và kiêu hãnh. Tấm lòng biết ơn của con càng thêm vững mạnh, lòng âu yếm quyến luyến của con càng thêm mạnh mẽ. Con là kẻ được ba sáng tạo ra và là nét tốt đẹp của ba và con sẽ vẫn như khi ba nhận con từ tay ba má con. Vậy bao giờ thì ba trở về? Bao giờ con có thể ôm hôn ba và anh Francois? Con rất mong được biết mấy giờ ba sẽ về tới đây! Con xin ôm hôn lần nữa và mãi mãi, ba thân yêu quý mến của con, anh Francois của con. Con cũng ôm hôn chú Paolo quý hóa của nhà ta."

Hôm sau ngày gửi thư đi, Christine nhận được thư của Francois báo tin vào hôm sau đó mọi người sẽ về tới nhà. Christine liền cho cô Isabelle biết tin vui và được bà bác cho phép cùng Gabrielle đi Nancé để chuẩn bị mọi thứ ở lâu đài, đến chiều mới phải về nhà. Hai cô được phép mừng quá. Bernard cũng muốn đi theo, nhưng hai cô gạt đi, bảo anh là con trai chỉ tổ vướng tay khi các cô thu xếp công việc nội trợ.

Bernard:

- Vậy thì tôi ở nhà đóng cửa phòng lại làm xong một món quà tặng Francois.

Đây là một bí mật tôi sẽ không cho các cô biết.

Christine giờ đây đã lấy lại niềm vui, cô cười với Gabrielle về cái mà Bernard gọi là bí mật.

Khi tới sân nhà Nancé, Christine reo lên vui mừng vì thấy anh đầu bếp.

Christine:

- Anh Mallar, anh đã về đây ư? Cả nhà mấy giờ về đến đây?

Người đầu bếp:

- Thưa cô, hai giờ cả nhà sẽ về đến nơi.

Christine nói với Gabrielle:

- Thôi, vậy chúng ta nhanh chóng bắt tay vào việc đi. Chúng ta còn rất nhiều việc để làm mà chẳng còn mấy thời gian.

Hai cô làm việc suốt ngày, thu xếp đồ đạc, bàn ghế, giường tủ, sắp xếp quần áo của ông de Nancé và của Francois, trang trí phòng khách với những bông hoa, mở những khăn phủ các bức tượng đồng thau, những bức tranh quý giá và phủi sạch những lớp bụi, xếp ngay ngắn và lau chùi các đồng sách, vặn dây cót cho các đồng hồ chạy... Thời gian qua rất nhanh, đã sắp đến giờ ăn trưa. Christine dẫn Gabrielle vào phòng thư viện, trước đây là phòng làm việc của ông de Nancé.

Christine:

- Trước đây, Francois và tôi đã biết bao nhiêu lần dắt nhau vào đây, quấy rối ba chúng tôi trong lúc ông làm việc. Khi tôi lấy tay quàng lên cổ ông, ông ôm bẹn tôi và nhìn tôi âu yếm khiến tôi lúc ấy cảm thấy nếu được ở đây mãi thì sung sướng biết mấy. Nếu chị biết rõ Francois như em thì hẳn chị sẽ như em không còn nghĩ đến cái khối gù sau lưng anh ấy nữa, và chị sẽ cũng yêu anh ấy như em.

Gabrielle:

- Nhưng cô có nghĩ là cô sẽ không thể đi ra ngoài xã hội với một anh chồng tàn tật.

Christine:

- Em chẳng cần ai ngoài Francois và ba em. Chị, Bernard và hai bác không thể coi như người ngoài xã hội, khi em đến thăm anh chị và hai bác, em sẽ chẳng sợ có chuyện chế giễu anh Francois tội nghiệp của em.

Bữa ăn trưa làm gián đoạn câu chuyện giữa hai cô gái. Những người hầu ở lại lâu đài đã làm xong mọi việc nặng nhọc, dọn dẹp các phòng, giường v. v... Anh đánh xe được lệnh sáng hôm sau đến giờ phải có mặt tại ga xe lửa, Christine quay về nhà bác, vui vẻ sung sướng chờ đợi ngày hôm sau. Cô không ngờ có một sự bất ngờ sẽ đến với cô..

Chương kết

Sự biến đổi ở Francois

Ngày hôm sau biết bao mong đợi đã đến.

Christine, gương mặt hơi tái, cặp mắt hơi quầng, có mặt tại bữa ăn sáng, sau đó cô phải đến lâu đài chờ đợi ông de Nancé và Francois.

Christine:

- Tôi ngủ không yên giấc, niềm vui khiến tôi trần trọc, tôi cảm thấy hơi mệt.

Christine cảm thấy bữa ăn sáng sao mà lâu thế. Khi Isabelle đã sẵn sàng đi theo, cô liền chào bà bác, chào Gabrielle và Bernard lao ngay lên xe để đi. Đôi mắt cô sáng lên, gương mặt đầy vẻ hạnh phúc. Đến Nancé, cô không chịu rời bậc thềm nhà, sợ nhớ mất cái giờ phút gặp gỡ. Cô cũng không phải đợi lâu. Xe đã đến, dừng ở chỗ thềm nhà. Ông de Nancé nhảy ngay xuống xe, giang tay đón Christine, con gái của ông. Cô gái nước mắt đầm đìa vì sung sướng.

Christine:

- Ba ơi! Ba! Hạnh phúc biết mấy! Và Francois, anh Francois, anh ấy đâu hở ba? Trời ơi! Anh Francois! Anh ấy làm sao hở ba?

Ông de Nancé ôm hôn Christine và nói:

- Nó kia! Francois của con nó kia! Con không trông thấy nó hay sao? Nó ở ngay trước mặt con.

Ngay lúc đó, Christine cảm thấy có một anh thanh niên cao to ôm chặt lấy mình. Cô gái thét lên, vùng ra khỏi hai tay anh chàng, chạy đến xà vào lòng ông de Nancé, đưa mắt nhìn, vừa ngạc nhiên vừa sợ hãi.

Francois:

- Thế nào, Christine của anh, em không nhận ra Francois của em ư? Em lại đẩy anh ra?

Christine:

- Francois, anh thanh niên cao to này ư?

Francois:

- Chính anh đấy, em Christine yêu quý của anh, em yêu! Chính anh nay đã được chú Paolo chữa khỏi đấy.

Christine kêu lên một lần nữa, nhưng lần này là một tiếng reo vui vẻ, rồi cô lẫn xả vào vòng tay của Francois.

Paolo:

- Ái chà! Thế còn tôi đây! Tôi đứng đây như con diều mồm chẳng ai thèm nhìn đến và ôm hôn hết. Christinetta của ta, cháu quên chú Paolo thân yêu của cháu rồi hẳn?

- Ôi chú Paolo quý mến của cháu! - Christine kêu lên và rời tay Francois chạy lại ôm hôn Paolo.

- Không, cháu không bao giờ quên ơn chú. Ước gì chú biết được cháu yêu quý chú biết mấy! Biết cháu mang ơn chú biết mấy! ôi! Anh Francois! Francois yêu quý! Trái tim em tràn ngập hạnh phúc. Anh bạn tội nghiệp của em, thế là giờ đây anh đã rũ bỏ đi được cái bấu làm hại cả đời anh!

Francois:

- Và anh cũng xin vui mừng chúc phúc cho em, người em gái, người bạn thân của anh, vì em đã cho anh nhận thấy những đức tính đáng kính của trái tim em và mức độ tận tụy mà trái tim tận tụy và thương người có thể có được.

Christine:

- Anh nói tận tụy ư? Đấy đâu phải là tận tụy, đấy chỉ là lòng yêu thương, lòng biết ơn thấm thiết nhất và xứng đáng nhất, chứ em chẳng có chút gì đáng khen. Em yêu quý anh và ba anh vì ba anh và anh luôn luôn đối tốt với em, một lòng tốt đầy yêu thương, nên mỗi khi nghĩ đến, em lại thấy vui

lòng... Nhưng tại sao, thưa ba, ba đã không hề nói hoặc viết thư cho con biết việc chú Paolo chữa chạy cho anh Francois của con?

Ông de Nancé:

- Vì việc chữa bệnh này có thể không đạt kết quả, nói cho con biết rồi sau có thể con sẽ thất vọng và buồn. Ông Paolo đã chế ra một thứ máy tác động từ từ và nó cũng có thể không có kết quả như mong muốn. Ba đã để con ở tu viện vì ba cần phải đến một xứ nóng hai năm trong thời gian chữa chạy cho Francois.

Christine:

- Thế tại sao ba không cho con đi theo?

Ông de Nancé:

- Vì con lúc ấy đã mười sáu tuổi và Francois hai mươi, sợ thiên hạ có điều dị nghị nên ba đã không mang con theo.

Christine:

- Vâng đúng vậy! Thiên hạ! Đúng vậy. Thế ba có nhận được thư của con và của má con không?

Ông de Nancé:

- Ngay sáng hôm trở về đây, con ạ. Con đã đánh giá ta và anh con rất đúng. Không những chúng ta không tiếc nuôi gì về tài sản của con mà chúng ta còn lấy làm vui mừng khi nhận được từ ba má con chỉ có con, con yêu quý của ta và còn được tặng cho con bộ áo cưới nữa.

Những tiếng đồng hồ đầu tiên qua nhanh như chỉ mấy phút. Khi đã đến lúc Christine phải trở về, ông de Nancé nói:

- Trong ba tuần lễ nữa, chúng ta sẽ đến rước con về vĩnh viễn với chúng ta và con sẽ ở tại đây.

Christine:

- Ba tuần lễ, lâu biết mấy!

Francois không đáp lại, chỉ ôm hôn Christine. Người hầu đến báo xe đã sẵn sàng, Christine cùng cô Isabelle trở về bên bà de Cémiane. Hôm sau, ông de Nancé mang con trai đến trình diện với ông bà de Cémiane và Gabrielle cùng Bernard. Mọi người đều sững sờ ngạc nhiên. Paolo cũng đi theo. Ông muốn được chứng kiến cuộc gặp mặt đó. Từ hôm trước, Christine đã được dặn là cô sẽ không được nói gì về những thay đổi trong con người Francois.

Những tiếng kêu ngạc nhiên liên tiếp nổ ra khiến Christine rất vui mừng. Ông de Nancé và Francois phải mỉm cười, còn Paolo thích quá cứ nhảy lên, quay mấy vòng và la hét. Gabrielle sững sờ cứ ngấm nhìn mãi người Francois, anh chàng giờ đây đứng thẳng người, cũng cao lớn như ông bố, đứng khỏe mạnh, gương mặt hồng hào, râu ria đúng chàng thanh niên rồi.

Gabrielle cười nói:

- Này, Francois, cậu cứ đứng yên, đừng động đậy để mình và Christine quay quanh người cậu như mình và Christine đã làm cái lần cậu đến thăm bọn mình lần đầu tiên...Thực không thể ngờ! Cũng đứng thẳng người như anh Bernard, cái lưng cũng phẳng như lưng Christine! Cậu bây giờ hay quá! Đẹp trai quá! Mình không nhận ra được nữa! Thực thế, ông Paolo đã làm được một phép kỳ lạ! Đây là một niềm vui, một hạnh phúc chung.

Paolo, ông de Nancé, và Christine vẽ mặt người nào cũng rạng rỡ. Trong lúc đàm trẽ chuyện trò, cười đùa và Paolo kể lại theo cách của ông ta việc chữa chạy cho Francois thì ông de Nancé và ông bà de Cémiane bàn về việc cưới xin, về giấy tờ hôn thú và ông de Nancé nói để ông bà de Cémiane yên tâm về vấn đề của hôn môn của Christine.

Ông de Nancé:

- Thừa ông bà bạn thân của tôi, tôi xin phép tự cho mình cái quyền cấp hôn môn cho cháu Christine. Trước đây, tôi đã là ba nuôi của cháu, giờ đây, tôi trở thành ba thực sự của cháu, và tôi chia gia tài của tôi cho hai con tôi, cả vốn lẫn lợi tức. Chúng tôi mỗi bên một nửa, vợ chồng cháu một bên. Chúng tôi sống chung ở Nancé, hôn ước sẽ cho Christine ngang bằng Francois. Tôi muốn bộ đồ cưới của cháu phải là chính tôi tặng cho cháu.

Điểm hôn môn quyết định xong, ông de Nancé lại xin phép thực hiện gấp giấy tờ hôn ước. Ông nói, để chúng tôi trở lại cuộc sống thanh bình tốt đẹp,

một cuộc sống chỉ có thể sung sướng với Christine! ông bà de Cémiane ưng thuận tất cả những gì ông de Nancé mong muốn. Được ấn định là cho đến ngày làm lễ cưới, Francois và Christine sẽ không cùng ở bên nhau và Christine sẽ ở nhà bà de Cémiane.

Sau khoảng mười lăm ngày, ông de Nancé báo cho biết là mọi việc đã thu xếp đâu vào đấy, hôn ước có thể ký vào ngày kia và lễ cưới sẽ tiến hành vào hôm sau. Người ta chuẩn bị một buổi dạ hội cho hôn ước, tổ chức tại nhà bà de Cémiane, khách mời gồm tất cả những gia đình lân cận xung quanh. Paolo chuẩn bị những bài hát đầy ngạc nhiên, những vần thơ mừng Christine, những bó hoa v.v... Ngày cưới, tiệc sẽ ăn tại nhà ông de Nancé; khách mời, theo yêu cầu của lũ trẻ, chỉ gồm có gia đình nhà bà de Cémiane. Hôm trước ngày ký hôn ước, Christine nhận được một bộ áo cưới rất đẹp, nhưng đơn giản và hợp với sở thích và cuộc sống mà Christine muốn có. Chính Paolo đảm nhận việc trao bộ áo cưới cho Christine.

Paolo:

- Christinetta của ta, cháu xem có đẹp không! Một chiếc áo dài mới dễ ưa làm sao! Với chiếc áo váy thêu ren này cùng những thứ khác, cháu sẽ xinh đẹp, duyên dáng biết mấy!

Buổi dạ hội hôm ký hôn ước bắt đầu thì có người mang đến một cái hòm với yêu cầu mở ngay ra. Mở ra thấy có bức chân dung của Christine do Bernard vẽ để tặng Francois.

Christine và Francois rất cảm động; hai người cảm ơn Bernard với những lời lẽ chân tình thấm thiết.

Hôm đó, Francois trở thành đối tượng để mọi người tò mò ngắm nhìn. Adolphe gan dạ nhận lời mời đến dự, anh chàng vừa ngạc nhiên vừa tức giận. Anh ta những hy vọng có dịp để báo thù Christine đã từ chối mình; hấn đến để chế giễu anh chồng gù của cô, thế mà giờ đây hấn chỉ có thể căm tức điên dại trong lòng mà không dám để lộ ra ngoài.

Ngày cưới trôi qua trong hạnh phúc thanh bình. Sau lễ nhà thờ, Christine được ông de Nancé và Francois đưa về.

Về đến Nancé, mọi người đã thấy Paolo về trước một chút, đang cùng tất cả mọi người trong lâu đài đứng đợi hai vợ chồng mới cưới tại trước cửa nhà. Paolo hôn cô dâu, quàng tay ôm chú rể, và đến lượt chính Paolo lại được ông de Nancé ôm chặt vào lòng.

Christine được bố chồng đưa về phòng mới đã được xếp đặt, trang hoàng, bày biện rất thanh lịch và đầy đủ tiện nghi. Cô Isabelle cũng có phòng riêng ở kề bên. Christine và Francois cùng Isabelle trong mấy tiếng đồng hồ sắp xếp những đồ lặt vặt ngộ nghĩnh, trang hoàng trong phòng Christine; ngoài ra còn có những bức tượng cẩm thạch, anbat mà Francois tặng cho Christine. Vậy là, cuối cùng, cô gái lại trở về Nancé như trước kia, ở trong nhà của cô để không bao giờ rời xa nữa.

Từ sau ngày cưới, Francois và Christine sống trong hạnh phúc thanh bình, hoàn hảo, cộng thêm hạnh phúc của ông bố. ông de Nancé luôn luôn cảm ơn Chúa đã ban cho ông một ân huệ ngọt ngào, thưởng cho những công chăm sóc của người cha, những việc làm mà ông không hề xao nhãng. Paolo cũng được ông coi như một người bạn thân cộng thêm lòng biết ơn của ông nữa.

Ông de Nancé:

- Ông bạn thân mến của tôi, nhờ ông mà tôi có được niềm vui to lớn mệnh mông nhìn đứa con trai, nghĩ đến nó mà không còn buồn rầu, lo sợ cho tương lai của nó. Nó giờ đây không còn là mục tiêu để mọi người chế giễu. Nó không còn sợ khi đi ra ngoài phải nhìn vào người khác. Christine cũng rũ khỏi được nỗi sợ hãi liên miên, lo cho Francois yêu quý của nó bị làm nhục. Tôi thành thực yêu quý ông, ông Paolo thân yêu!

Một hôm, Paolo xin phép ông de Nancé được trở về Ý vì ông rất nhớ quê hương.

Ông de Nancé đồng ý để Paolo đi và đưa thêm tiền tàu xe cho ông. Paolo vắng mặt hai tháng. Cuối tháng đầu tiên, ông viết cho ông de Nancé:

"Signor de Nancé! Tôi đã làm gì ư? Thưa đây, signor. Tôi đã gặp lại cô bạn thân mà tôi yêu ngày trước và bây giờ tôi vẫn yêu vì cô ta cũng tốt bụng

như cô Christinetta. Cô bạn tội nghiệp của tôi chỉ gặp những đau khổ, khiến tôi thấy thương hại và tôi đã bảo cô ấy: bạn thân mến, bạn có muốn làm vợ tôi không? Y như anh Francois của chúng ta, và thế là cô bạn tôi đã gục đầu vào lòng tôi và nói: em sẽ là vợ của anh.

Và tôi, tôi đã không nghĩ đến ông, và tôi không muốn để vợ tôi ở lại Milan. Vậy, thưa signor, làm thế nào bây giờ? Tôi đang thất vọng, chẳng biết làm thế nào! Tôi hôn ông và hôn Francois yêu quý và Christinetta mến yêu của tôi. ông hãy gửi lời khuyên cho Paolo tội nghiệp của ông và cô bạn thân của tôi.

Paolo Perroni"

Ông de Nancé vội đưa thư của Paolo cho các con xem. Mọi người đều đồng lòng mời Paolo và cô bạn của ông về Nancé và giữ họ ở lại đây.

Ông de Nancé viết thư cho Paolo giục ông cưới vợ mau lên và đưa cô ta về Nancé, cô ta, nếu muốn, có thể ở đây suốt đời và ông de Nancé cùng Francois để làm quà mừng cưới, sẽ tặng ông ba nghìn francs hàng năm.

Hạnh phúc của Paolo thực là trọn vẹn. Một tháng sau, ông đã đưa vợ về giới thiệu với các bạn thân. Christine thấy vợ ông Paolo là người dễ mến và tận tụy. Hai người hứa với nhau là nếu Christine sinh con gái, bà Paolo (tên bà ta là Eléna) sẽ giúp cô nuôi dạy chúng.

Quả thật, về sau Christine sinh hạ được hai con gái và hai con trai. Lũ trẻ khiến cả tòa lâu đài Nancé vui vẻ nhộn nhịp. ở đây, mọi người sống vui vẻ, sung sướng hơn bao giờ hết..Ông des Ormes, u mê, ngu dại dưới ách của bà vợ, đột nhiên chết ít năm sau ngày cưới của Christine. Vào dịp cưới này, ông có viết thư, một bức thư khá tình cảm, hứa sẽ về thăm con gái, nhưng rồi ông không thực hiện được lời hứa đó, chỉ đành năm nào cũng viết thư cho con. Vợ ông, nay đã già và xấu xí hơn bao giờ hết, lại vẫn cứ cho là mình còn đẹp, bà vẫn mời khách đến ăn và tổ chức dạ hội. Nhưng rồi bà cũng cảm thấy mình đã già, mặc dầu đã cố gắng để tỏ ra còn trẻ. Không còn ai yêu bà nữa và bà cũng căm ghét tất cả mọi người.

Một hôm, bà de Guilbert đến báo tin cho Christine biết cô con gái bà, cô Héléne sẽ lấy Adolphe. Đây là một cặp vợ chồng buồn tẻ.

Hélène vốn thích đua ăn mặc, thích các buổi khiêu vũ, hòa nhạc, sân khấu. Adolphe thích cờ bạc và đã nung nấu vào đây một phần gia sản; sau có lần tranh chấp, rồi đấu kiếm, anh bị thương và rồi chết một cách thê thảm vì vết thương.

Cô Cécile thì lấy một chủ ngân hàng mang lại cho cô nhiều tiền, nhưng tính tình ông ta tàn bạo và nóng tính.

Gabrielle lấy một nghị sĩ trẻ, một thanh niên thông minh, tính tình nhân hậu. Gabrielle sống sung sướng với chồng và tiếp tục cứ mùa hè lại về bên nhà mẹ đẻ ở Cémiane và đến thăm Christine và Francois.

Bernard thì không chịu lấy vợ, anh thích giúp bố trong việc trồng trọt. Anh chuyên về âm nhạc và hội họa, hầu như mùa đông nào anh cũng sống ở Nancé. Christine và Francois là những nhạc sĩ có tài, thành thử chiều nào, họ cũng biểu diễn âm nhạc để làm vui lòng ông de Nancé.

Một hôm, Christine thân tình hỏi Bernard về cuộc sống của anh, Bernard đáp lại:

- Christine, trước kia, sau ngày ở Madère trở về được biết em, anh nghĩ bụng anh sẽ chỉ sung sướng khi lấy được một người vợ giống em, cũng nhân hậu, thành kính Chúa, tận tụy, thông minh, vui vẻ, biết lễ phải, cuối cùng là duyên dáng. Một con người như vậy anh chưa tìm được và cũng sẽ chẳng bao giờ tìm được. Đây là lý do tại sao anh vẫn chưa lấy vợ và cứ liên tục ở Nancé.

Christine im lặng không nói gì chỉ ôm hôn anh; sau cô kể lại cho ông de Nancé và Francois nghe, khiến hai người càng thêm yêu Christine thấm thiết hơn.

Isabelle vẫn ở lại với hai con của cô, cô chăm nom, dạy dỗ tất cả lũ trẻ và cô rất lấy làm sung sướng.

Bà de Sibran qua đời ít lâu sau cái chết đau buồn của đứa con trai đau khổ Adolphe, còn ông de Sibran sau vào tu viện trở thành tu sĩ, lòng đầy hối hận

về cách dạy con cái của mình..Còn Christine và Francois, hai người được hưởng mãi hạnh phúc, không bao giờ rời xa nhau.

-- Hết --